

OSEBNOSTI
**PREBRISANI
MOŽ IZ OZADJA**

TUJINA
**DIKTATOR IZ
SEVERNE KOREJE**

DEMOKRACIJA

Predsednik republike
Janez Drnovšek je
že do srede leta
porabil celoletni
proračunski denar,
namenjen njegovim
aktivnostim. Do
konca leta bi rad
„pokuril“ še 200
milijonov tolarjev.

Bankrotiral!

ZAPRAVIL VES LETOŠNJI DENAR

ISSN 1408-0494
9 771408 049069

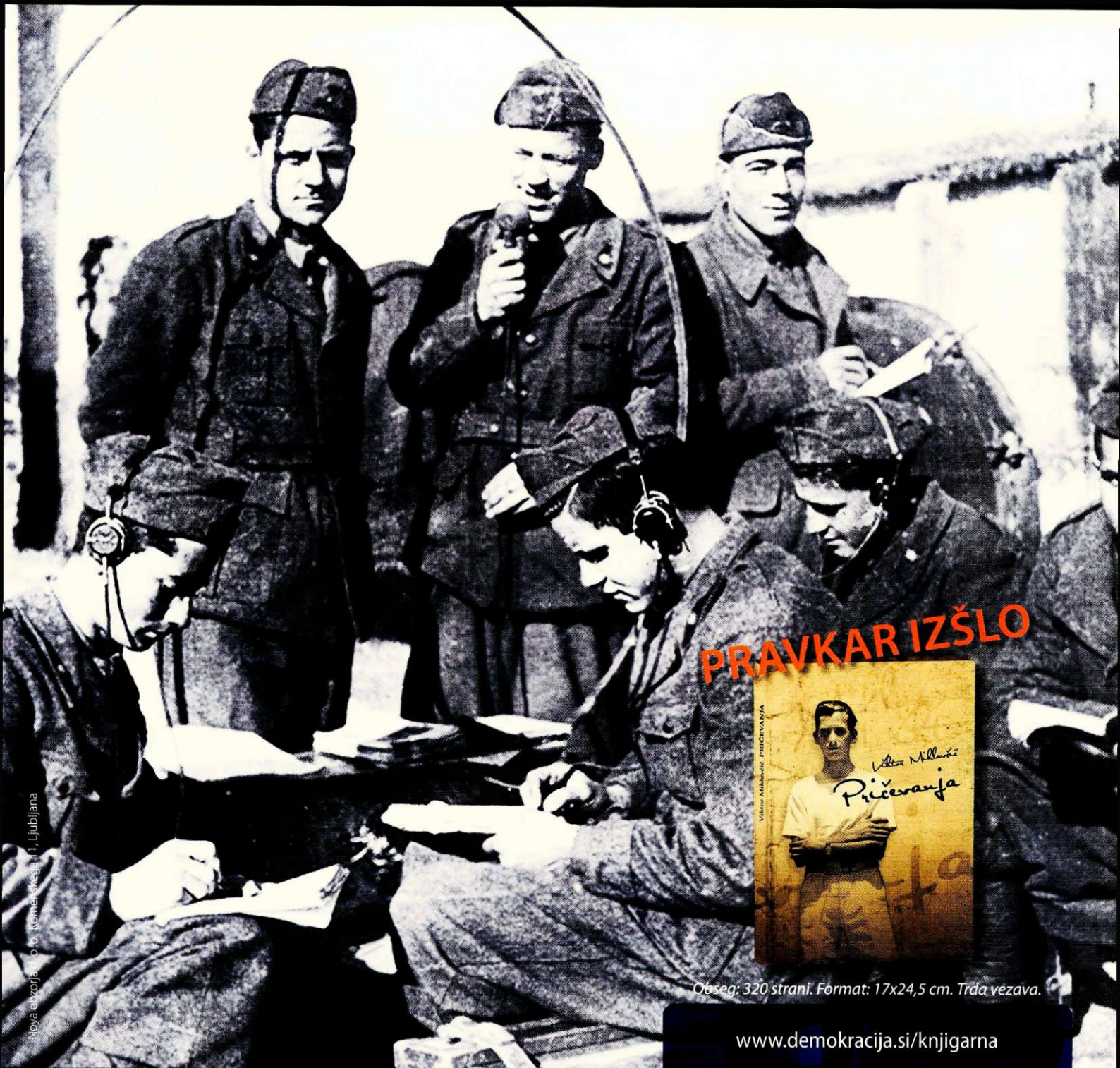

INTERVJU

Dr. Ivan Vivod

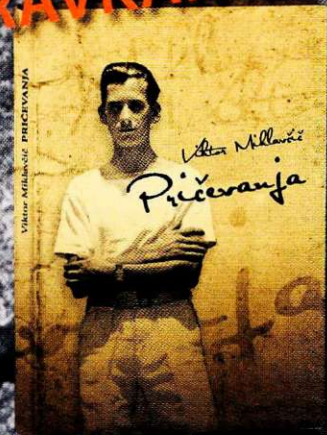
Demos je bil gonilna sila osamosvojitve

PREDSEDNIK REPUBLIKE SLOVENIJE

Nova čezmej. C. S. Komenčičeva 11, Ljubljana

PRAVKAR IZŠLO

Obseg: 320 strani. Format: 17x24,5 cm. Trda vezava.

www.demokracija.si/knjigarna

Viktor Miklavčič PRIČEVANJA

Avtor se spominja mladosti za časa fašističnega terorja na Primorskem, bojov v 2. svetovni vojni v italijanski in jugoslovanski kraljevi vojski ter sanj, ugaslih v udbovsem zaporu, o pravičnejši družbeni ureditvi v Titovi Jugoslaviji.

Cena knjige je **4.900,00 SIT / 20,44 EUR**. Naročila sprejemamo po e-pošti knjigarna@demokracija.si ali po telefonu **01 230 06 66**.

Poštnina po veljavnem ceniku Pošte Slovenije plača naslovnik ob prevzemu. Vse cene vsebujejo 8,5% DDV. Informativne cene v evrih so preračunane iz tolarških cen po centralnem paritetnem tečaju 1 EUR je 239,64 SIT.

knjigarna
DEMOKRACIJA

Kri v Sveti deželi

Metod Berlec

»Vsakdo vidi težo vprašanj v odnosih med Arabci in Judi. Toda nihče ne vidi, da ni rešitve tega vprašanja. Ni rešitve! Tukaj je prepad, in nič ga ne more povezati... Mi kot narod želimo to deželo, da bi bila naša; Arabci kot narod želijo, da bi bila ta dežela njihova.«

(David ben Gurion, eden od ustanoviteljev moderne izraelske države)

Morda so vsega krivi Rimljani, morda sami Judje, ki so se med letoma 66 in 70 po Kristusovem rojstvu uprli rimski nadvladi. Ker jim ni uspelo, so se še enkrat uprli v letih 132–135, kar je zapečatilo njihovo usodo za skoraj dve tisočletji. Rimljani so jih namreč za kazen razselili po vsem Rimskem cesarstvu in v Palestini jih je ostala le še peščica. Njihove izpraznjene domove so postopoma zasedli Arabci. Konec 19. stoletja je Theodor Herzl ustanovil sionistično gibanje, katerega glavni cilj je bila vrnitev Judov v Sveto deželo. Ko je po prvi svetovni vojni Palestina prišla pod britanski mandat v okviru Društva narodov, se je začelo pospešeno priseljevanje Judov na to območje. Če jih je bilo leta 1918 le 10 odstotkov, jih je bilo leta 1936 že okoli 30 odstotkov. Leta 1937 je t. i. Peelova komisija predlagala razdelitev Palestine ter ustanovitev judovske in arabske države, toda kmalu nato je Velika Britanija opustila misel na delitev. Sledilo je obdobje druge svetovne vojne in genocid nad Judi. Leta 1947 je zato posebna komisija Združenih narodov predlagala delitev, odločitev o tem pa je sprejela generalna skupščina. Britanski mandat se je iztekel maja 1948 in v Palestini so ustanovili državo Izrael. Njenemu nastanku so seveda nasprotovali palestinski Arabci ob podpori Sirije, Libanona, Jordanije in Egipta. Sledil je silovit spopad, ki pa ga je Izrael vzdržal in po njem še razširil svoje ozemlje. Sledilo je več izraelsko-arabskih vojn. Leta 1956 sueška, leta 1973 jomkipurska in leta 1982 libanonska vojna. Izrael je v prejšnjih desetletjih uredil odnose z Egiptom in Jordanijo, ne pa s Sirijo. Predmet spora med državama je Golansko višavje, ki ga zaseda Izrael. Ker je višavje

vojaško strateško zelo pomembno in je bogato s pitno vodo, se Izrael s tega območja ne želi umakniti. Sirija zato skupaj z Iranom podpira skrajno šiitsko gibanje Hezbollah v južnem Libanonu, sunitski Hamas pa v Gazi in na Zahodnem bregu. Z umikom z nekaterih ozemelj, ki jih je Izrael zasedel prej omenjenih vojnah, je želel doseči mir. Maja 2000 se je izraelska vojska umaknila iz Libanona, njene položaje pa je zasedel prej omenjeni Hezbollah. V tem so mnogi videli izraelski poraz, a Izraelci so kljub temu vztrajali. Lani so se povsem umaknili iz Gaze, v načrtu imajo umik z večjega dela Zahodnega brega.

Z zmago Hamasa na palestinskih volitvah so se stvari začele znova zapletati, z zadnjimi ugrabitvami izraelskih vojakov na meji z Gazo in Libanonom pa je bilo vse postavljeno na glavo. Izraelci so ostro odgovorili z napadi na Gazo in južni Libanon. Spopadi s Palestinci so že prava klasika, drugače je s spopadom med Izraelom in Hezbollahom, za katerim stojita Sirija in predvsem Iran. Po mnenju poznavalcev gre za vojno med Iranom in Zahodom na ozemlju Libanona. Iran želi z nastalimi razmerami odvrniti pozornost od svojega jedrskega programa oziroma iz tega čim več iztržiti. Hezbollah ima tudi notranjepolitične razloge za vojno. Ta ji ustreza, saj se želi v Libanonu prikazati kot edina sila, ki je sposobna braniti državo. Moti ga tudi, da so demokratične sile (večinoma kristjani in delno suniti) v Libanonu dosegle umik sirskih enot iz države, in želi v državi, kjer živi mešano krščansko, sunitsko in šiitsko prebivalstvo, doseči prevlado. Gre za spopad med modernim in arhaičnim, za spopad med demokratično razmišljajočimi silami in fundamentalističnim islamom, ki vidi v Zahodu izvor vsega zla, pred svojim pragom pa ne pomete.

No, te dolgoletne spore je poskušal spomladati na hitro rešiti naš predsednik države Janez Drnovšek z obiskom Izraela in Palestine. Podobno je poskušal rešiti tudi vprašanje Kosova, Darfurja, Šrilanke itd. In kaj je rezultat? To, da je njegov urad zaradi številnih potovanj in drugih vprašljivih aktivnosti bankrotiral. **D**

Iran želi z vojno v Libanonu odvrniti pozornost od svojega jedrskega programa oziroma iz tega čim več iztržiti. Hezbollah pa ima notranje politične razloge za vojno.

UVODNE STRANI

- 9 Drnovšek je bankrotiral
- 10 **Pogledi:** Vlada in zamejci
- 11 Enotna davčna stopnja

POLITIKA

- 12 Poraz prišepetovalcev
- 14 Slovenija ni del Balkana
- 16 Sultan ali mož iz ozadja

GOSPODARSTVO

- 18 Železnice in ceste
- 20 Odločnejši s Hrvaško
- 22 Nizki start za evro

SLOVENIJA

- 24 Priložnosti slovenskega turizma
- 26 Pripravlja se popis nepremičnin
- 28 Lovljenje planinskega ravnotežja

TUJINA

- 30 Profil Kim Jong-ila
- 32 **Globus:** Nazaj v politiko
- 33 Tuji tisk: Poljska dvojčka

INTERVJU

- 34 Dr. Ivan Vivod

NEKOČ IN DANES

- 38 Umetnine iz Siene
- 42 Raziskuj Slovenijo

KULTURA

- 46 Nova sezona, novi izzivi
- 47 Svetovna kulturna dediščina

OGLEDALO

- 48 **Film:** Mrtvečeva skrinja
- 50 **Avtomobilizem:** V drugo gre še rajc
- 52 **Znanost in tehnika:** Povrnjeno zaupanje
- 54 **Šport:** Igra zapestja in volje
- 56 **Črna kronika:** Ovadili so štiri zvodnike
- 58 **Rumeno:** Najboljša je Domnova banana
- 60 **TV Kuloar:** Televizijsko poletje - Znova
- 62 **Kronika časa:** S figo v žepu
- 66 Drnovšek gostil princa Karađorđevića

DEMOKRACIJA, p.p. 4315,

Komenskega 11, 1000 Ljubljana, SI
 Tel.: 01/ 434 54 48 (uredništvo), urednik@demokracija.si;
 01/ 230 06 66 (tajništvo), tajnistvo@demokracija.si
 Faks: 01/ 230 06 61

Glavni in odgovorni urednik: Metod Berlec

Tehnični urednik: Bojan Jovan

Novinarji: Peter Avsenik, Gašper Blažič, Gregor Drnovšek, Lucija Horvat, Petra Janša, Lovro Kastelic, Barbara Prevorčič, Aleš Kocjan, Vida Kocjan, Monika Maljevič, Ana Müllner, Bogdan Sajovic, Denis Vengust, Mitja Volčanšek

Kolumnisti: mag. Andrej Aplenc, Esad Babačić, dr. Andrej Capuder, mag. Klemen Jaklič, dr. Janez Jerovšek, dr. Janko Kos, dr. Matej Makarovič, dr. Andrej Rahten, dr. Ljubo Sirc, dr. Peter Starič

34 Intervju: dr. Ivan Vivod

Pučnik je bil oče Demosa. Pod njegovim vodstvom smo lahko prišli do plebiscita in osamosvojitve. Ko je hodil k Zbiljskemu jezeru, sva se večkrat srečala in pogovarjala. Bil je do vsega zelo kritičen, vendar je vedno upal, da bo drugače in bolje.

12 Poraz prišepetovalcev

Kot vse kaže, vladne krize, ki si jo je želel marsikdo na levici, za zdaj ni. Vladna koalicija (SDS, NSi, SLS in DeSUS) kljub manjšim trenjem še naprej deluje razmeroma stabilno.

14 Slovenija ni del Balkana

Ameriški časopis Washington Times je nedavno poročal o obisku slovenskega premierja Janeza Janše pri predsedniku ZDA Georgeu Bushu, s tem pa sprožil val protestov. Protestnike – večinoma gre za ameriške Slovence – je namreč zbudila opredelitev Slovenije kot »balkanske države«.

16 Sultan ali mož iz ozadja

Niko Kavčič, med vojno Gorazd, nekaj desetletij pozneje za Kučana Sultan, danes samooklicani stari liberalec, se je med osamosvojitveno vojno iz previdnosti umaknil v Nemčijo, kjer sta skupaj s Hermanom Rigelnikom čakala na razplet v domovini.

Naklada: 11.000 izvodov

TRR: 24200-9004125033, Raiffeisen Krekova banka d. d., Maribor
 Poština plačana pri pošti 1102. Nenaročenih člankov in fotografij ne plačujemo in ne vračamo.

Na podlagi zakona o davku na dodano vrednost (Ur. l. RS, št. 89/98) sodi tednik Demokracija med proizvode, za katere se obračunava davek na dodano vrednost po stopnji 8,5 %.

Naročniški oddelek: narocnine@demokracija.si; Naročniki prejmejo položnico s prvo revijo v mesecu. Odjave sprejemamo pisno do 15. v mesecu z veljavnostjo prvega v naslednjem mesecu. Letna naročnina za države članice Evropske zveze znaša 260 evrov, za druge pa 288 USD.

Informativne cene v evrih so preračunane iz tolaških cen po centralnem paritetnem tečaju 1 EUR = 239,64 SIT.

Fotografija na naslovnici: FOTO SPRING, fotomontaža

Vabilo na tradicionalni, 12. spominski gorniški tabor dr. Henrika Tume

Slovenska demokratska stranka pripravlja 12. spominski tabor dr. Henrika Tume v Lepeni, in sicer od 28. julija do 6. avgusta 2006. Na taboru bodo vsak dan potekale številne družabne in športne aktivnosti; udeležijo se jih lahko vsi člani, simpatizerji in prijatelji stranke, ki si želijo tovrstnega druženja. Posamezni forumi in interesne organizacije SDS pripravljajo aktivnosti in srečanja, na katerih bodo predstavili svoje delovanje. Prijetno druženje bodo udeleženci lahko izkoristili tudi za pogovore

s predstavniki stranke in vlade ter se na ta način seznanili z aktualnim dogajanjem v političnem prostoru.

Uradno odprtje tabora bo v soboto, 29. julija 2006.

Veseli bomo, če se nam boste pridružili tudi letos.

Dušan Strnad,
glavni tajnik SDS

LETNI TABOR SDS – LEPENA 2006

28. julij – 6. avgust 2006

Datum	Dejavnost	Primerenost
Pe., 28. 7.	Ureditev tabora in večer ob tabornem ognju Zapojmo skupaj! (v večernih urah)	Za vse
So., 29. 7.	Uradno odprtje tabora (v dopoldanskih urah)	Za vse
Ne., 30. 7.	Trojno okno nad dolino Mlinarice Ste že slišali za trojno okno? Pridite, ne bom vam žal! Predavanje ob diapozitivih (po večerji) V ZRCALU KAMENE DOBE Med prebivalci Papue Nove Gvineje. Njihovo orodje in orožje je še vedno iz kamna in lesa. Kanibalizem še ni povsem izkoreninjen. Z besedo in sliko bosta ta svet predstavila dr. Angelca in dr. Marko Žerovnik.	Za izkušene gornike z dobro kondicijo! Za vse
Po., 31. 8.	Rafting po Soči Pridite, veselo bo! Srečanje z ženskim odborom (od 15. do 18. ure) Družabne igre (ob 20. uri)	Za vse, ki znajo plavati Za vse Za vse
To., 1. 8.	Tradicionalna tura na Škrlatico (2740 m) iz Vrat – odhod izpred Aljaževega doma ob 5. uri Kraljica med slovenskimi gorami Filmski večer (ob 20.30)	Za izkušene gornike z dobro kondicijo! Za vse
Sr., 2. 8.	Plezanje na balvanih v Trenti ali v plezališču pri Paverju v Trenti V premagovanju vertikale Srečanje s seniorji (ob 14. uri) TOMBOLA (ob 18. uri)	Za alpiniste, plezalce, tiste, ki bi radi poskusili, in gledalce Za vse Za vse
Če., 3. 8.	Soška fronta, nemški preboj na Kolovratu, ogled objektov in frontnih linij Postrvi z žara (v večernih urah)	Za vse Za vse
Pe., 4. 8.	Slovesno odkritje stolpiča na Skali (2133m) Osrednja proslava ob 85-letnici Skale Projekcija filma »V kraljestvu Zlatoroga«	Za izkušene z dobro kondicijo! Za vse Za vse
So., 5. 8.	Tura na Triglav (2864 m) iz različnih smeri SDS na vrhu	Za gornike z dobro kondicijo!
Ne., 6. 8.	Zaključek tabora, odhod domov	

Vsi odhodi so iz tabora v Lepeni, po poprejšnji napovedi se bo mogoče priključiti tudi od drugod.

Kontaktna oseba za prijave in informacije je GAŠPR PREDALIČ (tel. 040 464 060).

Z nami bo varneje, a ne pozabite skrbeti za lastno varnost!

Z velikim "Z"

Aleksander Škorc

Dr. Zobcu se je obetal dober dan. Že navsezgodaj ga je obiskal Kacin z močno obrabljenimi zobmi in Dr. se je kar precej namučil, da ga je spravil v red. Ni sicer mogel izvedeti, kaj se je zgodilo, pa nič zato. Cekini, ki so mu kapnili v mošnjo, so pač premagali radovednost.

Komaj je Kacin odšel, že je bil na vratih Gaber. Isti problem, enaka skrivnostnost, enaki cekini. Ko je Gaber odšel, je prišel Cvikel. Potem je prišla cela četica. Strumno so prepevali Naša četica koraka ..., a so se ob tem držali bolj kislo. Nazadnje je prišla še stara mama z dojenčkom in prav od njega je iz trenutka v trenutek bogatejšemu pa tudi radovednejšemu Dr. le uspelo izvedeti del vzroka za katastrofalno stanje zobovja strankarskih veljakov. "Glodali smo kamne", je dojenček prav po otročje naivno priznal, kaj več pa ni hotel povedati.

Dr. ga je pustil oditi in se vrgel na doktor-sko najljubše opravilo, ki je vedno bilo, je in bo – preštevanje cekinov. Potem se je spomnil, da je eden manjkal. "Ropa ni bilo," si je rekel in pričakujoče odprl vrata prazne čakalnice. "Vsaj eden, ki je še pri pameti," si je mislil in pospravil cekine v kovano blagajno.

Rop pa se je znašel na oddelku za nujno medicinsko pomoč. Cela ekipa vrhunskih doktorjev se je zbrala ob njem, saj je imel prav zanimive simptome. Močno napihnjen trebuh, do krvi odrgnjena koža na prstih, trni v jeziku in ustni sluznici in seveda "na nulo" obrabljeni zobje. Tudi on je bil skrajno molčeč, a ko so ga za silo pokrpali in na smrt prestrašili z ogromno injekcijsko iglo, je dejal: "Pasel sem travo, grebel beton, grizel vrata in glodal kamenje." Zakaj naj bi to počel, pa je ostala skrivnost.

Ker pa skrivnosti ni, naj vam razkrijem še nekaj dejstev. Vse to se je zgodilo v torek, 11. 7. 2006. Tiste dni je bil prvi minister Janša v gosteh pri Bushu. Celotni ameriški državni vrh ga je sprejel z velikimi častmi in tako so ga hvalili, da je bilo že skoraj sumljivo. Za tiste, ki še ne veste, kakšno zvezo ima to z "boleznijo" eldeesovcev, pa naslednje. Če nekoga gloda zavist, in to tista z velikim Z, bo prej ali slej začel tudi sam glodati. Vse jasno? Se je pa takšnih primerkov pametno ogibati, ker so te sposobni mimogrede oglodati do kosti. K sreči nazadnje vedno oglodajo sami sebe.

Dr. Drnovšek iz znanih razlogov ni obiskal nobenega Dr. Si pa baje že skoraj tri tedne izpira ustno votlino z žajbljevim čajem.

H-umor

»Del opozicije se je pridružil partnerstvu za razvoj, LDS pa se je odločila za neke vrste severnokorejski model samoizolacije in ima velike težave pri iskanju lastne identitete.«

(Vodja poslanske skupine SDS Jože Tanko je z zanimivo prisposodbo pojasnil politično taktiko največje opozicijske stranke, ki se ji kolca po starih časih.)

»Želja se ji je uresničila, kompromisa ni bilo in novih dvojezičnih napisov zaenkrat ni bilo.«

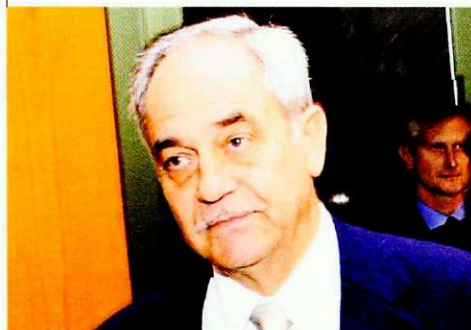
(Zunanji minister Dimitrij Rupel ugotavlja, da je slovenska evropska poslanka Mojca Drčar Murko očitno zadovoljna, ker je v avstrijskem parlamentu propadel poskus sprejetja ustavnega zakona, po katerem bi morali na avstrijskem Koroškem postaviti 141 dvojezičnih tabel.)

»Začela se bo nova doba.«

(Predsednik države Janez Drnovšek je z govorom pri dvorcu Štatenberg dokazal, da mu je new age zelo pri srcu.)

»V Lipici je res slabo, odkar se konji na dveh nogah motovilijo okoli tistih na štirih.«

(Poslanec LDS Davorin Terčon je nervozen, ker so lipicanci dobili neloyalno konkurenco.)

»Ker pa smo zdaj v umirjenem času, ko vlada tržna ekonomija, ni čudno, da ljudje državni zbor imenujejo kazenski bataljon Cukjati.«

(Poslanec LDS Rudolf Moge ima zaradi dolgega delovnega časa občutek, da je v izrednih razmerah.)

»Če bi mu razkazali Postojnsko ali Škocjansko jamo, bi se mu zagotovo vtisnilo v spomin, da deželica premore tudi zanimiv košček pekla.«

(Komentator Boris Jež se čudi, kako predsednik ZDA George Bush ve, da je Slovenija »majhen košček nebes«, če pa je bil samo nekaj ur na Brdu pri Kranju.)

»Žaljivke prvič preslišiš, tudi drugič se še potrudiš in pogoltniš vse skupaj, nato pa se ti zamegli pred očmi.«

(Francoski nogometaš Zinedine Zidane razlaga, zakaj se ni mogel več brzdati na finalni tekmi svetovnega nogometnega prvenstva in je z glavo položil na tla italijanskega nogometaša.)

»Ja, konec koncev res, še doma, ko se moraš izpogajati, kdaj greš lahko zvečer ven.«

(Direktor vladnega urada za informiranje Gregor Krajc meni, da politika popolnoma obvladuje naše življenje. Tudi v zasebnih zadevah.)

»Dejstvo je, da Slovence Hrvati bolj zanimajo, kot pa Hrvate zanimajo Slovenci.«

(Kolumnist Marko Crnković ugotavlja, da med Hrvati in Slovenci ni vzajemnosti.)

»Moram reči, da mi je do danes uspelo še vsako nevesto in tudi kakšnega ženina spraviti v jok.«

(Pevca Peter Januš poleg popularne glasbe včasih zapoje tudi kakšno resnejšo skladbo, največkrat na cerkveni poroki.)

»Če bi imel popolno oblast, bi bil razsvetljeni diktator, ki bi vse spremenil na boljše.«

(Metabiolog Artur Štern bi se, če bi imel veliko politično moč, spremenil v božička ali dedka Mraza.)

Nov urednik v Kopru

Potem ko je junija z mesta glavnega in odgovornega urednika Primorskih novic odstopil Bojan Gluhak, je časopis pred nedavnim dobil novega urednika. To je postal Tino Mamič, ki je do zdaj na Primorskih novicah delal kot novinar.

Gluhak je z mesta odgovornega urednika Primorskih novic odstopil pred dobrim mesecem dni, in sicer iz osebnih razlogov, kot je dejal. Po njegovem odstopu je direktor časopisa Sergej Škrlič objavil razpis za novega urednika. Prijavilo se je šest kandidatov, med katerimi je Škrlič kot najprimernejšega izbral Tina Mamiča. Kot je ob imenovanju dejal Mamič, ki mu je dal zeleno luč tudi novinarski kolektiv, si pri svojem delu želi, da bi novinarji pod njegovim urednikovanjem začutili, da imajo več novinarske avtonomije, kot so je imeli doslej. Ob tem je napovedal nekaj vsebinskih sprememb pri časopisu, ki naj bi bile usmerjene predvsem v pisanje dobrih zgodb, zaradi katerih se po njegovo časopis tudi prodaja,

Urednik Primorskih novic Tino Mamič (v sredini)

medtem ko kadrovskih sprememb, dokler se ne pogovori z novinarji, ne načrtuje.

Z imenovanjem Mamiča (ki ima bogato novinarsko kariero, saj je bil nekaj časa urednik revije Ognjišče, urejal pa je tudi regionalni program Radia Ognjišče) se končuje obdobje napetih odnosov na Primorskih novicah, ki so se zaostri v začetku tega leta. Takrat naj bi si bili nekateri lastniki zaželeli sprememb pri časopisu, čemur pa naj bi se s pomočjo nekaterih drugih lastnikov uprla direktorica, Škrlijeva predhodnica, Barbara Verdnik in urednik Bojan Gluhak. A. K.

Modrosti tedna

„Opozicijske stranke in celo koalicijski DeSUS sodijo, da se jim politično splača netiti sovraštvo do Katoliške cerkve, podobno kot na Koroškem meni Haider, da se mu splača zganjati gonjo proti koroškim Slovincem. A vsako spodbujanje nestrpnosti je moralno nesprejemljivo in družbeno skrajno škodljivo.“

(Škof dr. Anton Stres)

„Vpliv neke politične opcije v gospodarstvu se ne meri s številom kadrovskih zamenjav, ki so predvsem posledica zamenjave na oblasti, temveč z deležem oseb na vodilnih gospodarskih položajih, ki so lojalne tej politični opciji.“

(Sociolog dr. Matej Makarovič)

Ostaja v sedlu

Marko Jaklič (levo) je dobil tožbo.

Vzajemna je v tožbi proti agenciji za zavarovalni nadzor (AZN) na Vrhovnem sodišču RS dokazala, da je agencija ravnala napačno, ko je nasprotovala uvedbi osebnih računov v tej zavarovalnici. Predsednik uprave Marko Jaklič tako ohranja licenco in ostaja v sedlu Vzajemne. V zadnjih treh letih je Vzajemna že v treh primerih dokazala, da je odredba AZN napačna, zoper odločitve vrhovnega sodišča pa pritožba ni mogoča. „Nadejaji

smo se takšne odločitve, saj smo vse do zdajnega verjeli v pravno državo,“ je dejal prvi mož Vzajemne in poudaril, da je za Vzajemno ključna prihodnost in njen nadaljnji razvoj – preoblikovanje v delniško družbo.

Kot vemo, je AZN decembra lani Vzajemni izdala odredbo, s katero je zahtevala, da v roku štirih mesecev odpravi osebne račune članov. Vzajemna se je na odredbo pritožila na vrhovno sodišče, ker pa v štirih mesecih postopek pred sodiščem ni bil končan, je skupščina Vzajemne na aprilski seji osebne račune članov zaprla. P. A.

Poslovanje HSE

Holding slovenskih elektrarn (HSE), ki ga vodi Jože Zagožen, je objavil podatke o poslovanju v prvem polletju 2006. Izkazalo se je, da je največji slovenski proizvajalec in trgovec z električno energijo z usklajenim poslovanjem in nastopom družb, ki sestavljajo skupino HSE, ter z ustrezno kombinacijo proizvodnih virov dosegel tržne in poslovne cilje. Čistega dobička celotne skupine je bilo namreč kar 10,9 milijarde tolarjev. Družbe v okviru HSE so v prvem polletju proizvedle 3.555 GWh električne energije, večino (kar 72 odstotkov) so prodale na domačem trgu, 28 odstotkov pa izvozile, največ v Italijo. Intenziven nastop HSE na tujih trgih se je kazal tudi v sodelovanju na evropskih borzah z električno energijo, na katerih se je prodaja le-te v primerjavi s istim obdobjem lani povečala skoraj za štirikrat, nakup pa za več kot dvakrat. V. K.

Jože Zagožen je uspešen pri svojem delu.

Bilanca na Šubičevi

Bolj ali manj zaslužene poslanske počitnice so priložnost, da na kratko povzamemo delo državnega zbora v letošnjem letu. V splošnem lahko rečemo, da je bilo delo državnega zbora v preteklem letu plodno.

Sprejetih je bilo precej za državo koristnih zakonov, predvsem na področju medijev, financ, visokega šolstva in sociale. Ostaja pa grenak priokus, da so nekatera najpomembnejša vprašanja, predvsem tista, povezana s slovensko polpreteklo zgodovino, ostala odprta.

Predsednik državnega zbora France Cukjati je delo državnega zbora označil z oceno „+3“. Po njegovih besedah je državni zbor je v prvi polovici letošnjega leta delal zelo intenzivno, saj je na sedmih rednih in sedmih izrednih zasedanjih povprečno obravnaval po trideset točk. „To je skoraj dvakrat več kot v istem obdobju lani, ko je imel DZ na dnevnem redu povprečno po 16 točk,“ je dejal Cukjati. Poslanke in poslanci so v letošnjem letu sprejeli 125 zakonov in drugih aktov, od tega en ustavni zakon, 37 zakonov, 63 zakonskih

Predsednik DZ France Cukjati je ocenil delo poslancev.

novel in 25 ratifikacij. Le petina besedil je bila sprejeta po nujnem postopku, več kot lani pa je bilo obstrukcij. Predsednik državnega zbora je opozoril tudi na nesorazmerno obremenjenost parlamentarnih delovnih teles in na neuporabna neformalna usklajevanja z vodji poslanskih skupin in predsedniki delovnih teles v zvezi s t. t. vojnimi zakoni.

Delo državnega zbora sta med drugim komentirala dva poslanka opozicijskih strank, Tone Rop iz LDS in

Miran Potrč (SD), vendar zanj nista našla lepih besed. Prvi je DZ označil kot „podvrsto izvršilne oblasti“, drugi pa je tarnal nad domnevnim uveljavljanjem koalicijskih interesov s formalno večino. Slednje je vodja poslanske skupine SDS Jože Tanko zavrnil: „Na zanašamo se le na surovo moč glasovalnega stroja, ampak delujemo na podlagi usklajevanja, je dejal in priznal, da je bilo delo koalicije predvsem v zvezi z nekaterimi zgodovinskimi vprašanji včasih tudi težavno. Vodja poslanske skupine NSi Alojz Sok je ponosen predvsem na uspeh pri prevzemu evropske valute, na prizadevanja pri zmanjševanju sodnih zaostankov, na ohranitev pravic delavcev in na končanje bolonjskega procesa. Izrazil pa je razočaranje nad kalvarijo v zvezi z „vojnimi zakoni“ in nad obstrukcijo DeSUS ob predlaganem verskem zakonu, ki bo gotovo buril duhove tudi jeseni. Zadnji čas se kopja lomijo ob vprašanju o domnevni privilegiranosti največje slovenske verske skupnosti v predlaganem zakonu o verskih skupnostih. P. A.

Pozitivni premik

Premier se je sešel s predstavniki ŠOS.

Novo vodstvo Študentske organizacije Slovenije (ŠOS) si prizadeva izboljšati odnose in dialog z vlado. To lahko sklepamo iz sestanka med predsednikom vlade Janezom Janšo in predstavniki ŠOS minuli teden. Na enoinpolurnem sestanku (sprva je premier študentom nameraval nameniti le tričetrt ure) so se dogovorili o nadaljevanju pogovorov med študenti in vladnim svetom za študentska vpraša-

nja, ki naj bi se začeli septembra, in boljšem medsebojnem informiranju. Ob tem so se dotaknili tudi nekaterih najbolj žgočih vprašanj, ki v zadnjem času delijo ŠOS in vlado – študentskega dela, financiranja študentskih organizacij in novele zakona o visokem šolstvu. Nova predsednica ŠOS Saša Albreht je izrazila pričakovanje, da se bodo z vlado dogovorili o vseh socialnih vprašanjih, ki se tičejo študentskega statusa, Janša pa je izrazil zadovoljstvo nad pripravljenostjo študentov za sodelovanje v pripravah zakonskih projektov v zvezi s tem. P. A.

Proračun in davki

Vlada je pripravila predlog sprememb proračunov za leti 2007 in 2008, predstavil pa ga je finančni minister Andrej Bajuk. Spomnimo, da je vlada osnutek memoranduma, na podlagi katerega je pripravila predloga proračunov za leti 2007 in 2008, sprejela že v začetku julija. Določila je, da bodo proračunski izdatki prihodnje leto za 20,3 milijarde tolarjev višji kot v sprejetem proračunu, vendar naj bi se proračunski primanjkljaj zaradi višje gospodarske rasti znižal na en odstotek BDP. Vlada v letu 2007 načrtuje 1974,6 milijarde tolarjev (8,2 milijarde evrov), v letu pozneje pa 2048,1 milijarde tolarjev (8,5 milijarde evrov) proračunskih odhodkov. Končna usklajevanja proračuna s proračunskimi uporabniki bodo stekla 4. septembra. Vlada naj bi končni predlog proračunov za leti 2007 in 2008 obravnavala 21. septembra in ga DZ predložila do 30. septembra. Poleg tega je sprejela sveženj davčnih zakonov, o čemer bomo podrobneje pisali v naslednji številki. V. K.

Finančni minister Andrej Bajuk

Drnovškova zapravljalivost

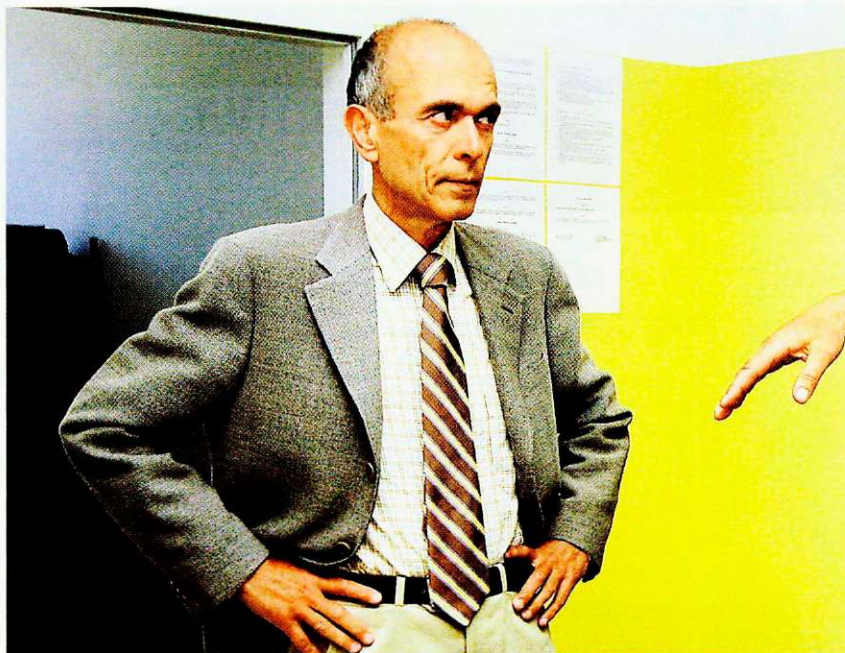
Vida Kocjan

Porabil ves letošnji denar Janez Drnovšek, predsednik države, je na ministra Andreja Bajuka naslovil prošnjo za dodelitev dodatnih 200 milijonov tolarjev za svoje delovanje. Toliko naj bi mu namreč letos zmanjkalo za plačilo materialnih stroškov. To pomeni, da je v pol leta porabil celotno kvoto denarja za ta namen. V proračunu za leto 2006 je za materialne stroške dejavnosti Urada predsednika Republike Slovenije zagotovljenih 242,7 milijona tolarjev.

Davkoplačevalci letno za dejavnost aktualnega predsednika plačamo 764,8 milijona tolarjev. K temu je treba prišteti še stroške dejavnosti Milana Kučana, nekdanjega predsednika države, ki bodo letos znašali 56,8 milijona tolarjev. Skupaj je torej v letošnjem proračunu za delo Urada predsednika Republike Slovenije 821,6 milijona tolarjev ali 68,47 milijona tolarjev mesečno. Če bi finančno ministrstvo oziroma vlada Janezu Drnovšku zdaj dodelila dodatnih 200 milijonov tolarjev za njegove aktivnosti, bi znesek za delovanje predsednikov presegel milijardo tolarjev.

Notranja razporeditev postavk Znotraj tega zneska imata oba predsednika več postavk. Nekdanji predsednik Milan Kučan bo letos porabil 34,5 milijona tolarjev za plače svojih zaposlenih, za materialne stroške 20,8 milijona tolarjev in za osnovna sredstva 1,5 milijona tolarjev. Mesečno za delovanje njegove pisarne in njegovih materialnih stroškov davkoplačevalci plačamo torej 4,73 milijona tolarjev. Predsednik Janez Drnovšek ima znesek v višini 764,6 milijona tolarjev drugače razporejen. Za odlikovanja je namenjenih 40 milijonov tolarjev letno, za plače zaposlenih v uradu predsednika 437,5 milijona tolarjev ali 36,46 milijona tolarjev mesečno, za materialne stroške pa 242,7 milijona tolarjev ali 20,23 milijona tolarjev mesečno. K temu je treba prišteti še 41,1 milijona tolarjev za naložbe in investicijsko vzdrževanje ter 3,5 milijona tolarjev za nakup osnovnih sredstev. Tako je bilo določeno za leto 2006. V praksi pa je videti tako, da finančno ministrstvo mesečno uradu nakaže toliko denarja, kot je za tisti mesec predvideno. Nakazilo je namensko, kar pomeni, da gre za plače zaposlenih toliko, kot je načrtovano, prav tako za vsako od drugih proračunskih postavk urada.

Rad bi še 200 milijonov Janez Drnovšek naj bi bil v pol leta porabil celoten znesek za materialne stroške v letu 2006, pri plačah in drugih proračunskih postavkah pa gredo izplačila po predvideni dinamiki. Povedano pomenostavljeno, zneskov med proračunskimi postavkami med seboj ni mogoče prerazporejati, plače zaposlenih v uradu predsednika pa kljub preveliki porabi pri materialnih stroških niso ogrožene. Dodajmo, da znesek za materialne stroške v letu 2006 ni odstopal od zneskov v preteklih letih in da vlada oziroma parlament vsako leto potrđita takšen proračun, kot ga v predsednikovem uradu predlagajo. Gre torej za eno redkih izjem, da vlada pri načrtovanju ne posega v zneske. Drnovšek se je torej »zaplaniiral« oziroma porabil bistveno več, kot je načr-

Janez Drnovšek se ni izkazal za skromnega predsednika države.

Janez Drnovšek je v pol leta porabil denar, namenjen za njegove letošnje aktivnosti, zdaj pa od vlade pričakuje dodatnih 200 milijonov SIT.

toval. Dodajmo, da je tolikšen znesek za materialne stroške predviden tudi za leto 2007. Zdaj išče dodatnih 200 milijonov tolarjev. Če bi mu finančno ministrstvo oziroma vlada to dovolila, bi pomenilo, da bi bil proračun predsednika države letos višji za 27 odstotkov. To pa bi bilo slabo, saj bi se lahko drugi proračunski uporabniki zgedovali po njem in zahtevali višje zneske. In kaj bi to pomenilo za davkoplačevalce? Davki bi bili za najmanj 27 odstotkov višji.

Pri vsem skupaj je skoraj neverjetno, da je Drnovšek, doktor ekonomskih znanosti, v pol leta porabil vse, kar je načrtoval za celo leto. Ali pa tudi ne. Po nekaterih informacijah ljudi blizu predsednika države Drnovšek nima nobenega občutka za denar. To je potrđil tudi v nedavnem pogovoru za nacionalno televizijsko hišo, saj na primer sploh ni vedel, da redno plačuje prispevek za RTV, čeprav sploh nima televizijskega sprejemnika, ampak mu je to povedal voditelj pogovora. Na neskromnost pri porabi proračunskega denarja je pred kratkim opozorila tudi poslanka SDS Alenka Jeraj. **D**

Hora preventiva

Aleš Kocjan

Začel je veljati nov zakon o varstvu javnega reda in miru, ki bo nadomestil trideset let starega.

Glavna novost je, da uvaja t. i. horo legalis, ki mlajšim od 16 let med 24. in 5. uro zjutraj prepoveduje vstop v lokale, v katerih točijo alkoholne pijače. Ta za mnoge precej restriktivna, za druge pa še premila določba je nedvomno posledica dogodkov decembra lani, ko je množica pred diskoteko Lipa poteptala tri dekleta, stara med 15 in 17 let. Javnost, razočarana nad ravnanjem inšpekcijskih služb, ki bi lahko diskoteko že zdavnaj pred tem zaprle (zaradi objektivne odgovornosti je takrat odstopil glavni tržni inšpektor Roman Kladošek), pa je niso, je odločno zahtevala, da se naredi vse, da do takšnih dogodkov ne bi prihajalo. Inšpekcijske službe so poostrile nadzor nad vsemi tovrstnimi lokali, poslanci in poslanke v državnem zboru pa so sprejeli zakon, ki mlajšim od 16 let v določenih urah prepoveduje vstop v lokale, kjer točijo alkohol.

Ali bo prepoved pripomogla k temu, da se takšne in podobne nesreče (primer Lipa je bil najodmevnejši, čeprav mladostniki v večernih urah umirajo skoraj vsak dan ali vsaj vsak konec tedna) ne bodo dogajale, verjetno ne more napovedati nihče. Znano je, da se starostna meja mladostnikov, ki ponoči zahajajo v diskoteke in bare, kjer točijo alkohol, čedalje bolj niža (nobeno presenečenje ni več, če v diskoteki zagledate mladostnika, ki mu ne bi pripisali več kot 12 ali 13 let), zaradi česar je v večernih in nočnih urah »zunaj« čedalje več mladih. Prav tako je znano, da je najbolj ogrožena starostna skupina mladostnikov od 12 do 16 let. To je namreč obdobje pubertete, ko si mladi »največ upajo« in v skladu s tem tudi največ eksperimentirajo – preizkušajo alkohol, poskušajo prvič peljati očetov ali mamin avtomobil, gredo prvič sami ven ipd. Vse to pa ob pregovornem pomanjkanju čuta za odgovornost dostikrat vodi v nesrečo.

Če k vsemu temu prištejemo dejstvo, da Slovenija na tem področju ne odkriva nič novega in da podobne, ponekod še veliko strožje rešitve poznajo praktično v vseh razvitih zahodnih državah, potem bi lahko rekli, da je bila uvedba hore legalis smiselna. Ali bo tudi učinkovita, bo čez leto ali dve povedala policijska statistika.

Dobrodelni mrhovinarji

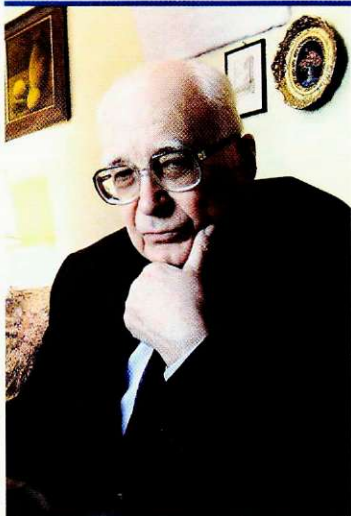
Gregor Drnovšek

Zgodba o operacijskih mizah ne bo končana tako hitro, kot si želijo strokovna javnost in predvsem bolniki.

Ministrstvo za zdravje, ki je v ponovljenem postopku izbralo najcenejšega ponudnika za dobavo operacijskih miz, to je podjetje Soča Oprema, se je spet znašlo v nezavidljivem položaju. Najprej je vlogo za revizijo nakupa operacijskih miz vložilo zloglasno »dobrodelno« podjetje Medicoengineering, pretekli teden pa se je za revizijo odločil tudi drugi ponudnik, podjetje Sanolabor. Zanimivo, da sta se pritožila prav ponudnika, ki sta tudi na ponovljenem razpisu ponujala najdražje mize, in čeprav se je pred objavo izbranega ponudnika med vrsticami dalo razumeti, da na izid razpisa neizbrani ponudniki ne bodo vlagali zahtev za revizijo postopka. A smo se vsi, ki verjamemo v dobrohotnost in dobrodelnost, spet ušтели. Sladke besede nekaterih ponudnikov so se razblinile kot milni mehurčki in stvari se bodo spet zavlačevale in zaostrovala.

»In če ne bomo dobili posla, bomo šli v odškodninsko tožbo.« S temi besedami je denimo nastopil direktor neizbranega podjetja Sanolabor Marko Bokal. Med argumenti za vložitev revizije je po njegovem mnenju precej nepravilnosti, a s takšnim, lahko rečemo odkritim, izsiljevanjem je zaplet z operacijskimi mizami dobil popolnoma novo dimenzijo. Izsiljevanje na račun trpljenja bolnikov, za kar v tem primeru gre, bi moralo naleteti na odločen odziv vseh najvišjih državnih institucij, prav tako pa je nujno sprejetje zakona o javnih naročilih, ki bi onemogočil izsiljevanje državnih institucij na način, kot si ga privoščijo nekateri v tej zgodbi.

Pri razpisih se vedno pojavi merilo cene proti kakovosti izdelkov. Težko je razumeti, zakaj nekaj, kar je ceneje in česar doslej sploh še niso imeli priložnosti uporabljati, ni dovolj dobro za naše bolnike. Operacijske mize, ki jih je ponudila Soča Oprema, so veliko cenejše od miz obeh ponudnikov, ki sta zahtevala revizijo, zato se zdi odločitev ministrstva pravilna in predvsem gospodarna. Z denarjem, ki bi ga namenili za »preplačilo« dražjih miz, se lahko kupijo npr. še dodatne mize, morda linearni pospeševalnik ali kakšna druga nujno potrebna aparatura za reševanje življenj. Racionalizacija pri nakupu zdravstvene opreme mora priti nad zasebne interese nekaterih mrhovinarskih ponudnikov!

Dr. Ljubo Sirc

Enotna davčna stopnja

To geslo je povzročilo veliko razburjenje v Sloveniji. Slišali smo, da so jo nekatere države uvedle in so od tega imele velike koristi, saj je baje omogočila hitro rast. Drugi so seveda hiteli zatrjevati, da bo enotna davčna stopnja prinesla še večje razlike med bogatimi in revnimi. Govor je bil tudi o tem, da enotna davčna stopnja omogoča cenejšo administracijo, ker ni treba računati različnih odstotkov za različne višine dohodkov. Komaj je mogoče verjeti, da bi to pri današnjem stanju računalništva veliko pomenilo.

Gre v bistvu za to, naj obdavčitev višjih dohodkov ne bi bila pretirano progresivna, ker ima to slabe posledice ne samo za tiste, ki so bolj obdavčeni, marveč tudi za revne. Zakaj?

Zgodovinsko vemo, da je pritisk levih ideologov in pod njihovim vplivom „širokih ljudskih množic“ pred nekaj desetletji dosegel, da se je stopnja obdavčitve pri nekoliko višjih dohodkih povzpela skoraj na 100 odstotkov. Dandanes takih pretiravanj ni nikjer več. Tudi mejna davčna stopnja je povsod zlezla pod 50 odstotkov in celo manj. Čemu? Ali je smiselno takoj priti s kritiko, da se razlike med bogatimi in revnimi povečujejo? Ekonomist Rawls, ki se je s tem vprašanjem ukvarjal z moralnega vidika, je ugotovil, da so dohodkovne razlike med posamezniki neupravičene, če ne prispevajo k izboljšanju položaja najrevnejših.

V nekem smislu govorjenje o „najrevnejših“ postane nesmiselno, če „biti reven“ pomeni imeti manjši dohodek kot nekateri drugi, a kljub temu dovolj za normalno življenje, to je več kot zadostno hrano in obleko ter primerno stanovanje. Kot pravimo, gre le še za relativno nižji dohodek, kot ga imajo drugi. To ni več absolutna revščina, kot smo jo celo v gospodarsko naprednih državah imeli še pred manj kot sto leti, ko so bili ljudje, posebno otroci, lačni in strgani, ne da bi bili tega sami krivi. Taka revščina je izginila, ko se je razvil sistem, ki vzpodbuja ljudi, da ustanavljajo podjetja, ne da bi jim to kdo ukazal. Suho rečeno, poleg veselja in sposobnosti za tako delo jih spodbuja obet dobička in povečanja dohodkov. Temu moramo takoj dodati premislek, da dobički seveda povečujejo dohodkovne razlike in neenakost, toda brez njih ne gre, ker so znak uspešnega dela, znak produkcije, ki ustreza povpraševanju in hkrati povečuje dohodke od dela. Ne samo to: podjetniki z višjimi dohodki teh ne porabijo le za to, da povečujejo svoj standard in standard svoje družine, marveč tudi za akumulacijo, nujno potrebno za gospodarsko dejavnost. Je že tako, da so tisti z visokimi dohodki bolj nagnjeni k varčevanju, ki je za splošno blaginjo nujno potrebno.

Marsikdo bo dejal, da je tej potrebi hitro mogoče ustreči tudi drugače. Država določi, kolikšna mora biti

akumulacija, in jo nato z zakonom izsili. Tak ukrep bi pretrgal zvezo med akumulacijo in svobodno vzpodbudo, kar po vseh izkušnjah neverjetno zniža gospodarsko učinkovitost. Ne da se niti predpisati, koliko dobička sme biti namenjenega osebni porabi podjetnikov in koliko ga je treba vložiti v podjetje. Poskusi, da bi osebno porabo omejili z davki, so se izjalovili. Če namreč na primer država določi, da bo pobirala davek na izplačani dobiček, ne pa na dobiček, ki ostane v podjetju, začne maličiti strukturo proizvodnje. Struktura se mora namreč stalno spreminjati, tako da je lahko zelo narobe, če kar naprej vlagamo v produkcijo. Strah pred napačnimi investicijami je šel na primer v Nemčiji tako daleč, da so bili v nekem obdobju davki na izplačani dobiček nižji kot davki na dobiček, ki je ostal v podjetju za investicije.

Še huje je seveda, da država z davki pobere kar največ dobička in ga nato po svojih vidikih deli med investicije. Politiki, ki bi tako delali, nimajo ne potrebnega pregleda, da bi lahko uspešno ugibali o prihodnjem razvoju, ne iste zavzetosti kot posebno manjši podjetniki, ki odločajo o „svojih“ investicijah in pri tem računajo na „svoj“ dobiček. Prepričan sem, da ekonomisti, ki so „enotno davčno stopnjo“ spravili v promet kot geslo, vedo vse, kar sem napisal. Kritičen sem do njihove kampanje, kjer je preveč kampanjska. Slovenci so, upam, dovolj premišljeni, da jih ni treba prepričevati s ponavljanjem poenostavljenih gesel. Nujno jim

Dohodki niso samo vir osebne in družinske porabe, ampak tudi akumulacije in investicij.

moramo razložiti, do kakšnih sklepov so ekonomisti in drugi družboslovci prišli s premišljevanjem in izkušnjo. Preprosto postavljanje „tako je, in kdor ne verjame, služi komunizmu“ ali čemu podobnemu ni priporočljivo. Že Bismarck je vedel, da je politika umetnost

mogočega, in v to spada tudi razumevanje javnosti. Skratka, dohodki niso samo vir osebne in družinske porabe, ampak tudi akumulacije in investicij. Zato jih nima smisla oklestiti z davki do take mere, da se zamenja investiranje ob osebni odgovornosti za rezultate. S takim zmanjšanjem sicer morda zmanjšamo neenakost dohodkov, toda upočasnimo rast in znižamo absolutno višino vseh dohodkov, najnižjih morda celo najbolj. Vse skušnje kažejo, da je tako. **D**

Poraz prišepetovalcev

Aleš Kocjan, foto: Bor Slana, Gregor Pohleven

Pretekli teden se je sešel vrh vladajoče koalicije, njeni ministri in poslanci. Kot vse kaže, vladne krize, ki si jo je želel marsikdo na levici, za zdaj ni. Vladna koalicija kljub manjšim trenjem še naprej deluje razmeroma stabilno.

Slednje je pokazal tudi sestanek vlade s koalicijskimi poslanci, ki je bil v začetku preteklega tedna v Ljubljani, na njem pa so predstavniki vseh štirih koalicijskih strank obravnavali resolucijo o nacionalnih razvojnih projektih v obdobju od leta 2007 do 2023. Kot je med sestankom, ki je bil za javnost zaprt, dejal predsednik vlade Janez Janša, so vse stranke dokumentu izrekle veliko podporo, kar pomeni, da se strinjajo z nadaljnjo strategijo razvoja Slovenije in okvirom gospodarskih in socialnih reform, ki jih mora izpeljati ta koalicija. Po Janševih besedah je dokument, ki vsebuje 34 razvojnih projektov, enakomerno porazdeljenih po vsej Sloveniji, prvi konkreten planski pristop v zgodovini države, njegov cilj pa je, da

se predvideni učinki gospodarskih in socialnih reform porazdelijo po vsej državi, tako da se dobi dejanski občutek o tem, za kaj bodo sredstva, ki so bila pridobljena z večjo gospodarsko rastjo in s hitrejšim gospodarskim razvojem, dejansko porabljena. »Tako razprava o modernizaciji ne bo več abstraktna, ampak konkretna,« je dejal Janša.

Rekonstrukcija ni predvidena

Po Janševih besedah vladna koalicija ne deluje dobro, samo ko se je treba strinjati o prihodnjem razvoju države in reformah, ki jih je treba izvesti, ampak tudi drugače. Tako po njegovih besedah ta čas ni razloga za rekonstrukcijo vlade. Ta je po njegovih besedah sicer vedno mogoča, saj je takšen tudi dogovor v koaliciji, vendar

se ta čas »ne dogaja nič takega«. Tudi glede morebitne krize v vladi zaradi ravnanja poslancev DeSUS pri sprejemanju zakona o verstvih v državnem zboru (poslanci DeSUS so glasovanje

Ni razloga za rekonstrukcijo vlade.

skupaj z opozicijo obstruirali) je premier optimističen. Dejal je, da so v parlamentarnem sistemu s proporcionalnim volilnim sistemom vedno mogoče različne kombinacije tudi med mandatom, še posebej v Sloveniji, kjer je v parlamentu razmeroma veliko strank, vendar ta čas v koaliciji zaradi tega ni krize. »DeSUS zelo konstruktivno sodeluje v vseh razpravah, zato pričakujem, da bo v tej smeri nadaljeval tudi jeseni,« je dejal Janša. Na novinarsko vprašanje o tem, ali Anton Rous ostaja v vladi kot državni sekretar, pa je odgovoril, da o tem niso niti razpravljali niti odločali in zato ni nobenih sprememb. S tem vprašanjem naj bi se ukvarjali pred jesenjo.

Podobno optimističen je bil isti večer v Odmevih na TV Slovenija

predsednik DeSUS in obrambni minister Karl Erjavec. Tako je na vprašanje novinarja, kako bi v tem trenutku glasoval svet stranke, če bi se sešel, odgovoril, da bi svet zagotovo glasoval proti izstopu stranke iz koalicije, saj, kot je dejal, ni nobenega razloga, da bi stranka zapustila koalicijo. Enako bi, kot je dejal, ravnal tudi sam. Glede obstrukcije poslancev DeSUS pri sprejemanju zakona o verstvih pa je dejal, da ta ni pomemben za samo delovanje koalicije, zato temu ne bi posvečal prevelike pozornosti. »Vse to so manjše praske, ki jim ni treba dajati večjega pomena. Tudi predsednik vlade v tem ne vidi posebnega problema, ima pa vsakdo pravico, da razmišlja po svoje,« je še dejal Erjavec.

Alojz Sok je kritiziral DeSUS.

DeSUS najšibkejši člen Ker torej ne Erjavec ne Janša v koalicijskih razmerjih ne vidita nič kritičnega, se zdi, da koalicijske krize ni oziroma je bila ta verjetno le v glavah nekaterih, ki bi si jo želeli videti. Nobena skrivnost namreč ni, da si del leve politične javnosti, vključno z obema največjima opozicijskima strankama in večjim delom levo usmerjenih novinarjev, želi, da bi DeSUS izstopil iz vladne koalicije, kar stranki tudi nenehno tako ali drugače sugerirajo. O slednjem je v intervjuju za 27. številko De-

mokracije govoril tudi Erjavec, ko je dejal, da mu kot predsedniku vseskozi polagajo na jezik besede o izstopu iz koalicije in da mediji komaj čakajo, da se bo DeSUS oglasil in rekel, da bo odšel iz koalicije. No, za zdaj se želje vseh tistih, ki si želijo izstopa DeSUS iz koalicije, niso uresničile, stranka pa se je do zdaj, čeprav je najšibkejši člen te vladne koalicije (ob oblikovanju vlade so mnogi napovedovali, da bo najšibkejši člen SLS, le mi smo pravilno napovedali, da bo to DeSUS), izkazala za dokaj stabilno vladno partnerico. Razlog za slednje je nedvomno to, da lahko DeSUS kot vladna stranka veliko več pridobi kot izgubi. Tako je do zdaj stranki že uspelo (čeprav je bila to obljuba skoraj vseh strank pred volitvami – posebej SDS) doseči, da je koalicija spremenila pokojninsko zakonodajo, in sicer tako, da pokojnine rastejo hitreje kot bi sicer, s čimer je uresničila eno svojih glavnih predvolilnih obljub. Prav tako ji je uspelo preprečiti sprejetje nekaterih za levico ideološko pomembnih zakonov, kot sta denimo zakon o vojnih grobiščih in zakon o vojnih veteranah. Preprečili so tudi sprejetje zakona o verstvih in namero vlade, da odzeme proračunska sredstva ZZB NOB. DeSUS je torej za levico veliko pomembnejši, kot če ne bi bil v vladi, čeprav bi ga nekateri radi na vse načine videli zunaj nje.

Eden pomembnejših razlogov, da je DeSUS še vedno dokaj stabilna stranka vladne koalicije, je, da bi izstop iz vladne koalicije pomenil, da stranka na prihodnjih volitvah najverjetneje sploh ne bi prišla v parlament. Ko je DeSUS konec leta 2004 vstopil v vla-

Partnerstvo za razvoj

Kot kaže, stranke kljub nekaterim drugačnim napovedim uspešno sodelujejo tudi v Partnerstvu za razvoj, pri čemer uspešnost še dodatno potrjuje dejstvo, da morajo koalicijske stranke vsa odprta vprašanja uskladiti tudi z dvema opozicijskima strankama (SD in SNS), ki sta se pridružili partnerstvu. Tako se je pred nedavnim spet sešel t.i. partnerski svet (sestavljajo ga predsedniki vseh strank, ki so se pridružile partnerstvu), in sprejel dva pomembnejša sklepa. S prvim so člane partnerstva ugotovile, da so do zdaj usklajevali 16 predlogov zakonov, od teh jih je bilo 7 usklajenih, 5 jih ni bilo usklajenih, 4 zakoni pa bodo predmet nadaljnjih usklajevanj; z drugim sklepom so članice seznam 64 zakonov, ki so predvideni za usklajevanja, razširile za dodatnih 8 zakonov.

dno koalicijo, je s tem zagotovo izgubil del radikalnih članov in volivcev, ki so menili, da bi lahko stranka vstopila samo v levo obarvano vlado. Z dobrim delovanjem v vladi lahko vodstvo stranke tem volivcem dokaže, da se je vstop v koalicijo izplačal, in jih tako znova pridobi (mogoče lahko stranka pridobi še kakšnega novega volivca), če pa bi stranka iz koalicije izstopila že zdaj, upravičenosti svojega vstopa v koalicijo ne bi mogla dokazati in razočarani volivci bi bili zanjo izgubljeni. Tako je torej za stranko najbolje, da še naprej ostane

v koaliciji in poskuša delati čim bolje. Takšno obnašanje DeSUS pa tudi vseh drugih koalicijskih strank (v zadnjem času sta sicer nekaj sivih las premierju povzročili NSi in SLS – prva s kritiko DeSUS, druga pa s prenatrgano resolucijo o Hrvaški –, vendar ju je Janša hitro umiril) Janši omogoča dokaj stabilno vladanje, kar je še posebej pomembno pri uresničevanju reform. Očitno je, da se predsedniki koalicijskih strank zavedajo svoje odgovornosti. Glede na to si lahko le želimo, da bi takšno stanje vzdržalo vsaj še leto ali dve. **D**

Predsednik DeSUS Karl Erjavec: »To so le manjše praske.«

SLS je privolila, da bodo resolucijo o meji s Hrvaško v DZ obravnavali kasneje.

Slovenija ni del Balkana

Gašper Blažič, foto: arhiv Demokracije

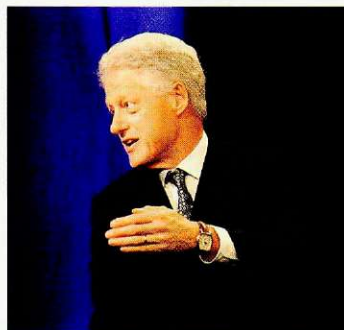
Ameriški časopis Washington Times je nedavno poročal o obisku slovenskega premierja Janeza Janše pri predsedniku ZDA Georgeu Bushu, pri tem pa sprožil val protestov.

Protestnike – večinoma gre za ameriške Slovence – je namreč zbudila opredelitev Slovenije kot »balkanske države«, kar naj bi bilo žaljivo. Pri tem naj bi bili najodločneje protestirali direktor Slovenskega raziskovalnega centra Amerike Edi Gobec pa tudi predsednik slovensko-kanadskega združenja Manitobe Branko Maligec in direktor Slovensko-avstralske agencije za trgovinsko in kulturno menjavo Vinko Rizmal. Po njihovo je Slovenija srednjeevropska država, s čimer naj bi se strinjala tudi ameriška administracija. Omenjeni časopis je prejel tudi veliko protestnih pism bralcev, zaradi česar je bil v njem objavljen še en članek, ki naj bi pojasnjeval, da opredelitev Slovenije kot balkanske države ni bila mišljena kot žalitev, ampak le

kot geografski pojem. Omenjeni časopis naj bi se bil pri svojih trditvah skliceval na vire, kot sta Encyclopedia Britannica in American Heritage Dictionary, pa tudi na trditve britanskega princa Charlesa, da je bil leta 1998, ko je obiskal Slovenijo, »na Balkanu«. Časopis naj bi se skliceval tudi na konkurenčni Washington Post, ki je leta 1991 zapisal, da je Slovenija del balkanske federacije šestih republik. Tovrstno sklicevanje pa povsem zbledi, če pomislimo, da se je Slovenija tedaj šele osamosvojila in se je morala še dolgo otepati predsodkov, da je nevarna država, v kateri divja vojna.

Medijska kriptokolaboracija

Po navedbah nekaterih virov naj bi bili iz uredništva Washington Timesa poklicali tudi slovenske-

Nekdanji predsednik ZDA Bill Clinton

Zunanji minister Dimitrij Rupel

ga zunanjega ministra Dimitrija Rupla in ga vprašali, ali je kaj užaljen. Pojasnil jim je, da ni, vendar pa v istem hipu pripomnil, da imamo Slovenci radi, če jih imamo za Srednjeevropejce prav zaradi negativnega predznaka Balkana. »Afera Balkan« je sprožila tudi nekatere odmeve v Sloveniji. Tako je pisanje Washington

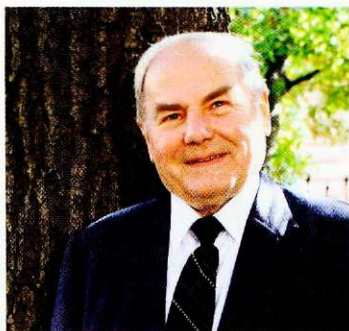
Timesa povzelo Delo v članku »Slovenija je ... na Balkanu« (povzetek poročila STA), zaradi česar so nekateri bralci protestirali. Po mnenju Stanke Gregorič, nekdanje urednice avstralsko-slovenskega časopisa Glas Slovenije, naslov namiguje, da je Slovenija res na Balkanu, kar pa ne ustreza resnici. Kot je navedla v protestnem pismu, ki ga je naslovila na predsednika uprave Dela Danila Slivnika, ji je zunanji minister Dimitrij Rupel osebno odgovoril po elektronski pošti, da je Slovenija uradno srednjeevropska država. V svoji izjavi za javnost pa je opozorila, da so se slovenski mediji potuhnili, zaradi česar se Slovenci spet tiho prodajamo. Po njenem mnenju gre izključno za geografsko opredelitev Balkana, Slovenija pa v ta okvir geografsko ne sodi. Stanka Gregorič navaja, da doslej ni zasledila, da bi mednarodna skupnost ali Evropska unija Slovenijo uvrščala na Balkan, čeprav sama nima nič proti Balkancem. Nihče namreč nima pravice dajati takšnih oznak ne glede na prispevek Slovenije k reševanju krize na območju Balkana, saj to regijo dobro pozna.

Na Washington Times se je obrnil tudi dr. Edi Gobec in med drugim zapisal, da je Slovenija alpska država, ki jo tuji pisatelji in novinarji pogosto primerjajo z Avstrijo in s Švico. To naj bi do-

kazovalo, da Slovenija kulturno in geografsko spada v Srednjo Evropo, kar naj bi povzegal tudi Robert Lee Wolff v knjigi »Balkans in Our Times« iz leta 1956.

»Grešil« je tudi Clinton Problem geografskega in političnega umeščanja Slovenije s strani Američanov seveda ni od včeraj. Znano je, da je leta 1999 tedaj

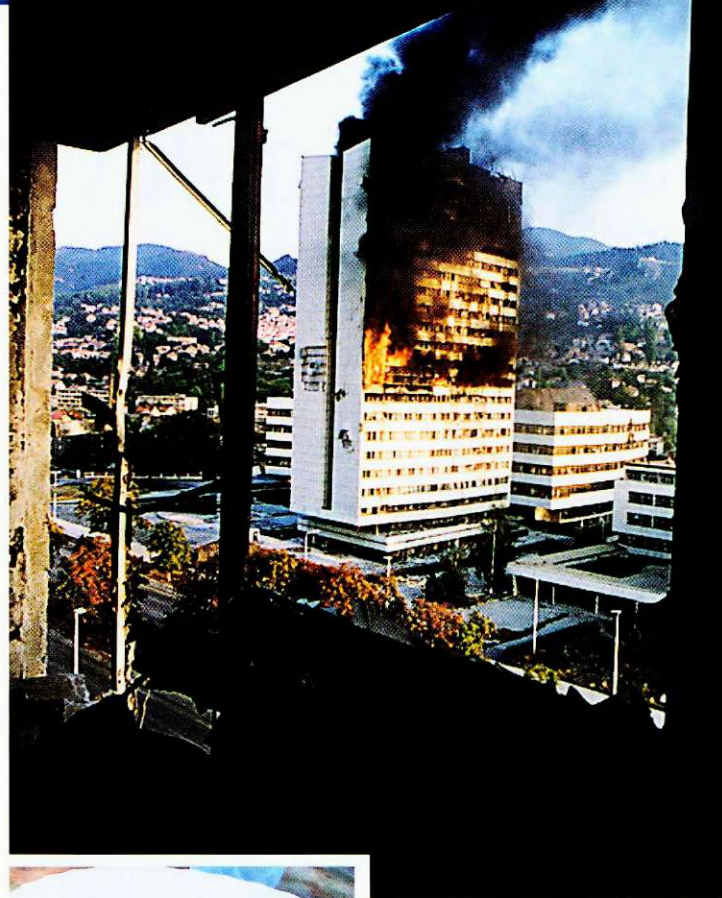
Ameriški Slovenec dr. Edi Gobec

ameriški predsednik Bill Clinton med svojim obiskom v Sloveniji le-to označil za državo jugovzhodne Evrope, kar je seveda le drugo ime za Balkanski polotok. Tedaj je bila takšna umestitev Slovenije še nekako razumljiva, saj Slovenija še ni bila članica Evropske unije, mnoge multinacionalke pa so jo uvrščale v svoja predstavništva

za jugovzhodno Evropo oz. za trge nekdanjih komunističnih držav (na primer Opel, ki je na Madžarskem odprl svoje predstavništvo za jugovzhodno Evropo, vključno s Slovenijo). Dejansko smo Slovenci v vseh stoletjih svojega obstoja v glavnem pripadali srednjeevropskemu civilizacijskemu, kulturnemu in političnemu prostoru, saj smo bili vključeni v državne tvorbe večinoma pod habsburško krono. Šele leta 1918 je z ustanovitvijo Države Slovencev, Hrvatov in Srbov prišlo do pomika na jugovzhod Evrope, kar se je dokončno zgodilo ob združitvi s Kraljevino Srbijo. Že tedaj pa je bila znana teza, da imamo Slovenci v kulturnem smislu precej več skupnega npr. s Tirolci kot s Srbi, čeprav nas je s slednjimi vezala jezikovna podobnost in slovanska povezanost. Verjetno je na to vplivalo tudi dejstvo, da Slovenija kljub turškim vpadom v nasprotju s Srbijo nikoli ni bila trajno okupirana s strani turškega imperija. Z združitvijo v Kraljevino SHS oz. Jugoslavijo pa se je kljub temu uvrstila v prostor jugovzhodne Evrope oz. Balkana, čeprav je poskušala ohraniti svoj srednjeevropski značaj. Šele leta 1991, po padcu železne zaveze, se je Slovenija izvila iz političnega prostora jugovzhodne Evrope oz. Balkana.

Sedem desetletij na Balkanu

Čeprav je pripadnost Slovenije Srednji Evropi dejstvo, pa si ne smemo zatiskati oči pred tem, da je Slovenija vendarle nekakšen most med Evropo in Balkanom, kar seveda lahko izkoristimo. Po-

Balkan – simbol vojne

Balkanska kuhinjska v Sloveniji

nimivo je, da le malo ljudi ve, da je Balkan dejansko ime gorovja, po katerem je dobil ime Balkanski polotok in postal sinonim jugovzhodne Evrope. Ne glede na to pa je Slovenija nesporno del Srednje Evrope.

Na koncu moramo biti še malo samokritični in se vprašati, kako dobro pa mi geografsko poznamo ZDA in druge države po svetu. **D**

litično gledano smo Slovenci z vključitvijo v Evropsko unijo in Nato že zdavnaj zapustili Balkan, ki predstavlja negativen simbol, saj simbolizira neurejenost, nerazvitost in vojno (od tod tudi besedna zveza »balkanski sod smodnika«). Po drugi strani pa je članica Evropske unije tudi Grčija, ki je krepko v jugovzhodni Evropi. Vprašanje pa je seveda, koliko Američani sploh upoštevajo dejstvo, da je Slovenija članica Evropske unije, saj jo vidijo še vedno predvsem kot nekdanjo jugoslovansko republiko. Ameriškega tradicionalno slabemu zemljepisnemu znanju v prid pa govori dejstvo, da se je slovenski prostor v dobrih sedemdesetih letih, ko smo bili politično vključeni v jugovzhodno Evropo, precej »balkaniziral« z novimi priseljenci in nekaterimi ne preveč blestečimi navadami. Vsekakor pa ostaja Balkan v očeh Slovencev negativen simbol. Za-

Časopis Washington Times

Balkanski polotok

Gorat polotok v jugovzhodni Evropi, ki meri okrog 500.000 km² in ga na severu omejujeta Sava in spodnja Donava, zajema ozemlje Albanije, Bolgarije, BiH, Grčije, Srbije, Črne gore, Makedonije, evropski del Turčije, velik del Hrvaške in Romunije. Na SV sta gorovja Balkan in Rodopi, na Z se nad obalo Jadranskega morja dviga težko prehodno Dinarsko gorovje, nad obalo Jonskega morja na jugu prehaja v albanske in grške gore; med gorskimi verigami so kotline in doline, posebej v vzhodnem delu (npr. doline Morave, Vardarja, Trakija, doline Strume, Meste, Marice). Na zahodni in južni obali prevladuje sredozemsko podnebje, ki omogoča gojenje agrumov, sadja, vinogradništvo. Prebivalstvo Balkanskega polotoka spada v različne kulturne, religiozne, etične, jezikovne skupine.

Vir: Veliki splošni leksikon, DZS, 2006

FM 102.1
99.5
stereo
RDS

Radio VIVA

M.Sobota tel: 02/537-1949

Slave Klavora 1
9000 Murska Sobota
Slovenija
tel.: 02/537 1949
fax.: 02/537 1948
GSM: 041/34 66 46
GSM: 031/34 51 51
<http://www.radio-viva.com>
e-mail: viva@radio-viva.com

Sultan ali mož iz ozadja

Vida Kocjan, foto: Bor Slana, arhiv Demokracije

Niko Kavčič, med vojno Gorazd, nekaj desetletij pozneje za Kučana Sultan, danes samooklicani stari liberallec, se je med osamosvojitveno vojno iz previdnosti umaknil v Nemčijo, kjer je s Hermanom Rigelnikom čakal na razplet v domovini.

Niko Kavčič, bančni uradnik pred vojno, pomemben partizanski funkcionar in odstavljeni direktor LB ter poznejši Kučanov svetovalec, po nekaterih podatkih vpet tudi v afero Safti, nikoli ni bil prosti strelec na slovenskem političnem prizorišču. To ni niti danes, ko se sam označuje za starega liberalca in podpira Jelka Kacina. Na strankarski konferenci mu je celo naročil čistko z zdrharji znotraj stranke, čeprav je nekoliko prej izrazil nasprotovanje vodenju stranke na način, kot sta ga začrtala predsednik LDS Jelko Kacin in Dušan Keber.

Odlikovanje – za kaj? Kavčič je pretekli teden iz rok Janeza Drnovška, predsednika države, prejel

zlati red za zasluge. V uradni obrazložitvi je zapisano, da je odlikovanje prejel za delo in zasluge v dobro slovenskega naroda, še posebej pa za pomemben prispevek pri vzpostavljanju temeljnih razmerij v bančništvu ter gospodarske in finančne moči Slovenije. Kavčič je znana oseba iz političnega in gospodarskega življenja, še posebej bančnega, doma in v tujini. »Na gospodarskem in bančnem področju, na katerih je največ deloval, si je Kavčič neutrudno prizadeval za vzpostavitev ekonomske podlage Slovenije kot ene od republik nekdanje socialistične Jugoslavije v prvih dveh desetletjih po drugi svetovni vojni. S svojimi dejavnostmi za krepitev gospodarske in finančne moči Slovenije je nadaljeval vse do leta 1973, ko

je bil kot somišljenik »liberalne« struje v slovenskem političnem vodstvu upokojen. Po letih politične osamitve si je znova prizadeval za oživitev slovenskega političnega gibanja in objavo političnega dnevnika Staneta Kavčiča. To je močno vplivalo na širino slovenskega osamosvojitvenega gibanja v osemdesetih letih ob takratnih nasprotjih z zvezno in še posebej srbsko politiko ter na razvijanje dialoga med slovensko civilno družbo in takratno slovensko politično oblastjo,« je zapisano v uradni obrazložitvi priznanja, za katero lahko rečemo, da je daleč od skromnosti. Kdo je v resnici Niko Kavčič?

Nekdanji oficir Ozne Devetdesetletnik (rojstni dan je praznoval 7. decembra 2005 v ljubljanskem

Maximarketu, slovesno pogostitev pa mu je pripravil Jelko Kacin, predsednik LDS) zase pravi, da je zaprisežen stari liberallec. Poznavalci pravijo, da še vedno dnevno prebere ves tisk in aktivno spremlja vse dogajanje v državi. Na Gorenjskem ga nekateri dobesedno častijo, drugje najdemo o njem zapisanega vse kaj drugega. Tako lahko v knjigi Okopi Janeza Janše beremo, da je bil Niko Kavčič vodja okrožne in član pokrajinske komisije in vodja varnostnikov, katerih naloge niso bile samo justifikacije, ampak tudi obveščevalno delo, sabotaze, rekvizicije in podobno. Bil je oficir Ozne, tečajnik v slovenski šoli v Cekinovem gradu, ki je bila slovenska različica zloglasne ruske Akademije Dzeržinskega, bil je organizator velikega

Janez Drnovšek je odlikoval svojega političnega botra. Na podelitvi je bil tudi Jelko Kacin.

Prijateljaval je s Stanetom Kavčičem in Ivanom Mačkom-Matijo.

Niko Kavčič je pomagal Milanu Kučanu na oblast.

dela slovenske zunanje trgovine v okviru Udbe, direktor Ljubljanske banke, po padcu Staneta Kavčiča leta 1972 (pri 55 letih starosti) pa je bil upokojen in nato siva eminenca »sanatorjev« in bančno-političnega lobija ter neformalni svetovalec Milana Kučana za finančnopolična vprašanja.

Mercedes in rolls-royce Niko Kavčič je bil pred drugo svetovno vojno bančni uradnik, konec 60. let prejšnjega stoletja pa je postal direktor Ljubljanske banke. Najprej je bil privrženec Borisa Kraigherja, po njegovi nesreči pa še Staneta Kavčiča. Med drugo svetovno vojno je bil pomemben partizanski funkcionar. Napisal je brošuro VOS na Gorenjskem – organizacijski oris, ki je izšla maja 1974 v le 100 oštevilčenih izvodih. Te brošure pozneje ni omenjal več, iz nje pa je razvidna njegova bogata aktivnost v Vosu in poznejši Ozni. Med drugim je bil navzoč na Razingerjevem in Demšarjevem procesu. Takoj po vojni je v Cekinovem gradu obiskoval posebni tečaj za najobetavnejše kadre Ozne, kjer je predaval tudi Mitja Ribičič, ki se je izšolal na Akademiji Dzeržinski v Moskvi. Kavčič je skupaj z bratom Pavletom nekaj časa predstavljal novo oblast v Škofji Loki in okolici. Starejši domačini se še spominjajo njegovih voženj z belim mercedesom. Kot človek z vsaj minimalnimi finančnimi izkušnjami je bil kmalu povabljen v posebni oddelek Udbe, ki se je ukvarjal z organiziranim tihotapljenjem cigaret in drugega blaga ter s pridobivanjem deviz zanj in za državne potrebe. Janša v knjigi piše, da je pravzaprav

iz tega oddelka pozneje nastala slovenska zunanja trgovina, direktorji mnogih zunanjetrgovinskih podjetij pa so svojo kariero začeli prav pri Niku Kavčiču ali z njim. Ena od posebnih akcij tega oddelka je bil nakup avtomobila znamke Rolls-Royce, ki so ga slovenski politiki v 50. letih kot znamenje globoke vdanosti poklonili Josipu Brozu. V teh akcijah ga je opazil celo Boris Kraigher in ga pritegnil v krog svojih sodelavcev. Pozneje, v letih 1967–1972, je kot direktor Ljubljanske banke centraliziral slovenski bančni kapital in poskušal to ustanovo uporabiti kot temelj za rast politične moči Staneta Kavčiča. To je preprečil Kardelj s svojo idejo o tem, da morajo banke postopoma postati le servis združenega dela, denar in blagovno menjavo pa naj bi postopoma zamenjalo družbeno dogovarjanje in samoupravno sporazumevanje. Staneta Kavčiča, vzornika Nika Kavčiča, so odstavili, z njim pa tudi Nika Kavčiča; na mestu direktorja LB ga je nasledil njegov dobri znanec Metod Rotar.

V nemilosti, nato pa ... Niko Kavčič se je takrat zbal za svojo

varnost in celo odšel za nekaj časa v Nemčijo h hčerki, nato pa se je vrnil in bil nekaj časa pod operativnim nadzorom Službe državne varnosti. Zasedovanje ga je rešil Maček, do katerega je imel Kavčič napeljanj kar nekaj kanalov, obnovil je tudi stike s Stanetom Kavčičem, sredi osemdesetih pa je prišel v stik s Kučanovo skupino v ZKS, ki se je prav takrat potegovala za vodilno mesto v partiji in s Kučanovo izvolitvijo za predsednika ZKS tudi zmagala. Ker so bili znotraj centralnega komiteja ZKS nekateri, ki jih je Kavčič krivil za svojo odstavitve, takrat uradno ni prišel blizu, vse to pa je opisal v Dnevniku in spominih. Konec osemdesetih let je sodeloval z Igorjem Bavčarjem in Janezom Janšo pri izdaji dnevnika Staneta Kavčiča, s pojavom novih strank se je znašel v Slovenski demokratični zvezi, ki pa jo je kasneje skupaj s Spomenko Hribar in drugimi razbil. Svoj beg v Nemčijo je ponovil spomladi 1991, razglasitve samostojne slovenske države in agresije JLA torej ni pričakal v Ljubljani, temveč v Münchnu skupaj s Hermanom

Rigelnikom. Po zmagi se je vrnil v ljubljansko stanovanje na Beethovnovi ulici, danes živi v bližini Škofje Loke.

Človek iz hobotnice Niko Kavčič do podrobnosti pozna vse ljudi, ki so v Sloveniji odločali o kateri koli pomembni stvari, še posebej na področju financ in bančništva. S Kučanom sta se pozneje zelo zblížala. V vsem znani hobotnici (med novinarji in drugo javnostjo je krožila leta 1996) se Kavčičevo ime velikokrat pojavlja. Med drugim so ga avtorji opisali kot sodelavca Marka Bulca, skupaj z Mitjem Ribičičem in Stanetom Dolancem je bil nadrejen na primer Egonu Conradiju, visokemu funkcionarju Ozne in vodji Udbe za Slovenijo. Omenjen je v povezavah z dr. Darijem Cupinom, direktorjem zloglasnega Saftija, nadrejen dr. Božu Dimniku, lastniku in solastniku številnih podjetij v Švici in Liechtensteinu. Poleg tega je bil v t. i. mafijskem delu nadrejen vsem bančnim direktorjem, kot so bili: Anton Florjančič (banka Noricum), Andrej Hazabent (NKBM, pred tem Tam), Ivan Nerad (SKB), Vlado in Nada Klemenčič (SIB in Zavarovalnica Triglav), Anton Slapernik (LB), Marko Voljč (ta mu je bil menda najljubši), in celo Igorju Omerzi ter Dušanu Keburu. Kebrova prva žena Irena je namreč Kavčičeva nečakinja. Nasploh so med stalnimi Kavčičevimi sodelavci omenjeni še Janez Zemljarič, Zdenko Roter, Metod Rotar, Herman Rigelnik in Ljubo Bavcon. Hobotnica je bistveno daljša, prav tako kot lovke Nika Kavčiča v preteklih desetletjih. **D**

Kučanov človek za posebne zadeve

Niko Kavčič je pomagal Milanu Kučanu pri obračunu z nasprotniki v partiji in tako pripomogel, da se je utrdil na oblasti. Zadolžen naj bi bil za nadzor nad sorodniki Staneta Kavčiča, ker se je Udba bala Kavčičeve politične zapuščine. Po več javno objavljenih navedbah Borisa Platorvska, nekdanjega direktorja družbe Adit, naj bi bil Kavčič vzpostavil stik med zastopniki Saftija in nekaterimi posamezniki v Sloveniji, na tej podlagi pa naj bi bilo nato prišlo tudi do nakupa spornega policijskega čolna P-111 in izplačil provizij Saftiju. Še pred desetletjem naj bi bil Kavčič po navedbah hobotnice neposredno upravljal nekaj Kučanovih črnih fondov v Münchnu in skupaj z Metodom Rotarjem v Ženevi.

Na ministrstvu nismo zaspali!

Gregor Drnovšek, foto: Gregor Pohleven

Z državnim sekretarjem na ministrstvu za promet in predsednikom nadzornega sveta SŽ Petrom Verličem smo se pogovarjali o stanju na Slovenskih železnicah in obnovitvenih delih DARS.

Ste predsednik nadzornega sveta Slovenskih železnic. Kako ocenjujete njihovo poslovanje v letošnjem letu?

SŽ kot podjetje nosijo s sabo dediščino prejšnjih vodstev in tudi dediščino premajhnega vlaganja v infrastrukturo. Ko se je konstituiral nov nadzorni svet in ko se je menjavalo vodstvo železnic, je bilo prvo, s čimer smo se soočili, neurejeno stanje v poslovanju holdinga. Če se spominjate, vlada zato ni sprejela letnega poročila za leto 2004. Tudi revizija je pokazala kup nepravilnosti, do katerih se bodo institucije še ustrezno opredelile. Stanje s tega vidika seveda ni zavirljivo. Soočili smo se s finančno luknjo in jo potem sanirali

tako, da smo na ministrstvu sredstva prerazporedili z avtocestnega programa na javno gospodarsko službo na železnicah in deloma tudi za državne ceste. Ne glede na vse pa mora poslovodstvo »zagrabiti« stvari; poslovni načrt za letošnje predvideva izgubo v višini 839 milijonov tolarjev. Podatek za obdobje januar–maj, s katerim ta čas razpolagam, kaže, da je bila izguba 585 milijonov, a po zagotovilih poslovodstva železnic v pričakovanih okvirih. Povedati pa moram, da je tako stanje tudi posledica preteklosti.

Kdo je po vaše kriv za takšno stanje na SŽ? Prejšnja vodstva, slaba prometna politika prejšnjih vlad?

Svoje so seveda naredila tudi prejšnja vodstva. Tega si ne znam razložiti drugače, kot da je šlo za računovodske operacije in poslovanje, ki ni bilo transparentno. Z drugimi besedami, lastnina SŽ, ki je v 100-odstotni lasti države, se je prodajala po domače, brez vednosti lastnika. Bila pa so tudi neurejena razmerja med agencijo za železniški promet in ministrstvom. Sredstva, ki so bila na agenciji predvidena za investiranje v posodobitev železniške infrastrukture, niso imela svojih virov, tega denarja dejansko sploh ni bilo. Pričakovanja za financiranje so bila torej nerealna, poleg tega pa na agenciji niso imeli pripravljenih projektov, da bi z njimi sploh

lahko začeli. Če k temu dodam še premajhna sredstva za infrastrukturo, je stanje pač takšno, kot je.

Kako pa ocenjujete železniško infrastrukturo?

Moram reči tako, kot je odgovoril predsednik vlade na poslansko vprašanje. Od Ljubljane do Jesenic si pred 30 leti potoval enako kot danes. Dejansko imamo zastarelo železniško infrastrukturo in to stanje opremljenosti je na ravni tehnologije izpred tridesetih let. Hitrosti vlakov so 60, 70 kilometrov na uro. Če želiš prepeljati več tovora, potrebuješ večje število vlakov in s tem večjo prepustnost prometa. Če imaš majhno hitrost, tega preprosto ne moreš zagotoviti.

Infrastruktura in promet sta na železnici zelo povezani zadevi.

Kaj ste na ministrstvu doslej storili za izboljšanje železniške infrastrukture?

Na ministrstvu za promet smo se že na začetku mandata lotili teh zadev. V okviru vladne naloge smo pripravili resolucijo o nacionalnih razvojnih projektih, kjer so izražene potrebe po posodobitvi železniške infrastrukture, in ta program je danes narejen. Pripravljena je modernizacija železniškega omrežja na t. i. 5. koridorju od Kopra do Hodoša, Maribora in od Ljubljane do Jesenic. Zadeva je pripravljena in ovrednotena za obravnavo.

Kaj pa finančna konstrukcija?

Tudi ta je pripravljena. Kar želimo povedati, je, da na ministrstvu nismo zaspali in da očitki opozicije, da nimamo ničesar, preprosto ne držijo. Z vidika vlaganj v prometno infrastrukturo smo predvideli tudi finančne potrebe, ki za železniško omrežje do leta 2023 predvidevajo 8,9 milijarde evrov. To je daleč največji in tudi najzahtevnejši program, vendar gre pri njem za povsem novo tehnologijo. Ta program ima tudi podporo Evropske unije. Program za obnovitev naše celotne prometne infrastrukture v obdobju 2006–2023 je po naših ocenah skupaj vreden 14,2 milijarde evrov. Treba pa je reči, da so eno potrebe, drugo pa viri za ta sredstva. Za železnice lahko z veseljem povem, da gre zakon o poroštvu, ki bo dal prvi impulz za modernizacijo infrastrukture in bo vreden 113 milijard tolarjev, septembra v postopek potrjevanja. Zajemal bo konkretne projekte, med drugim modernizacijo obstoječega tira Divača–Koper.

Bodo torej ta sredstva namenjena tudi za graditev drugega tira Divača–Koper?

O drugem tiru sploh ne govorimo več, ker govorimo o novi dvotirni povezavi. Projekt LDS, ki je bil samo v oblakih in ni imel pravih načrtov, bomo zastavili na novo. Že od samega začetka bo to projekt o dvotirni povezavi. Po predvideni dinamiki naj bi ga začeli graditi leta 2008. Menim, da je to prava odločitev glede na potencial, ki ga ta progna ima.

Kdaj pa lahko realno pričakujemo to dvotirno povezavo?

Realna pričakovanja so do leta 2015. Pričakujemo, da bo do leta 2015 koridor Koper–Hodoš deloval v celoti. Povečanje prepustnosti tovora za Luko Koper se bo poznalo, tudi ko bomo elektrificirali del med Pragerskim in Hodošem, kar se sedaj intenzivno dela. Predvsem v preteklosti se je velikokrat govorilo samo o drugem tiru. Sam drugi tir ne bi rešil ničesar, če hkrati ne bi bila urejena celotna infrastrukturna veriga.

Ali največje izgube SŽ še vedno ustvarja sektor potniškega prometa?

To še vedno drži. Veste pa, da je to javnogospodarska služba. To je pač servis, ki ga država opravlja za svoje državljane. Vozni red in cena sta do neke mere predpisana in železnica ima, s tem ko vozi na teh progah, tudi stroške. Zato seveda svojih stroškov ne pokrije v celoti.

Znana so precej velika nesoglasja med sindikati, ki delujejo znotraj SŽ. Kako močni so pravzaprav sindikati? Lahko blokirajo odločitve nadzornega sveta in direktorja?

Socialno partnerstvo je sodoben model, ki ga poznajo evropske države. Zame socialno partnerstvo pomeni predvsem to, da ves čas med seboj komuniciramo. Če pogledamo sestavo nadzornega

sveta, imajo predstavniki zaposlenih 3 člane, drugih 6 nas je predstavnikov lastnika. Skladno z zakonom o soupravljanju delavcev ima Holding SŽ delavskega direktorja. Tako člani v nadzornem svetu kot delavski direktor so imenovani skladno z zakonodajo. Kar pa se tiče moči, dialog poteka, znotraj sindikatov so pač različna gledanja. Mislim pa, da smo vsi poenoteni v tem, da bi sistem šel naprej. Najslabša rešitev je, če sindikat pokaže svojo moč tako, da se odloči za skrajne ukrepe. To glede na izkušnje iz preteklosti nikoli ne prinese rešitev. Moram pa poudariti, da imamo odprt dialog in do zdaj smo se o vseh vprašanih glede kolektivne pogodbe, regresa dogovorili na pogajanjih. Sindikat in delodajalec se morata srečevati na pogajanjih o kolektivni pogodbi. Tako sistem deluje tudi v Evropi, sprejemam ga in se mi zdi pravilen. Razmer v sindikatih pa ne morem komentirati.

Kaj pa premostitveno posojilo SŽ? Nadzorni svet najprej ni odobril posojila v višini 3,5 milijarde tolarjev, čez nekaj dni pa si je premislil in ga odobril v višini 3,2 milijarde. Zakaj?

Pri pripravi poslovnega poročila poslovodstvo ni pripravilo celovitega pregleda finančnih tokov, ki kažejo odlive in prilive na mesečni ravni. Če bi bil o likvidnostni situa-

ciji nadzorni svet seznanjen v okviru rednih mesečnih poročil, bi laže zavzel stališče že pri prvi obravnavi odobritve posojila. Likvidnostna slika nadzornikom ni bila predstavljena dovolj pregledno; mnenja smo bili, da poslovodstvo še ni izčrpalo vseh možnosti, kar se je pozneje pokazalo kot pravilno, saj je poslovodstvo našlo dodatna sredstva, zaradi česar smo vsoto zadolževanja znižali.

Gre to posojilo izključno za plače in regres ali še za kaj drugega?

Seveda gre tudi za plače in regres, gre pa tudi za opravljanje javne gospodarske službe na SŽ. Gre pač za to, da firma posluje in da bo po zagotovitvi poslovodstva, ki je jasno povedalo, da želi v celoti izpolniti poslovni načrt, ki smo ga sprejeli, vse potekalo po načrtih. Mislim, da smo z vidika ministrstva, s tem ko smo pripravili koncept razvoja posodobitve železniške infrastrukture, ko imamo pred vrati poroštveno posojilo, storili vse, da se bo to tudi odrazilo pri poslovanju v prihodnje.

Odločitev DARS, da v največji sezoni obnavlja nekatere dele avtocest, močno razburja voznike. Kako na ministrstvu gledate na to odločitev? Kdaj in kako vas je DARS obvestil, da bodo dela opravljali tudi na vrhuncu sezone?

Marca je DARS na našem ministrstvu predstavil načrt vzdrževalnih del in hkrati tudi program simulacije prometnih tokov ter predvidel zmanjšanje teh tokov v času sezone. Na ministrstvu smo se s to odločitvijo DARS strinjali, ker so ti meseci tudi najboljši za opravljanje vzdrževalnih del. Po informacijah, ki jih imam, se je izkazalo, da so se prometni tokovi umirili, dela potekajo, gneča pa je skladna s pričakovanji. Dejal bi še, da je DARS veliko vložil v predstavitev teh del v javnosti, tako da ne moremo govoriti, da so ljudje ostali brez informacij. Prav tako so okrepljeni avtobusni prevozi, vozijo vlaki, torej so ljudem na voljo tudi druge možnosti za prevoz. Mislim, da je DARS napravil vse, da bi čim bolj omilil nezadovoljstvo. Vem, da je to neprijetno, a konec koncev so vzdrževalna dela namenjena predvsem izboljšanju prometne varnosti. **D**

Dejansko imamo zastarelo železniško infrastrukturo in stanje opremljenosti je na ravni tehnologije izpred tridesetih let.

Odločnejši s Hrvaško

Vida Kocjan, foto: arhiv Demokracije

Hrvaškega zavlačevanja pri poravnavi obveznosti do Jedske elektrarne Krško je slovenski vladi dovolj. Ali se bodo držali dogovora ali pa bodo o tem odločali zunanji arbitri.

Andrej Vizjak, minister za gospodarstvo, je pretekli teden predstavil vsebino pisma, ki ga je poslal Branku Vučkeliću, hrvaškemu ministrskemu kolegu, o možnosti ločenega arbitražnega postopka Slovenije proti Hrvaški. Razlog za to je v hrvaškem neizpolnjevanju določil pogodbe med Republiko Slovenijo in Republiko Hrvaško o ureditvi statusnih in drugih pravnih razmerij, povezanih z Jedsko elektrarno Krško (JEK), njenim izkoriščanjem in razgradnjo. Dodajmo, da gre za meddržavno pogodbo.

Denar v sklad V pismu je Vizjak hrvaškega ministra za gospodarstvo, delo in podjetništvo seznanil z dejstvi, povezanimi z obveznostjo obeh držav v zvezi

z zagotavljanjem sredstev za razgradnjo JEK, odlagališčem radioaktivnih odpadkov in izrabljenim jedrskim gorivom. Pri tem ga je opozoril, da sta bili tako Slovenija kot Hrvaška v ta namen dolžni redno vplačevati sredstva v poseben sklad v natančno določenih zneskih (v višini 1,3 milijarde evrov vsaka), ki jih opredeljuje sprejeti program razgradnje JEK, vključno z odlagališčem radioaktivnih odpadkov in izrabljenega jedrskega goriva.

Hrvaška ne plačuje Dejstvo je, da je program sprejet in da Republika Slovenija redno izpolnjuje svoje obveznosti. V ta namen ima ustanovljen sklad in vanj redno vplačuje zahtevana sredstva, Republika Hrvaška pa takega sklada vse do danes ni

ustanovila in tako tudi ni vplačevala ustreznih sredstev. Na to je slovenska stran Hrvaško že večkrat opozorila. Vizjak opozarja, da je minilo že več kot dve leti, odkar je Hrvaška dolžna v skladu z 11. členom meddržavne pogodbe ustanoviti ta sklad. Ker tega doslej ni naredila, je sloven-

ska vlada Vizjaka pooblastila, da v pismu odločno opozori Hrvaško z napovedjo, da bo Republika Slovenija začela z arbitražnim postopkom proti Republici Hrvaški brez poprejšnjega obvestila ali zadržka, kolikor Hrvaška ne bo izpolnila obveznosti iz meddržavne pogodbe v roku 30 dni od prejema pisma.

Andrej Vizjak odločnejši pri JEK.

Stalni izgovori Na Hrvaškem je Vizjakov poziv komentiral Željko Tomšić, pomočnik ministra za gospodarstvo. Dejal je, da bo Hrvaška slovenski strani poslala informacijo o stanju na računu, ki ga je odprla za financiranje razgradnje JEK. Ta čas je, kot pravi Tomšić, na hrvaškem računu za razgradnjo JEK približno 2,07 milijarde tolarjev. Tomšić je tudi pojasnil, da je na računu vplači-

arbitražnega postopka, ki ga predvideva meddržavna pogodba. Pri tem je poudaril, da gre pri pismu, ki ga je poslal hrvaškemu kolegu, le za prvo opozorilo in »nikakor še ne za aktivnosti, povezane z določitvijo arbitražnega postopka ali celo arbitrov«. Arbitražni postopek opredeljuje meddržavna pogodba. Dodajmo, da sta po sprejetem programu razgradnje JEK Slovenija in Hrvaška dolžni zagotoviti redna vplačila v sklad v natančno določenih zneskih. Do izteka življenjske dobe nuklearke naj bi se tako zbrala sredstva v višini 1,3 milijarde evrov. Po podatkih ministrstva za gospodarstvo bi morala Hrvaška od leta 2004 v svoj sklad vplačevati 14,7 milijona evrov na leto. Kot je poudaril Vizjak, hrvaški minister Vukelić sicer zatrjuje, da ima Hrvaško elektrogospodarstvo (HEP) za te namene alocirana sredstva, nedavno sprejeta uredba pa tudi določa, da finančni del ni problematičen.

Minister je ob tem opomnil, da ima Hrvaška na voljo polovico električne energije iz JEK po evropsko zelo konkurenčnih cenah. »Želimo si, da bi tudi probleme, povezane z obratovanjem, ne nazadnje tudi probleme za nazaj, ustrezno rešili kot partnerji.«

Doslej lagodno In kaj se bo zgodilo, če bo Slovenija sprožila arbitražo? To bi bil že drugi arbitražni postopek, povezan z JEK. Novembra lani je HEP zoper Slovenijo pri mednarodnem centru za reševanje investicijskih sporov v Washingtonu sprožil arbitražni postopek zaradi nedobavljene energije iz JEK v obdobju od julija 2002 do aprila 2003, s katerim zahteva odškodnino v višini 31,7 milijona evrov, državi pa sta že izbrali vsaka svojega arbitra. Slovenska vlada hrvaške zahteve ves čas zavrača kot neutemeljene, saj je Hrvaška v tistem času kupovala cenejšo električno energijo, kot bi jo plačala krški jedrski elektrarni, hkrati pa je ves čas v celoti zane-marjala obveznosti, ki izhajajo iz dobavljene električne energije. Dodajmo, da hrvaška stran ni plačala niti obveznosti do JEK pri zamenjavi uparjalnikov, prav tako ni pokrivala stroškov za razgradnjo objekta. **D**

Hrvaška JEK le izkorišča.

lo za prvo polovico leta 2006 kot tudi del zaostankov iz leta 2004 in 2005, in napovedal, da bo Hrvaška v bližnji prihodnosti ustanovila sklad za financiranje razgradnje ter skladiščenje radioaktivnih odpadkov in izrabljenega jedrskega goriva, ki bo podoben slovenskemu skladu, v katerem naj bi bilo po Vizjakovih besedah zbranih že približno 30 milijard tolarjev. Pomočnik hrvaškega ministra meni, da zdaj ni pomembno, ali gre za namenski račun, za sklad ali za kaj tretjega, temveč le to, da je Hrvaška od 1. januarja letos začela izpolnjevati meddržavno pogodbo in zbira namenska sredstva za razgradnjo JEK.

Prvo opozorilo Ob tem pojasnilu je Vizjak dejal, da je pismo prvi formalni korak v smislu sprožitve

Žito d.d., Šmartinska 154, 1000 Ljubljana

Zlata priznanja se kar vrstijo.

Jelenov kruh, Stoletni, Martinov kruh in Zlati črni hlebec ter Jazonov kruh je le nekaj dobitnikov dvanajstih zlatih odličij, ki so jih prejeli kruhi iz Grajskih pekarn.

Vrhunske in okusne dobrote pečemo v Dolenjskih pekarnah, Kruh pecivu Maribor, Pekarni Vrhnika, Žitu Gorenjka in v Žitu, jemo pa v domala vsakem domu po vsej Sloveniji. Naj bo tako tudi v prihodnje.

Nizki start za evro

Denis Vengust, foto: arhiv Demokracije, Evropska zveza

Slovenija se čedalje bolj približuje uveljavitvi nove valute. Evro prinaša poenostavitev poslovanja za podjetja in posameznike ter bolj stabilno okolje za banke. Slovenski bančni sektor je nad vstopom v evroobmočje navdušen.

Kaj bo Sloveniji in vsem nam zares prinesel, bo videti šele po daljšem obdobju njegovega kroženja. Vzpostavitev evra kot nove uradne valute za Slovenijo vsekakor pomeni eno najpomembnejših prelomnic.

Z njegovo uvedbo bo Slovenija svojo denarno suverenost položila v roke Evropske centralne banke, ki s sedeža v Frankfurtu vodi skupno denarno politiko članic evroobmočja, se s tem odpovedala svoji nacionalni denarni valuti tolarju in prešla na valuto, ki jo ta čas uporablja 12 držav od 25 članic EU. Čeprav bo država izgubila denarno suverenost, bo še vedno vpeta v oblikovanje denarne politike evroobmočja. Guverner Banke Slovenije Mitja Gaspari bo z

vstopom Slovenije v evroobmočje postal član sveta guvernerjev, osrednjega organa odločanja v Evropski centralni banki (ECB), ki je pristojen za definiranje denarne politike in daje navodila izvršnemu odboru ECB, ki to politiko uresničuje. Z vstopom v evroobmočje pa nove naloge ne čakajo le guvernerja, temveč tudi finančnega ministra Andreja Bajuka, ki bo postal član evroskupine, to je skupine finančnih ministrov članic, ki so uvedle evro. Skupina se enako kot finančni ministri EU srečuje vsak mesec in dejansko sprejema vse ključne gospodarsko-finančne odločitve, ki so vezane na delovanje evroobmočja. Iz slednjega lahko sklepamo, da nikakor ni bojazni, da pri oblikovanju evropske denarne

politike Slovenija ne bi učinkovito sodelovala in prispevala svojega deleža znanja in izkušenj.

Po vseh korakih, ki jih je morala za prevzem evra narediti Slovenija, je ključni blagoslov pri sprejemanju nove valute dal Svet EU, ki ga sestavljajo finančni ministri. Sprejete so bile pravne podlage za to dejanje, določeno pa je bilo tudi dokončno tečajno razmerje med slovenskim tolarjem in evrom. Sprejeto menjalno razmerje tako ostaja enako osrednjemu paritetnemu tečaju, ki znaša 239,640 tolarja za evro. V skladu s 5. členom Zakona o dvojnem označevanju cen v tolarjih in evrih (Uradni list RS, št. 101/05) se obdobje dvojnega označevanja cen začne naslednji dan po določitvi tečaja zamenjave.

Glede na to, da je bil dokončni tečaj določen 11. julija, se je obdobje dvojnega označevanja začelo z 12. julijem 2006. Z vsemi temi koraki se je končalo obdobje informativnega dvojnega označevanja. Za-

Finančni minister Andrej Bajuk

čenja se obdobje dvojnega označevanja, ki pa zaradi ohranitve menjalnega tečaja ne bo drugačno, kot je bilo do sedaj. Dvojno označevanje cen v tolarjih in evrih je v prvi vrsti namenjeno prilaganju potrošnikov na novo valuto, hkrati pa naj bi primerljivost cen otežila morebitne podražitve in posledično zmanjšala pritisk na inflacijo. Spremembe tečaja so se tako najbolj bali trgovci, saj bi jim sprememba vseh cen pomenila dodatno delo, kar bi za sabo potegnilo seveda tudi dodatne stroške.

V slovenskih podjetjih ocenjujejo, da se bo z uvedbo evra poslovanje poenostavilo, finančne transakcije bodo hitreje in cenejše. Sicer pa velja opozoriti, da podjetja v času dvojnega označevanja cen po zakonu niso zavezana potrošnika na vidnem mestu obveščati, da se cene v drugi valuti preračunane po tečaju zamenjave, saj je obveznost vezana na obdobje informativnega dvojnega označevanja cen. Vendar na ministrstvu za gospodarstvo menijo, da je kljub temu smiselno, da se ob navajanju evrskih cen navaja tudi tečaj zamenjave, po katerem so le-te preračunane tudi v obdobju dvojnega označevanja cen.

Stabilne razmere Tudi slovenski bančni sektor je nad odločitvijo navdušen. Vstop Slovenije v evroobmočje bo po mnenju Združenja bank Slovenije bankam in komitentom prinesel dolgoročno stabilne razmere gospodarjenja. Določitev končnega tečaja, ki je enak centralnemu, je po navedbah dveh največjih bank prihranila dodatne aktivnosti in delo. Naklonjenost odločitvi vrha sveta evropskih finančnih ministrov izkazujejo tudi v Zvezi potrošnikov Slovenije (ZPS) in pozdravljajo ohranitev končnega menjalnega tečaja na ravni centralnega. Pričakujejo, da ne bo cenovnih sprememb in da se bodo potrošniki še lažje začeli privajati na evro. Obdobje dvojnega označevanja cen, ki se je začelo po določitvi fiksnega tečaja, se bo končalo šest mesecev po uvedbi evra, to je konec junija 2007, kar pomeni, da bodo lahko slovenski potrošniki cene v obeh valutah skupno primerjali 16 mesecev.

Prvega januarja 2007 bo Slovenija tako vstopila v evroobmočje in tolar zamenjala z evrom; na

Mitja Gaspari, guverner BS

isti dan se bo začel tudi 14-dnevni dvojni obtok gotovine, dvojno označevanje cen v evrih in tolarjih ter brezplačna menjava gotovine v bankah.

Podjetja in potrošniki Uvedba evra bo pomenila predvsem poenostavitev poslovanja za podjetja in potrošnike, manj pa bo tudi tveganj. Poenostavljene bodo tako gospodarske transakcije kot primerjave cen proizvodov in storitev. Omenjeni dejavniki bodo po mnenju guvernerja Banke Slovenije Mitje Gasparija pripomogli k hitrejši gospodarski rasti in razvoju Slovenije, kar se bo odrazilo tudi na doseganju višjega osebnega standarda prebivalcev Slovenije.

Guverner Gaspari in finančni minister Bajuk sta se v Bruslju strinjala, da je potrditev končnega tečaja, ki nepreklicno določa menjalno razmerje med tolarjem in evrom pri 239,64 tolarja za evro, dokaz, da je Slovenija v času svojega dveletnega članstva v evropskem sistemu menjalnih tečajev ERM II vodila kredibilno politiko. Slovenija bo v evroobmočje s 1. januarjem 2007 vstopila kot prva in za zdaj edina novinka ter postala njeno 13. članica. Za Slovenijo pa s tem

Nespremenjen menjalni tečaj veseli trgovce.

Vse učinke evra bomo videli v prihodnosti.

dosežkom delo še ni končano. Država mora namreč izpeljati praktične priprave na uvedbo nove valute in med drugim zagotoviti, da bodo že s 1. januarjem državljanom na voljo slovenski evrski kovanci.

Menjava tolarjev v evre Zadnji delovni dan poslovanja v bankah bo 29. december 2006, banke pa bodo vsa prejeta plačila v tolarjih obdelale še isti dan. Od 30. decembra 2006 do vključno 2. januarja 2007 bodo banke za stranke zaprte. Takoj po uvedbi evra, 1. januarja 2007, se bo plačilni promet nehal izvajati v tolarjih.

V največji slovenski banki priprave na prevzem nove valute potekajo po načrtih. Nova Ljubljanska banka bo po končnem tečaju med tolarjem in evrom, ki so ga potrdili finančni ministri EU, valuti začela zamenjevati 1. decembra. Prva dva dneva v letu 2007 bo po načrtih bank za izključno zamenjavo tolarške v evrsko gotovino odprtih približno 40 dežurnih poslovalnic po

Sloveniji, od tega približno polovica skupine NLB. V slednji so sklenili, da bodo začeli zamenjavo valut izvajati že decembra, do takrat pa bodo banke NLB evre prodajale in kupovale po cenikih, ki vključujejo tudi menjalniške provizije. Izziv pri prehodu na evro ne bodo le evrski kovanci, temveč tudi zbiranje tolarških. Za ta namen so v NLB pripravili akcijo *Izpraznite hranilnike*, s katero želijo že pred dejansko uvedbo evra zbrati čim več tolarških kovancev, ki so v obtoku. Iz obtoka po prehodu na evro bo vzeti 143 ton bankovcev in 710 ton kovancev stare slovenske valute, ki bodo imeli približno vrednost 800 milijonov evrov. Umik se bo začel januarja, končan pa bo marca prihodnje leto.

Uvedba skupne evropske valute za Slovenijo pomeni uresničitev ene ključnih strateških prioritet, ki si jih je država zastavila še pred vstopom v Evropsko unijo, vanjo pa je vložila veliko truda. Tako smo upravičeno lahko ponosni, da smo dosegli enega ključnih ciljev, za katerim je stremela naša država. Vstop v evroobmočje je prelomnica, ki bo zapisana v zgodovino. **D**

Tolar se posavlja.

Priložnosti slovenskega turizma

Peter Avsenik, foto: arhiv Demokracije, STO/J. Skok

Vlada je nedavno sprejela načrt razvoja slovenskega turizma v prihodnjih štirih letih. Poglejmo, kateri so poudarki, na katerih si bodo odgovorni prizadevali za večjo obiskanost Slovenije kot turistične točke.

1980 in se bliža stanju leta 1990. Ob upoštevanju trendov rasti v devetdesetih letih bo turistični promet isti obseg, kot ga je imel leta 1986, dosegel šele ob koncu tega strateškega obdobja, torej leta 2011. Devizni prilivi so sicer v prejšnjem strateškem obdobju (2002–2006) dosegli predvideno raven, a rastejo precej hitreje kakor obisk. Da bi se avtorja seznanila s kakovostjo turistične ponudbe v Sloveniji, sta opravila še tako imenovano kvantitativno analizo stanja posameznih sektorjev turistične ponudbe, in sicer nastanitvenega, transportnega in živilskega sektorja ter sektorjev atrakcij in potovalnih organizacij. Od izsledkov analize velja omeniti predvsem nizko infrastrukturno kakovost hotelskih objektov, (pre)slabo plačano turistično dejavnost in neizkoriščene priložnosti na področju naravnih lepote, kulturne dediščine in festivalskega turizma.

Razvojni načrt in usmeritve slovenskega turizma (RNUST) za obdobje 2007–2011 je vlada sprejela na 82. redni seji 13. julija, in sicer na predlog ministrstva za gospodarstvo.

Konsenz interesov Razvojni načrt temelji, kot pravijo na ministrstvu, "na podrobni analizi notranjega in zunanega okolja ter na upoštevanju sodobnih trendov razvoja turizma". "Iz te analize so izvedeni vizija, temeljni cilji, temeljna strategija in poslovne strategije ter politike s predvidenimi ukrepi in aktivnostmi," je zapisano v njihovem sporočilu za medije. Dokument RNUST, ki obsega 174 strani, je za slovensko gospodarstvo zelo pomemben, saj so v njegovi pripravi sodelovali vsi ključni slovenski turistični delavci in tudi za-

interesirana javnost. "Kot tak predstavlja konsenz vseh deležnikov turističnih interesov v državi," je ob predstavitvi načrta na tiskovni konferenci dejala državna sekretarka na ministrstvu za gospodarstvo Andrijana Starina Kosem.

Prihodnost slovenskega turizma RNUST vidi v tesnem sodelovanju oziroma povezovanju javne, zasebne in civilne ravni. Je delo visoke šole za turizem Turistica iz Portoroža, natančneje dr. Maje Uran in dr. Roka Ovsnika, ki ju je ministrstvo za gospodarstvo za ta projekt izbralo na podlagi javnega naročila konec lanskega leta, vlada pa je dokument sprejela po večmesečnih usklajevanjih z različnimi ministrstvi in predstavniki zainteresirane javnosti.

Kriza turizma V analizi sedanjega stanja slovenskega turizma sta

avtorja ugotovila padec obiska Slovenije kot turistične točke. Temeljne ugotovitve kvantitativne analize notranjega okolja so bile, da je Slovenija po številu gostov in prenočitev padla na raven leta

Vizija prihodnosti "Slovenija bo postala razvita turistična destinacija z raznoliko in kakovostno turistično ponudbo, s poudarkom na krajših počitnicah. Z izoblikovanimi atraktivnimi in integralnimi turističnimi proizvodi bo

Minister Andrej Vizjak

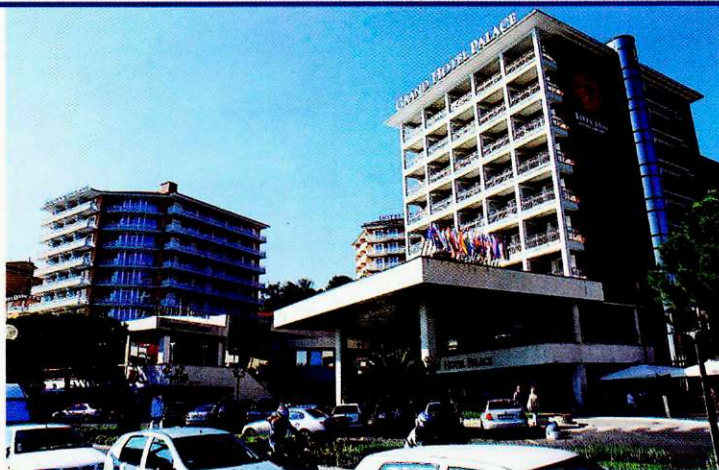

Direktor Marjan Hribar

postala tudi zaželena destinacija za daljše počitnice," je zapisano v dokumentu RNUST. Slovenija je namreč ena zadnjih še ne dovolj odkritih dežel v Evropi; v njej najdemo vse elemente Evrope, zato se tu vsakdo lahko počuti kot doma. Poleg tega je zaradi središčne lege idealno izhodišče za obisk največjih evropskih znamenitosti.

Zelo ugodno geografsko lego Slovenije in tudi njeno raznolikost bi bilo torej treba izkoristiti. Zato ministrstvo načrtuje, da bi se rast obiska povečala za šest odstotkov, prenočitev za štiri odstotke in devizni priliv za osem odstotkov. Konkretnije – leto 2011 bi slovenski turizem moral skleniti s slabimi tremi milijoni turistov, ki bi skupaj ustvarili devet milijonov prenočitev in zapravili okoli dve milijardi evrov. Za primerjavo: po letu 1993 je število turistov raslo s povprečno 5-odstotno letno stopnjo, število prenočitev z 2,9-odstotno in devizni prilivi s 6-odstotno. V istem obdobju je v Evropi število turistov raslo s povprečno 10-odstotno letno stopnjo.

Turizem skozi vse leto Turizem gotovo predstavlja pomembno razvojno in poslovno priložnost za Slovenijo, glede na stopnjo razvitosti in razvojni potencial pa utegne v prihodnjih letih postati ena vodilnih panog slovenskega gospodarstva. A njegov razvoj je v zadnjih letih temeljil na graditvi fizične infrastrukture, ki je sicer pomembna podlaga za njegov razvoj, zanemareno pa je bilo področje razvoja njegovih kakovosti v širšem pomenu besede. Premalo je bilo narejenega na področjih izobraževanja za turizem, spodbujanja kreativnosti in

Portoroški hoteli so med najbolj zasedenimi.

Glede na stopnjo razvitosti in razvojni potencial utegne slovenski turizem v prihodnjih letih postati ena vodilnih panog slovenskega gospodarstva.

inovativnosti ter oblikovanja tržno zanimivih turističnih proizvodov.

Bistvene novosti novega načrta so, kot je pojasnil direktor direktorata za turizem na ministrstvu za gospodarstvo Marjan Hribar, decentralizacija, desezonalizacija in predstavitev sprememb. "Če so prejšnji načrti izpostavljali posamezna turistična območja v državi, pa novi Slovenijo razume kot enovito turistično destinacijo", je poudaril Hribar.

"Drugi cilj, desezonalizacija, pomeni raztegniti turizem na vseh dvanajst mesecev, kar pravzaprav že razmeroma uspešno delamo – sploh v primerjavi z mnogimi drugimi, zlasti sredozemskimi državami. Portoroški hoteli s štirimi in petimi zvezdicami so tako v

povprečju najbolj zasedeni čez vse leto v Sredozemlju," je dejal Hribar. Poleg razvoja turizma v vseh delih države torej načrt predvideva tudi ukvarjanje s turizmom skozi vse leto, in kot smo omenili, predstavitev sprememb. "Po podatkih Sveta za turizem in Svetovne turistične organizacije smo po privlačnosti turistične ponudbe prenzko; deloma je za to resda kriva slaba prepoznavnost, a bolj pomembno se je zavzeti za bolj inovativne, avtentične, povezane proizvode," je še dejal direktor direktorata za turizem.

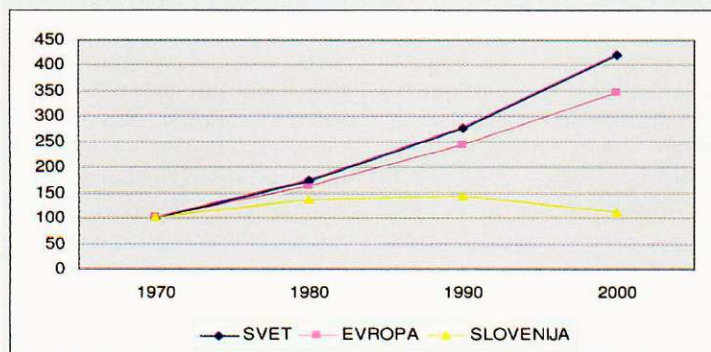
Javno in zasebno Temeljna strategija naj bi bila v tem obdobju usmerjena v krepitev povezovanja in sodelovanja pri skupnem načrtovanju, oblikovanju in trženju slo-

venskega turizma. "Zlasti kar zadeva organiziranost, zdajšnji model ne temelji na povezovanju in je tudi zelo neučinkovit. Na novo organizirana Slovenska turistična organizacija bo partnerstvo javnega, zasebnega in civilne družbe, s čimer bo imela bistveno večji proračun, turistično gospodarstvo in drugi ključni akterji v razvoju turizma pa bistveno večji vpliv na njeno delo," je dejal Marjan Hribar. Strategija naj bi se po URNST uresničevala med drugim z nadgradnjo modela organiziranosti slovenskega turizma na vseh ravneh ter internacionalizacijo slovenske turistične ponudbe in ponudnikov.

Razvojni načrt natančneje opredeljuje osem politik: politiko razvoja turističnih destinacij, človeških virov, trženja in promocije, zagotavljanja kakovosti, politiko uvajanja informacijske tehnologije in komunikacij, razvoja poslovnega okolja in investicij, razvoja razi-skovalnega dela ter trajnostnega in prostorskega razvoja.

Slaba prepoznavnost Za prepoznavnost Slovenije pa bo gotovo treba narediti še precej. Na CNN denimo že kar nekaj časa predvajajo povsem spodoben turistični oglas, ki vabi na obisk v deželo na sončni strani Alp in ki gotovo za prepoznavnost države naredi precej (temu primerno je tudi zelo drag). A v Sloveniji bi bilo dobro najprej poenotiti narodnopredstavne simbole in barve. Še vedno namreč ni povsem jasno, zakaj denimo nogometaši nosijo zelene drese, rokometiški pa modre in zakaj vsakih nekaj let menjamo turistični logotip in promocijsko geslo. **D**

Primerjava rasti števila turistov v svetu, Evropi in Sloveniji

DRUŽBA ZA GRAFIČNE DEJAVNOSTI, TRGOVINO IN STORITVE

ma-tisk, d. o. o.

p.p. 313
špelina ul. 2
2102 maribor
slovenija

telefon
+386 (02) 330 16 30

fax
+386 (02) 330 16 65

e-mail
info@ma-tisk.si

web
www.ma-tisk.si

Popis nepremičnin bo tudi priprava podatkov za nepremičninski zakon.

Priprava za nepremičninski davek

Gregor Drnovšek, foto: Gregor Pohleven

Geodetska uprava Republike Slovenije (GU) je podrobno predstavila potek in cilje napovedanega popisa nepremičnin, rezultate pa bodo uporabili tudi za odmero novega davka na nepremičnine.

Kot so dejali na GU, so cilji popisa predvsem ureditev večnamenske evidence, ki bo prikazovala dejansko stanje nepremičnin v Sloveniji. Po njihovem mnenju je takšna evidenca nujna, če želimo v Sloveniji zagotoviti prostorski red in ustrezno vrednotenje nepremičnin. S popisom želijo storiti prvi korak k združevanju nepremičninskih evidenc, zbrani podatki bodo pripomogli k večji transparentnosti trga nepremičnin, poenostavili pa se bodo tudi nekateri postopki pri vpisu v zemljiško knjigo.

800 popisovalcev na terenu

Popis nepremičnin pripravlja GU skupaj z ministrstvom za okolje in prostor, s popisom pa bodo izpolnjeni pogoji za vzpostavitev registra nepremičnin. Zanimivi so nekateri tehnični podatki o izvedbi popisa. Zdi se, da bo potekal na precej podoban način, kot se je izvajal popis prebivalstva leta 2002. Območje,

ki ga bodo popisovali, bo namreč zajemalo celotno ozemlje Republike Slovenije, kar pomeni, da bodo popisane vse stavbe in deli stavb v RS. Dnevno bo domove obiskovalo okrog 500 popisovalcev, vseh predvidenih popisovalcev pa naj bi bilo kar 800. Na GU so pri izvedbi popisa posebno pozornost posvetili narodnostno mešanim območjem, zato bodo morali popisovalci na teh območjih obvladati tudi jezik avtohtonih manjšin, v takem jeziku pa bodo natisnjeni tudi predvideni obrazci za izvedbo.

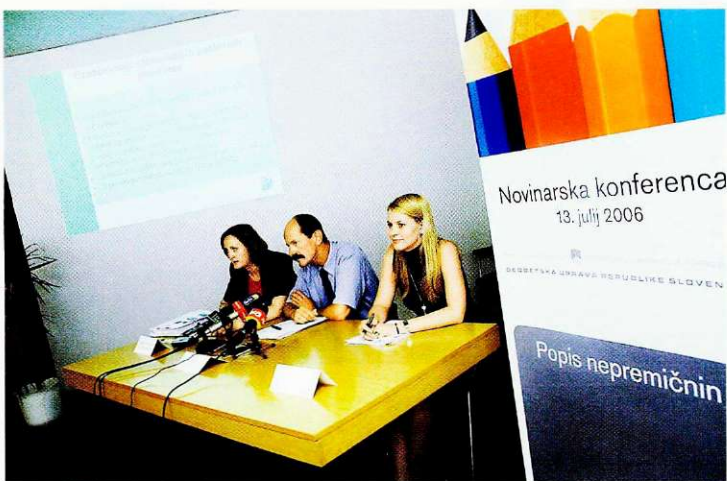
Spet nas bodo obiskali popisovalci.

Popisovalci bodo skupaj popisali 1,230.000 stavb in kar 1,680.000 delov stavb.

Kaj bodo zahtevali od nas?

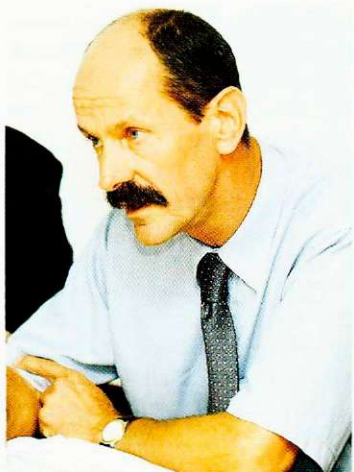
Popis nepremičnin se bo začel letos decembra, in sicer v dveh fazah: kot predpopis in popis. Obdobje predpopisa nepremičnin bo namenjeno upravnikom večstanovanjskih stavb, upravljavcem državnega in lokalnega premoženja ter večjim lastnikom, ki imajo več kakor 30 stavb ali delov stavb. Ti lastniki in upravljavci bodo z aktivnostmi na terenu lahko začeli že ta mesec, za stanovanjske stavbe pa se bo popis začel decembra in bo po predvidevanjih trajal do aprila 2007. Za izvedbo popisa bo potrebna tudi primerna označitev stanovanj in poslovnih prostorov, ki je začela veljati v juliju s sprejetjem uredbe o označevanju stanovanj in poslovnih prostorov. Takšno označevanje stanovanj bo pripomoglo tudi k dopolnitvi registra prebivalstva,

saj bodo med označevanjem vse stalno in začasno prijavljene prebivalce razporedili po teh oznakah oz. številkah stanovanj. Tako bo po novem ob prijavi naslova poleg naslova prebivališča treba navesti tudi številko ali oznako stanovanja. Naslov posameznika bo torej po novem natančneje določen, kar bo pomembno tudi za registerski popis prebivalstva z uporabo obstoječih baz podatkov. Številka stanovanja ali poslovnega prostora bo tudi eden izmed pogojev, ki bo zagotavljal pravičen vpis lastništva v zemljiško knjigo. Ob obisku popisovalcev na naših domovih bomo morali sami pripraviti nekatere podatke, s katerimi si bodo pomagali popisovalci. GU bo novembra poslala vsem gospodinjstvom v Sloveniji posebno zloženko o tem, kaj je treba pripraviti, zato pogledjmo le nekaj temeljnih podatkov. Pripraviti bo treba neto tlorisno površino, ki zajema vsoto površin vseh prostorov. Poleg tega bo lastnik stavbe

Geodetska uprava RS je predstavila izvedbo popisa nepremičnin.

moral izmeriti uporabno površino dela stavbe, kar predstavlja tisti del neto tlorisne površine, ki ustreza namenu in uporabi dela stavbe. Lastniki stanovanjskih hiš bodo morali izmeriti uporabno površino stanovanjske hiše, torej seštevek neto tlorisne površine vseh zaprtih prostorov v vseh etažah brez tehničnih in nedokončanih prostorov. Pri stanovanjih bo treba izmeriti uporabno površino stanovanj, evidentirati pa bo treba tudi površine prostorov glede na namen uporabe. Poleg vpisa površinskih dimenzij bo v obrazce za popis treba vpisati nekatere nenavadne lastnosti stanovanj ali hiš. Tako bo med drugim treba vpisati etažnost, lego stanovanja v stavbi, opremo v stanovanju, število sob, obnovo oken, napeljave, klimo, atrij, vrsto garaže, način parkiranja ... Nekatere od teh informacij se zdijo za samo izvedbo popisa precej nenavadne in nepomembne, zato se lahko upravičeno vprašamo, kaj bo GU počela s pridobitvijo teh podatkov.

Aleš Seliškar, direktor GU

Podatki tudi za statistiko Kot nam je zagotovil direktor GU Aleš Seliškar, se bodo ti podatki pri popisu zbirali za večnamensko uporabnost. »Pri pripravi popisa smo imeli v obziru dve stvari: podatke za množično vrednotenje nepremičnin in podatke, ki jih potrebuje Statistični urad RS za svoje namene, da ne bi izvajal še enega rednega popisa v stanovanjih, kar sicer dela. Statistika se sedaj usmerja na registrski način popisa, kar pomeni, da ni treba izvajati posebnih popisov, temveč se podatki, ki jih mora država dati po mednarodnih obveznostih, pridobijo neposredno iz registrov. Prepričani smo, da bomo s tem ob naslednjih popisih prebivalcev in stanovanj prihranili kar nekaj sredstev.«

Po predvidevanjih direktorja GU bo celotna izvedba popisa stala dve milijardi tolarjev. »Približno milijarda bo namenjena plačilu popisovalcev, druga milijarda pa za pripravljala dela, za podperne aktivnosti, največ pa za pripravo informacijskega okolja, ker moramo za spremljanje in kasneje za obdelavo podatkov pripraviti poseben software. Rezultati popisa pa ne bodo edini dejavniki pri izračunu davka na nepremičnine. »S popisom polnimo samo podatke o stavbah, stanovanjih in poslovnih prostorih, s katerimi še ne razpolagamo. Podatke preverjamo, manjkajoče pa dopolnjujemo. O tem, kateri podatki bodo prišli v poštev za izračun davka, je sedaj težko govoriti, ker še ne vemo, kaj bo uporabljeno za davčne olajšave.«

500 let cerkve v Vinah

Igor Gošte

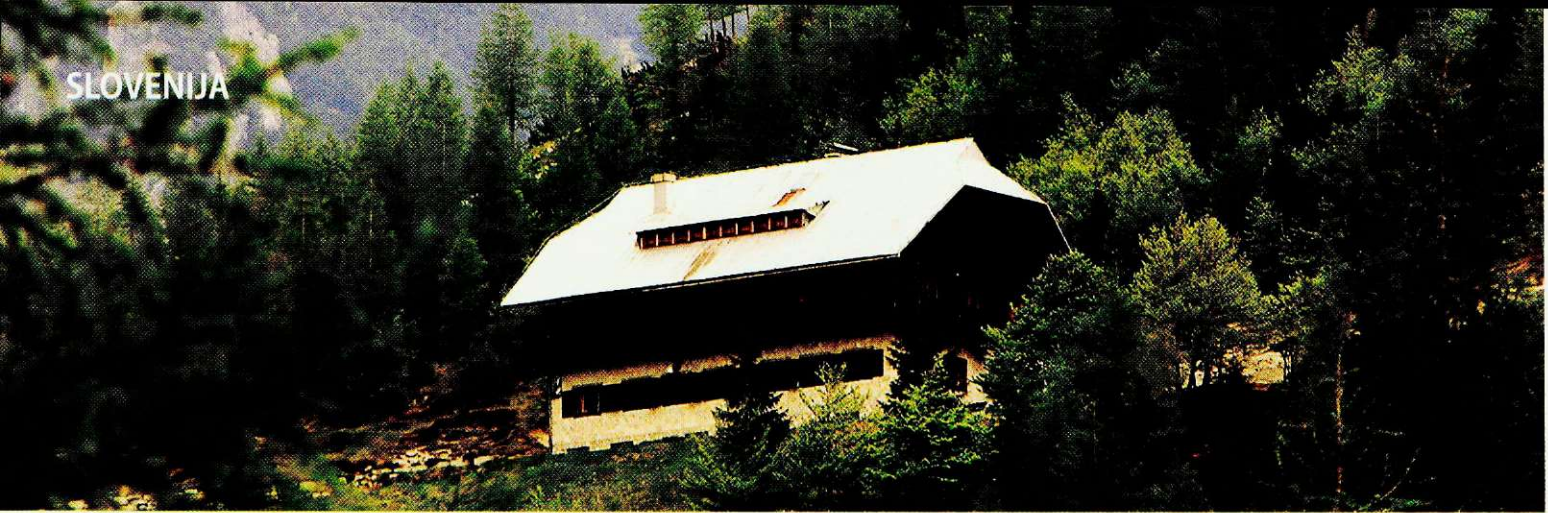
Vine so majhna vas z nekaj kmetijami in so dobra dva kilometra oddaljene od središča Zagorja ob Savi. Glede na lep razgled so prav primerne za malce daljši sprehod. Tega se Zagorjani očitno zavedajo, saj na urejeni cesti pogosto srečaš kakšnega sprehajalca. Lep razgled se odpira tudi od tam, kjer že okroglih 500 let stoji podružnična cerkev sv. Janeza Evangelista. Cerkev lahko vidimo z več strani. Na tem mestu so jo že leta 1506 zgradili gamberški gospodje, kot je v zloženki, ki je izšla ob 500-letnici cerkve, zapisal Rudi Medved. V svoji seminarski nalogi pa je Mojca Zupan med drugim zapisala, da je zgodovina Vin po ustnem izročilu povezana z zgodovino gradu Gallembek, ki je danes znan pod imenom Gamberg. Na povezave z Gamberžani ne spominjajo le domačije, hišni priimki, ampak tudi omenjena grajska kapela s freskami, kar je bila podružnična cerkev v Vinah prvotno, a v precej drugačni podobi. Z odkrivanjem fresk so imeli pred več kot tremi desetletji veliko opraviti tudi takratni diakon Pavle Krnc in mladi prostovoljci. Mojca Bren, danes poročena Zupan, je to delo s skalpeli, noži, kladivci in drugimi predmeti opisala v svoji seminarski nalogi.

Cerkve sv. Janeza Evangelista

Cerkve, ki je bila zgrajena v gotskem slogu, je dolga trinajst metrov, široka nekaj več kot pet metrov in visoka šest metrov. Širina ladje je ostala nespremenjena, podaljšali pa so jo za nekaj manj kot dva metra. Ta podaljšek je bil namenjen za kor. V 18 metrov visokem zvoniku so trije železni zvonovi, ki tehtajo skoraj poldrugo tono in so edini železni v župniji. Skozi stoletja se je oblika cerkve spreminjala. Sprva raven strop je dobil oboke, spremenila sta se število in oblika oken. Cerkev je dobila tudi pomožen prostor – zakrstijo za vhodom na levi strani prezbiterija. Prezbiterij in glavni oltar sta gotska, pozneje sta nastala še stranska romanska oltarja. Ob glavnem oltarju, ki so ga prenovili leta 1885, stoji lesen kip Janeza Evangelista. Na južni strani je iz kamna izklesana prižnica s podobami štirih evangelistov, naslikanih z oljnato barvo. V cerkvi so tri slike križevega pota s prizori Ecce, homo, Jezus nese križ in Dvigovanje križa, kar je posebnost te cerkve, saj teh treh postaj v običajnem križevem potu ne srečamo. Tla, ki so enotna v ladji in prezbiteriju, so iz pravilno klesanega kamna v obliki kvadrov.

Sveto mašo ob 500-letnici podružnične cerkve je daroval zagorski župnik Matjaž Križnar. Po maši je potekala krajša slovesnost, na kateri sta zbranim govorila zagorski župan Matjaž Švagan in Pavle Krnc, ki je pred leti vodil odkrivanje fresk, za nekaj kulturnih dogodkov pa so poskrbeli pevci in učenci Glasbene šole Zagorje.

Planinska koč v Julijskih Alpah

Lovljenje planinskega ravnotežja

Miran Mihelič, foto: Gregor Pohleven, Miran Mihelič

Julija je Janez Podobnik, minister za okolje, prostor in energijo, s strokovnimi sodelavci sprejel člana SAZU, akademika prof. dr. Jožeta Trontlja in prof. dr. Mitjo Zupančiča, ki sta ministra seznanila z grozečim trendom degradacije okolja.

Govorili so o okolju in naravi kot vrednosti, naturi 2000, krajinskih parkih, energetiki (predvsem rabi obnovljivih virov), prostoru (izrabi in degradaciji), renaturaciji in vzgoji mladih ljudi za odgovorno ravnanje z okoljem. Dogovorili so se, »da se bosta SAZU ter ministrstvo za okolje in prostor povezala pri projektih, kjer je potrebno znanje in kjer lahko SAZU zagotovi ustrezne strokovnjake«.

Sodelovali bodo na področjih trajnostne energije in ekonomije vodika, nature 2000, pripravi novega zakona o Triglavskem narodnem parku, biotehnologiji in drugih okoljsko-prostorskih temah.

V Posočju, ki je z dobršnim delom gorskih krajev znotraj ali ob robu TNP, sprejemajo to potezo ministra Podobnika z velikim olajšanjem. Ne le dolinam med Julijci, tudi visokogorju grozi degradaci-

ja. Ko zadnja leta obiskujemo naše gore in planinske koč, ugotovimo, da nekatera planinska društva in zlasti gorniški klubi, kot je npr. Skala, Posoški gorniški klub, da seveda ne govorimo o GRS, zaslužijo vso pohvalo. Čedalje več planincev in drugih državljanov pa se upravičeno zgraža nad tem, kaj počnejo nekateri oskrbniki v planinskih kočah in njihovi bližini ter vodstva tistih planinskih društev, ki imajo te koč v lasti.

Trženje v planinstvu V Planinskem vestniku 6-2006 je takšen primer opisal Andrej Stritar z naslovom Kruha in iger – samo da se bo »delal denar«. Naslov pove vse, pa vendar mu je treba posebej pritruditi, ko se zgraža nad tem, da je PD Ljubljana Matica, ki upravlja koč na Kredarici, Komni, pri sedmerih Triglavskih jezerih, Savici in v Kamniški Bistrici, letos vanje uvedlo

nekatero marketinške dejavnosti. Med pozitivnimi, ki predvidevajo spominke, vodene ture itd., omenja 15 množičnih prireditev, ki naj bi pritegnile h kočam čim več ljudi: Pozdrav pomladi, Miss in Mister planin, Naj harmonikar, Noč čarovnic po hribovsko. Propaganda poteka tudi v brezplačnem Žurnalju. Vse to bo onesnaževalo našega planinskega duha. Torej imajo nekateri poklicni amaterji še vedno mandat, da nadaljujejo z amaterskim, neukim in neodgovornim »profesionalizmom« in so za to še dobro plačani. Povrh vsega v imenu planinskega društva, ki je oproščeno nekaterih dajatev. S tem se obeta uničenje vsega, kar s(m)o generacije naredile in prigarale v slovenskem planinstvu. A to še ni vse. Nameravajo iti še dlje in s takim denarjem napeljati elektriko do Triglavskih jezer. Že sam vkop bi bilo slonovsko razbijanje v trgovini s porcelanom. In dobro vemo, da bi to s sabo pripeljalo ozvočenje, disko in kazino, množice plesalcev in pijancev. Za prodajo bi bil tudi tukaj imeniten zaslužek v mednarodni verigi, ki so jo sicer Bohinjci nagnali, a se je ugnezdila na oni, sončni strani Julijcev, kjer se spet pojavljajo apetiti po graditvi novih HE na pritokih najlepše reke.

Potrebna je prava mera Posledice dajanja koč v upravljanje ljudem, ki v srcu nimajo Gregorčiča, ampak še vedno »napre-

dnost«, je pripeljala v visokogorje tudi pralne in pomivalne stroje. Kako pa naj mastno zaslužijo, če na krožniku ni dragih mesnih obrokov z vsemi posladki, potem pa še pitje in ponočevanje, dokler je »planinca« mogoče molsti. Vpitje, razgrajanje pač spada k polnim želodcem, splaknjenim možganom in ožetim žepom. Topost vesti in etike je pripeljala gor ljudi, ki so brez sramu zmetali ostanke pralnih strojev v Črno jezero, celo pri slapu Savica se je nekaj našlo ... A o tem reklamni in tudi drugi časopisi ne pišejo.

Zato pa imamo Demokracijo! Imamo tudi Zavod RS za varstvo narave, TNP, komisijo za varstvo gorske narave pri PZS in veliko naravovarstvenih društev. Prepričan sem, da imamo tudi vlado, ki bo zmoгла začeti stvari obračati v pravo smer. Seveda pa se moramo planinci in gorniki vprašati, ali nam lahko peščica povzpeticov, ki se ne morajo sprijazniti, da planinstvo ni več frontovska organizacija, ki jo je mogoče »prihvatizirati« kot podjetja, ki so jih imeli v fevdu, še naprej vsiljuje »moralo in svojo naprednost«, ali se v planinskih organizacijah in po kočah zbiramo zaradi dobička ali zaradi sproščenega počitka, vzgojne dejavnosti in ustvarjalnosti duha.

Država naj v kočah prepove takšno obnašanje in planinci bodo hitro rešili svoje društvo in okolje za svoje sinove in vnuke. **D**

Jože Trontelj, Mitja Zupančič in Janez Podobnik

TRANSFORMERJI

PRILJUBLJENI VESOLJSKI ROBOTI

OB NAKUPU
VEČERA VSAK
PONEDELJEK:
DVD-RISANKA
ZA SAMO
990 SIT

ZA NAROČNIKE VEČERA OB NAKUPU ZBRIKE:
DVE RISANKI BREZPLAČNO

Naročniki Večera boste ob nakupu zbirke 13 risank Transformerji prejeli dve risanki brezplačno (plačate 11, dobite 13). Naročite jih lahko po telefonu (02) 23 53 326, (02) 23 53 322 ali (02) 23 53 500, e-pošti knjiga@vecer.com ali po pošti na naslov ČZP Večer, 2504 Maribor. DVD-je vam bo raznašalec prinesel na dom. Cena zbirke je 10.890 SIT. Zaloge so omejene. Plačilo zbirke bo v treh mesečnih obrokih po položnicah za Večer.

VEČER
www.vecer.com/trgovina

Profil Kim Jong-ila

Lovro Kastelic, foto: arhiv Demokracije

Severnokorejski voditelj Kim Jong-il je zatrdil, da njegova država, potem ko je pred nedavnim pokusno izstrelila sedem raket v Japonsko morje, ne bo niti malo popustila »imperialističnim napadalcem«.

Kim Jong-il je hkrati Washington opozoril, da bo Pjongjang pripravljen na »totalno vojno«, če se bodo ZDA maščevale za raketne izstrelitve. Kdo je pravzaprav ta osamljeni komunistični jezdec, za katerega se zdi, da ga niti »imperialistične« ZDA ne zmorejo natančno profilirati? Glede na uradno biografijo naj bi bil rojen 16. februarja 1942 pri sveti gori Paektu, ki je najvišja gora na Korejskem polotoku. Severnokorejska propaganda razlaga, naj bi bila njegovo rojstvo napovedala lastovka, takoj po njegovem spočetju naj bi se bila prek gore razprostrla dvojna mavrica, na nebu pa prikazala povsem nova zvezda. Sovjetski zapisi pa so vendarle pokazali, naj bi bil

Kim Jong-il rojen povsem normalno, in sicer v sibirski vasi Vjatskoje blizu Kabarovska.

Konjak, filmi, ženske Menda je strasten ljubitelj najboljših konjakov in filmov, večkrat pa najde uteho tudi pri prijateljicah noči. Več kot očitno se z vso to hedonistično energijo napaja v samomorilski politiki, ves čas na robu vojne. Vsekakor je tisto nihalo, ki neprestano daje utrip Severni Koreji, majhni in obupno revni, hkrati pa je svoje državljanke že zdavnaj zaprl v vladavino paranoične skrivnostnosti in nenehne izoliranosti.

Ni unikat! Zgodovina je pred njim izvrgla že kopicico okrogloličnih in zavaljenih diktatorjev, ki so imeli v načrtu med drugim uničiti

svet (okoli sebe). Ko mu je zadnjič ob javnem nastopu milijonska vojska (četrti največja na svetu) ploskala, je bil na govorniškem odru videti kot reinkarnacija Maa in Elvisa. Oblečen kot Mao, z natakjnimi Elvisovimi sončnimi očali ... Popzvezda z dvema obrazoma. Že v naslednjem trenutku se je namreč spremenil v srditega diktatorja, ki z železno roko poveljuje stalinističnoindoktrinirani severni polovici Korejskega polotoka.

Vladarjevi razvojni načrti V torek, 4. julija, se je Kim Jong-il spomnil starega trika. S svoje oboževane flote je spet poslal v zrak nekaj svojih najljubših igračk. Tokrat so bile to rakete dolgega dosega tipa taepodong-2. Popol-

noma brez vsakršnega diplomatskega odnosa do mednarodnega prepričanja, s katerim se strinjata tudi Moskva in Peking, ki prav tako počasi izgubljata potrpljenje. Z neverjetno časovno natančnostjo si je Severna Koreja za zadnje tovrstno ustrahovanje izbrala prav ameriški dan neodvisnosti. »Tokratna uspešna izstrelitev rakete je bila del normalne vojaške vaje, katere namen je bil okrepiti naše samoobrambne sposobnosti,« je sporočilo severnokorejsko obrambno ministrstvo. Ognjemet je tokrat štel sedem projektilov, ki so pljusknili v japonsko morje. V odgovor je ameriška mornarica poslala v pripravljenost USS Mustin (znamenito rušilko z vodeniimi izstrelki). Zakaj se je Kim Jong-

Kim Jong-il ne bo popustil »imperialističnim napadalcem«!

il kljub opozorilom Washingtona in Tokia odločil za takšno ravnanje, pa je še vedno stvar mednarodnih razprav. Severna Koreja naj bi imela že izstrelke samo zaradi »razvojnih načrtov« svoje vojske. Mednarodna javnost je njegove »razvojnne načrte« nemudoma obsodila kot dejanje vojskujočega se blazneža. Kasnejši pretehtani pogledi pa so ocenili, da je bil to še eden izmed številnih impulzivnih izbruhov, ki Kim Jong-ilu vselej prinesejo kaj koristnega. Če ne znotraj, pa zunaj Severne Koreje. Od leta 2003, ko je Severna Koreja obljubila ustavitev jedrske grožnje, je minilo že kar nekaj časa. Tokrat je bil Kim Jong-ilov motiv očitno pritegniti ameriško pozornost, ki je bila v zadnjem obdobju usmerjena proti iranskemu jedrskemu vprašanju, na svoj severnokorejski raketni program, s čimer naj bi pred lastnimi državljani prikrikl svoje sleparjenje in pranje denarja. Zaradi tega lahko že v naslednjih tednih in mesecih od njega pričakujemo že videni scenarij: kako bo znova v svojem zmagoslavnem tonu nagovarjal obubožano in zavvedeno ljudstvo. Ob takšnih scenarijih tamkajšnje prebivalstvo ne bo imelo nikoli priložnosti, da bi ga prepoznalo kot eksentrika.

Ugrabitelj tujega Puščavniški vodja v puščavniškem kraljestvu je pravzaprav neznan človek. Vse, kar vemo o njem, je bolj kot ne lepljenka, ki jo je na eni strani sestavila uradna propaganda, na drugi pa dezertjerji in ekskluzivna skupina izobčencev, ki so preživeli v njegovi družbi. Kim Jong-il se je rodil kot sin samoooklicanega edinega zakonitega dediča severnokorejskega naroda, ki ga še danes slavijo kot boga – revolucionarja Kim Il-Sunga. V začetku ga niso vzgajali v očetovem duhu, temveč se je lahko ukvarjal tudi s filmi. Njegova obsedenost z njimi in dobro hrano je pravzaprav edina svetlejša točka iz njegovega življenja.

Kenji Fujimoto, japonski kuharski mojster, ki je bil leta 1982 zaposlen v njegovem dvorcu in mu pripravljaval suši, si je močno zapomnil njegov razuzdani temperament, ko je na banketih, ki so trajali tudi po štiri dni, od najetih deklet (ki so sicer delovale v njegovem zabavlaškem odredu,

Značilna parada v čast severnokorejskemu diktatorju.

Kim Jong-il se ima za boga.

V japonske vode izstrelili 7 raket.

imenovanem Brigada zadovoljstva) zahteval, da plešejo slečene. Fujimotu je kasneje uspelo pobegniti, potem ko se je zlagal, da gre na Japonsko po izjemno dragocene morske sadeže. Zdaj živi ves čas pod krinko in v stalnem strahu, da ga bodo Kim Jong-ilovi agenti prej ali slej ubili.

Leta 1978 je Kim Jong-il zahteval ugrabitev korejskega režiserja Shin Sang-Oka in njegove žene, igralka Choi Eun-Hee. Želel si ju je za snemanje propagandnih filmov in celo za revolucionarno različico Godzile. Paru je leta 1986 med potovanjem na Dunaj uspelo pobegniti. V intervjuju leta 2003 je Shin Sang-Oka potrdil, da je bil Kim Jong-ilov osebni propagandist. »Kako strašljiva usoda,« je dejal. »Komunizem sem sovražil, a sem se moral vseeno ves čas delati, da sem mu predan. Ves čas sem si želel pobegniti iz tiste suhoparnosti. Le malo je manjkalo in bi zblaznel.«

Neotesanec Kim Jong-il je tudi blazno požrešen in nenasiten: brezmejni apetit, pijača in ženske. Kronik. Na leto naj bi zapravil kar 650.000 ameriških dolarjev za znameniti konjak Hennessy VSOP. Za primerjavo: povprečni letni zaslužek v Severni Koreji znaša 1.000 dolarjev. Med kramljanjem z južnokorejskim predsednikom Kim Dae-jungom je denimo leta 2000 zvrnil kar deset kozarcev vina. Ker

umrla za rakom. Razuzdano življenje je lahko sicer občasno videti komično, če ne bi bil človek, ki pod ozkosrčno in nestrpno diktaturo terorizira enega najbolj obubožanih narodov, obkroženega z delovnimi taborišči in neusmiljeno ideologijo, s katero vsak dan hrani več kot 23 milijona lačnih ust, vreden obsodbe. Čedalje večje število beguncev ga je leta 1983 denimo tako prizadelo, da je zahteval atentat na južnokorejskega predsednika, leta 1986 pa še sestrelitev južnokorejskega letala, zaradi česar je umrlo 115 ljudi. Prav tako je zaradi slabega gospodarjenja odgovoren za milijon žrtev, ki so umrle v nepopisni lakoti kot posledici suš.

Ali ga svet potrebuje? Ali je potemtakem Kim Jong-il nor? Psihatri se strinjajo, da je. Tare ga sovražno samoobčudovanje, zaradi katerega se ne zmoro soočiti z bolečino in trpljenjem drugih. Umrlo mu je milijon ljudi, pa to ni naredilo nanj nobenega vtisa.

Zdi se, da mednarodne sankcije prav nič ne pripomorejo k ožveščanju in streznitvi severnokorejskega naroda, ki slepo verjame svojemu diktatorju. Očitno bo morala Severna Koreja priti do samoočiščenja in vnovične revolucije brez nepotrebne diplomatske pomoči razvitega sveta, za katerega se zdi, da občasno prav potrebuje takšnega diktatorja, kot je Kim Jong-il. **D**

Karitas

Pomagajmo otrokom s šolskimi potrebščinami!

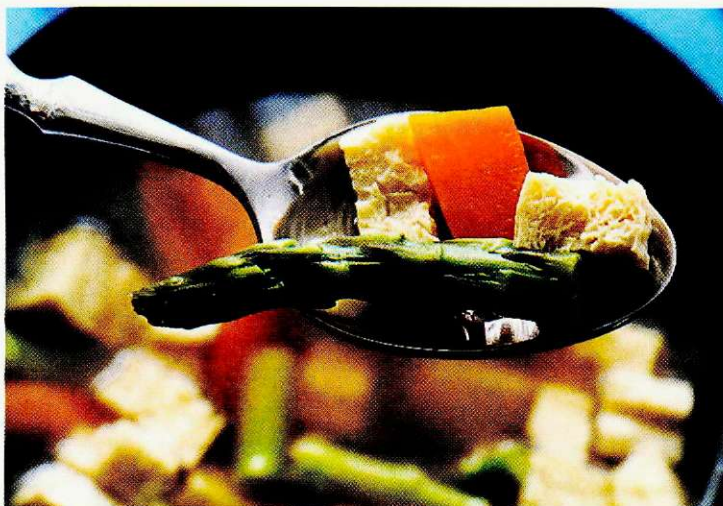

S poslanim sporočilom SMS s ključno besedo KARITAS na 1919

boste darovali 230 SIT (0,96 EUR)

Otroci nas potrebujejo

Donirajo lahko naročniki Mobitel, GSM/UMTS in Mobiporabniki. Družba Mobitel se odpoveduje vsem prihodkom iz naslova tako poslanih sporočil. Podrobnosti: www.karitas.si

Leglo bakterij

Avstrijska organizacija za zdravje in prehrano je sporočila, da je treba kuhane jedi takoj ohladiti in jih hraniti na hladnem, saj se v toplih jedeh razmnožuje bakterija bacillus cereus. Ta bakterija lahko povzroči diarejo, slabost in bruhanje. Bakterije se v suhih živilih zaradi pomanjkanja vode ne morejo razmnoževati, kuhane in neohlajene jedi, ki jih hranimo v kuhinji ali na balkonu, pa so za razvoj bakterij idealne. Bakterij tudi ob vnovičnem segrevanju jedi ne uničimo, do živega jim pridejo le temperature, nižje od pet stopinj. Strokovnjaki zato svetujejo potrošnikom, naj večje količine kuhanih jedi razdelijo na porcije in jih hranijo v hladilniku. Bakterijo bacillus cereus je mogoče najti predvsem v prahu, na rastlinah in v živalski dlaki. V Evropi povzroči do 18 odstotkov zastrupitev s hrano, v državah, kjer pojejo veliko riža, pa kar okoli tretjino zastrupitev.

Ponarejeni evri Evropska centralna banka (ECB) je sporočila, da je bilo v prvem polletju 2006 iz obtoka umaknjenih 300.000 ponarejenih evrobankovcev, od tega 44 odstotkov bankovcev za

20 evrov in 36 odstotkov bankovcev za 50 evrov. Skoraj vse ponarede so zasegli v evroobmočju. Do konca lanskega leta je bil najpogosteje ponarejen bankovec

za 50 evrov, v prvi polovici tega leta pa bankovec za 20 evrov. V primerjavi z drugo polovico leta 2005 se je nekoliko povečal tudi delež ponarejenih bankovcev za 100 evrov. Število ponaredkov se v zadnjih dveh letih ni bistveno spremenilo: v prvem polletju 2004 so jih našli 307.000, v drugem 2005 pa 286.000.

Vojaška parada Ob 217. obletnici začetka francoske revolucije so v Franciji praznovali nacionalni praznik. Eno osrednjih slovesnosti so pripravili v Parizu, kjer je potekala tradicionalna vojaška parada. Prelete devetih vojaških letal, ki so nebo obarvala v rdeče, belo in modro, francoske nacionalne barve, si je ogledal tudi francoski

predsednik Jacques Chirac. Sledili so še preleti kakih 50 vojaških letal, medtem ko je na tleh mimo množice gledalcev korakalo 3.500 voja-

kov in žandarjev, v mimohodu pa je sodelovalo tudi 250 konjenikov. Predstavilo se je tudi 350 oklepnih vozil. Za varnost na paradi je skrbelo približno 5.000 policistov.

Nazaj v politiko Nekdanji nemški kancler Gerhard Schröder želi znova aktivno sooblikovati politiko svojih socialdemokratov (SPD). Tako bo v okviru kampanje pred lokalnimi volitvami v nemških zve-

TUJI TISK

Mignews

Intuicija

Raziskovanje matematičnega modela slik velikega nizozemskega slikarja Vincenta van Gogha je pokazalo, da so na nekaterih njegovih slikah upodobljeni očem nevidni turbulentni tokovi, ki nastajajo pri hitrem toku tekočine ali plina. Fi-

zik Hose Luis Aragon iz nacionalne univerze v Mehiki je skupaj s sodelavci odkril na van Goghovih platnih razporeditev svetlobe, ki ustreza matematičnemu opisu turbulentnega toka. Po besedah raziskovalcev mnoge slike vsebujejo značilne statistične odtise turbulentnosti in menijo, da so nastajale takrat, ko je imel umetnik težave z duševnostjo. Van Gogh je trpel zaradi prividov in depresije. Menijo, da je imel edinstveno sposobnost, da je lahko videl in zaznaval turbulenco, in to se je z njim dogajalo prav v času, ko je imel napade duševne bolezni. Narisal pa je tudi slike (Avtoportret s pipo in obvezanim ušesom), kjer ni sledi turbulence. Takrat naj bi bil pod vplivom pomirjeval in v stanju popolnega miru.

Frankfurter Allgemeine Zeitung

Selitev na Zahod

V zadnjih petnajstih letih se je skoraj vsak deseti Litvanec in Latvijec – navadno so to mladi in dobro izobraženi ljudje – preselil na Zahod. V Dublinu in v Londonu živi nekaj deset tisoč priseljencev iz baltskih držav. Na Irskem inže-

nirji, medicinske sestre ali programerji včasih zaslužijo desetkrat več kot doma. Iz male Estonije je v drugo državo EU emigriral skoraj vsak deseti zdravnik. Medtem ko so mnoge države Evropske unije zaostrile priseljevanje, Irska in Velika Britanija sprejemata priseljence in opravičujeta s tem svojo ekonomsko rast. Vlade baltskih držav članic EU so si že dolgo prizadevale za takšno svobodo gibanja, toda zdaj si prizadevajo za to, da bi obdržale svoje rojake doma. Pred kratkim je Putin pozval Ruse, ki živijo v baltskih državah, naj se vrnejo v domovino. Država bo prevzela stroške preseljevanja in jim zagotovila socialno varnost.

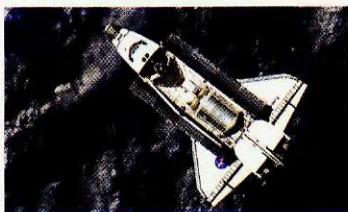
znih deželah Hannover in Spodnja Saška, kjer je bil некоč ministrski predsednik, organiziral zborovanje v podporo SPD. Nekdanji kancler je politiko zapustil po porazu na predčasnih zveznih parlamentarnih volitvah septembra 2005 in nato napisal knjigo o svojih kanclerskih letih (1998–2005), ki jih je preživel v koaliciji z Zelenimi. Knjiga naj bi izšla oktobra.

Zastonj denar Japonska osrednja banka je prvič po šestih letih zvišala obrestne mere in s tem sklenila obdobje ničelne stopnje. Obrestno mero je zvišala z 0,069 na 0,25 odstotka in nakazala, da se je drugo

največje svetovno gospodarstvo izvleklo iz več kot desetletne krize. Potezo so analitiki in vlagatelji pričakovali, Japonsko pa je postavila ob bok ZDA in EU ter njenima osrednjima bankama. Zaradi skrbi, da bi višji stroški posojil zavrli zagon japonskega gospodarstva, je osrednja banka napovedala, da bo nizke obrestne mere verjetno ohranila nekaj časa.

Uspešno pristal Ameriški raketoplan Discovery je po 13-dnevni misiji v vesolju uspešno pristal v

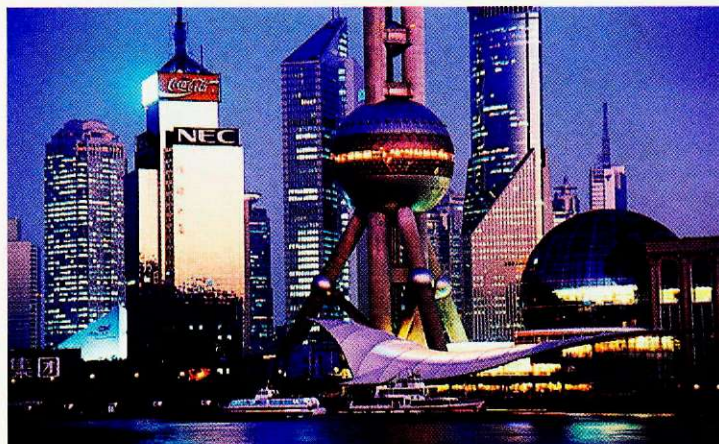
ameriškem vesoljskem izstrelišču Cape Canaveral na Floridi. Šestčlanska posadka se je z njim vrnila z Mednarodne vesoljske postaje (ISS), od koder so med drugim pripeljali več kot dve toni odpadkov, za pot na Zemljo pa so potrebovali dva dni. Ob uspešni vrnitvi raketoplana na Zemljo so si poleg posadke oddahnili predvsem v ameriški vesoljski agenciji NASA, saj bi neuspeh tokratne misije Discoveryja najverjetneje pomenil konec poletov ameriških raketoplanov, ogrozil pa bi tudi dokončanje vesoljske postaje predvidoma do leta 2010.

Zastrupljen Na srbskih tržnicah je pristalo več ton strupenega pa-

radižnika, ki so ga nemški inšpektorji zavrnili. Več sto vlačilcev so s paradižnikom v Grčiji napolnili za potrebe nemškega trga, vendar so inšpektorji ugotovili, da je ta umetno vzgojen in zastrupljen z rakotvornimi pesticidi, zato so tovarnjake napotili nazaj v Gr-

čijo. Vendar so se ti ustavili na tržnici v Leskovcu in paradižnik razprodali po pet dinarjev (12 tolarjev) za kilogram, kar je tretjina običajne cene. Seveda so prekupčevalci paradižnik razgrabili in ga prodali, še preden je javnost izvedela, da je zastrupljen.

Visoka rast

Gospodarska rast na Kitajskem v prvem polletju letošnjega leta je bila kar 10,4-odstotna. Sicer stabilno gospodarsko rast bi v prihodnje lahko ogrozilo preveliko zadolževanje, povečevanje potrošniških cen in preveliko investiranje. Kitajske oblasti so doslej že dvignile obrestne mere in bankam ukazale, naj preverijo verodostojnost posojiljemalcev, saj želijo omejiti rast posojil, hkrati pa so prepovedale graditev razkošnih apartmajev, jeklarskih obratov in izvedbo drugih velikih projektov, ki jih vzpodbujajo predvsem veliki industrijski proizvajalci in dobavitelji surovin. Ti imajo namreč zaradi velikih trgovinskih presežkov in močnega kapitalskega priliva v državo lažji dostop do obsežnih investicijskih virov.

Vir: STA

TUJI TISK

Corriere della Sera

Poljska dvojčka

V Varšavi ne marajo Nemcev. Ne spoštljivo pisanje v enem od berlinskih časopisov je privedlo do krize v odnosu med Nemčijo in Poljsko, saj je poljski predsednik zadnje minuto odpovedal diplomatsko srečanje zaradi t. i. nemške gripe; dal je vedeti,

da je užaljen, in obtožil nemško vlado, da ga so užalili brez vzroka. Zahteval je, naj Nemčija to pojasni. Na takšen članek v časopisu se sploh ne bi ozirali, če bi šlo za odnose med Italijo in Nemčijo, toda v zvezi s Poljsko so privrele na dan stare zamere. Gre za to, da je dovolj majhna neumnost in že pride do diplomatskega spora. Tokrat ga je povzročil članek v satirčni rubriki časopisa Tageszeitung z naslovom: Mlad poljski krompir: drhal, ki bi rada obvladala svet, nastrojen proti predsedniku Lechu Kaczyńskemu in njegovemu bratu Jarosławu. Satira zasmehuje njuno odkrito protinemško usmerjenost. Med drugim je zapisano, da se Lech pogosto hvali, da nikoli še ni popustil nobenemu nemškemu politiku.

La Repubblica

Diploma za mrežo

Iščemo hekerja, ampak z diplomom. Plačilo 65.000 evrov. Za računalniške pirate se pod pogojem, da se bodo obnašali prijazno, vedno najde delo. Na Danskem in na Škotskem so se na Univerzi Abertay odločili prvič odpreti smer za učenje

vamljanja v tuje računalnike. Da bi dobili diplomom, morajo dokazati, da znajo najti šibka mesta v sistemu in obiti systemske zaščite za dostop ter šariti po računalniku, ne da bi pri tem puščali sledi. Znati morajo pridobivati tajne informacije in tudi take, ki so osebnega značaja. Organizatorji si bodo prizadevali, da bi se poklicni hekerji obnašali etično in bili strokovnjaki na visoki ravni in ne tatiči. Zdi se tudi, da nihče razen dobrega hekerja ne more zares zaščititi računalniškega sistema. Če se bodo študenti tega naučili, bodo takšne vlome tudi lahko preprečili, so prepričani profesorji na univerzi. Kot morajo biti detektivi seznanjeni z metodami kriminalcev, morajo systemski administratorji poznati metode hekerjev.

Dr. Ivan Vivod

Demos je bil gonilna sila osamosvojitve

Gašper Blažič, foto: Gregor Pohleven

Rodil se je leta 1926 na Spodnjem Doliču na Pohorju. Med drugo svetovno vojno je bil najprej izgnan v Srbijo, nato pa v delovno taborišče. Še pred koncem vojne se je zaposlil kot trgovec v Velikovcu na Koroškem. Po končanem vojaškem roku se je zaposlil v Sloveniji in na tedanji Višji pedagoški šoli študiral defektologijo (študij je končal v Zagrebu), kasneje pa še socialno delo. Najprej je bil ravnatelj v vzgojnem zavodu v Planini, nato pa je odšel na Sekretariat za socialno varstvo in zdravstvo v Ljubljani. Kasneje je deloval na Zavodu za rehabilitacijo invalidov, Zavodu RS za šolstvo, Zavodu RS za zaposlovanje in v Birografiki Bori, kjer je delal do upokojitve. Leta 1990 je doktoriral iz specialne pedagogike, že pred tem pa se je vključil v politično dogajanje, postal ustanovni član SDSS in bil na prvih demokratičnih volitvah na Demosovi listi izvoljen za poslanca zbora občin v tedanji skupščini RS. Po izteku poslanskega mandata se je posvetil delu v občini Ljubljana-Šiška, po njeni ukinitvi pa je deloval v občini Medvode. Štiri leta je bil predsednik občinskega odbora SDS v Medvodah. Sedaj je predsednik vladnega sveta za invalide. Živi v Pirničah pri Medvodah.

Čeprav ste že dopolnili osemdeset let, ste še vedno zelo aktivni, saj vodite vladni svet za invalide. Kaj je poslanstvo omenjenega organa?

Vladni svet za invalide je koordinacijski organ, ki usklajuje to področje med ministrstvi (za gospodarstvo, finance, socialne zadeve itd.). V tem svetu ima svoje predstavnike pet ministrstev. V njem so tudi predstavniki zavodov, kot so zavod za socialno zavarovanje, za zdravstveno zavarovanje, za zaposlovanje, pa inštitut za rehabilitacijo, ne nazadnje tudi Svet invalidskih organizacij, ki zastopa 99 odstotkov vseh invalidov. Na žalost so še vedno navzoči ostanki, povezani z LDS, ki rušijo enotnost v invalidskih organizacijah. Vladni svet za invalide si prizadeva najti skupni temelj.

Izhajam s stališča, da invalidi niso zaradi oblasti, ampak je oblast zaradi invalidov. In zakoni, ki jih zakonodajna oblast sprejema, ne bi smeli biti le črke, ampak tudi duh. Od avgusta lani smo poskušali nekatere zadeve rešiti, recimo vprašanje medicinsko-tehničnih pripomočkov in področje rehabilitacije,

a za to na žalost nimamo strokovnega profila. Že leta 1970 smo poskusili uvesti stroko, ki bi pokrivala rehabilitacijo invalidov, da bi koordinirala vse akterje, ki rešujejo invalidsko problematiko. Ta poklic je bil zaradi političnih razlogov zanemarjen pa tudi zlorabljen, saj je bilo dejansko le malo stroke, veliko več pa politike. Potrebovali bi predvsem strokovno usposobljene ljudi, ki bi se s tem ukvarjali. Gre za doktrino razvijanja rehabilitacije invalidov, kar je predvsem ekonomska kategorija. Če invalida usposobimo za delo, lahko potem sam skrbi zase. Že Kitajci so rekli, da je treba ljudi navaditi, da ribe lovijo, ne pa da jih samo jedo. Invalidu bi morali pomagati pri ekonomski osamosvojitvi. Raziskave so pokazale, da v sedmih letih invalid, če je samozaposlen, povrne vse stroške rehabilitacije, poleg tega sam plačuje pokojninsko in zdravstveno zavarovanje. Potrebujemo torej aktivnega delavca. Omenil bi še kvotni sistem, za katerega smo potrebovali kar 46 let, da smo ga uveljavili v praksi. Še vedno vidimo, da se je povečalo zaposlovanje invalidov. Prihodki od tega so kar veliki, saj jih je kar 300 milijonov tolarjev. Torej gre za velika sredstva, ki jih ustvarjajo invalidi. Ugotovili smo, da je šlo po petletnem načrtu za invalidsko upokojevanje 300 milijard tolarjev, za rehabilitacijo pa samo 150 milijonov tolarjev. To pomeni, da se pri usposabljanju invalidov nismo obnašali ekonomsko.

Nekoč sem slišal pripombo, da je izraz »invalid« napačen oz. ima negativen prizvok in da bi morali uporabljati naziv »hendikepirana oseba«.

O tem so različna mnenja. Invalidi vztrajajo pri tem, da niso hendikepirani. V Sloveniji imamo zakon o pokojninsko-invalidskem zavarovanju, ne pa o zavarovanju hendikepiranih oseb. Če bi sprejeli to inačico, bi morali spremeniti vse zakone in vso terminologijo. Tezo o hendikepiranih osebah zagovarja le manjši del invalidov, mislim, da jih je okoli 18. To pa je seveda zelo malo v primerjavi z invalidi, ki jih zastopa Svet invalidskih organizacij. Seveda gre pri tem za politične interese, da bi spravili invalide na cesto, da bi protestirali. V tem ne vidim konstruktivne drže. Menim, da

je še vedno večina tista, ki odloča, ne pa da so odločujoč dejavnik obrobne skupine. Besede, kot sta invalidnost, invalid itd., so v živem jeziku dobile svoje mesto. Težko bi sprejeli pojem »manj zmožen«, kar je sinonim za hendikepiranost, saj bi tako dobili jezikovno zmešnjavo.

Imate bogate izkušnje tako na področju dela z invalidi kot tudi na področju vzgoje, čeprav ste svojo poklicno pot začeli kot trgovec. Kar nekaj delovnih mest ste že zamenjali. Na katerem področju ste se najbolj našli?

Najbolj sem se našel na področju rehabilitacije invalidov. Res je, da sem bil najprej v trgovski stroki, saj sem bil sekretar v Živilih. Vendar je bilo vprašanje, ali to delo lahko obvladam z meščansko šolo. Zato sem nadaljeval šolanje na kmetijski šoli, kasneje pa sem prešel na specialno pedagogiko in sem se ukvarjal z motnjami otrok v telesnem in duševnem razvoju. Tedaj sem končal visoko defektološko šolo v Zagrebu in mnogo let kasneje doktoriral s tega področja. Veliko časa sem porabil za rehabilitacijo invalidov. Že leta 1960 sem sodeloval pri resoluciji o njihovi rehabilitaciji. S tem so bila postavljena načela in metode rehabilitacije. Do leta 1950 namreč ni nihče vedel, kaj bi z invalidi počel. Šlo je predvsem za borce, ki so dobili mesečno pokojnino in denar večinoma zapravili po gostilnah. Niso pa si prizadevali, da bi se usposobili za delo. Šele na podlagi izkušenj iz Anglije smo prišli do novih rešitev.

Ste imeli kaj težav s komunističnim režimom? Znano je, da je bil pritisk ideološke indoktrinacije zelo velik ravno na področju vzgoje in izobraževanja.

Pri posebnem šolstvu in rehabilitaciji ni bilo pritiskov in konfrontacij, ker ni bilo političnega interesa za to področje. Politiki se za stroko pač niso zanimali ali pa pri raziskavah niso sodelovali, zanje so bili zanimivi le rezultati analiz. Zato se niso toliko vtikali v to področje. Šele po padcu Kavčičevega liberalizma so postale »zdrave sile« pozornejše na to, kdo vse dela na tem področju. Ugotovljeno je bilo, da so bile med medicinskimi sestrami tudi redovnice. Ena izmed njih je bila celo direktorica centra za korekcijo sluha in govora. Ko so ►

► to ugotovili, so izvedli čistko. Na splošno pa posebno šolstvo ni bilo tako na udaru.

Dotakniva se še vaše mladosti. Precej časa ste preživali na Koroškem, kjer ste delovali tudi za priključitev Koroške Jugoslaviji.

Na Koroško sem prišel leta 1945 in začel delati v trgovini. Vključil sem se tudi v anti-fašistično gibanje. Konec vojne sem dočakal v Velikovcu, kjer smo za partizane zbirali živila. Po osvoboditvi tega kraja sem na Koroškem preživel tri leta. Imeli smo močno mladinsko organizacijo, ki si je prizadevala za priključitev Koroške Sloveniji oziroma Jugoslaviji. Leta 1948 se je pokazalo, da iz tega ne bo nič, in sem Koroško zapustil.

Omenil pa bi še nekaj: leta 1945 so Angleži prosili Slovence, naj kandidirajo za deželne volitve. Možnosti za izvolitev je bilo veliko; ker nacisti niso imeli volilne pravice, bi imeli najmanj šest poslancev v deželnem zboru. Vendar je prišla iz Ljubljane direktiva, da ne sme prav nobeden koroški Slovenec sodelovati na volitvah. Držali so se načela, da je bolje en komunist kot tisoč duhovnikov. Duhovniki so namreč veliko naredili za slovenstvo na Koroškem. Angleži niso mogli razumeti tovrstne obstrukcije. OF je odsvetovala celo sodelovanje pri polurni slovenski oddaji celovškega radia.

Dejali ste, da ste sodelovali tudi s partizanskim gibanjem. Je bilo tudi tam čutiti vpliv komunistične revolucije?

Tam je šlo dejansko res samo za narodnostno vprašanje, da bi se Koroška priključila Ju-

goslaviji. Šlo je samo za to, ali si Slovenec, torej da si zvest slovenstvu, ali pa Nemec. Ljudje so to videli in so pomagali partizanskemu gibanju. Tudi bratomorne vojne tam ni bilo v primerjavi z Dolenjsko, kjer je bilo ogromno nasilja, saj so komunisti do sredine leta 1942 pobili čez tisoč Slovencev. Na Koroškem se je nekaj sto ljudi udeležilo narodnoosvobodilnega boja. Tudi duhovniki so sodelovali v agitiranju za priključitev Koroške Jugoslaviji. Zato smo na Koroškem v mladinski organizaciji lahko brez težav organizirali delovni brigadi za progo Brčko–Banovići in Šamac–Sarajevo. Mlade smo zbirali za šolanje v Sloveniji, pošiljali smo jih celo v Trst, da so videli, kako tam potekajo manifestacije za priključitev Primorske Jugoslaviji.

Kasneje je Koroška postala prvo zatočišče beguncev, ki so se umikali pred komunističnim režimom v Sloveniji oz. Jugoslaviji. Ste imeli z njimi kakšne stike?

Begunci so bili komaj opazni. OF jih je odklanjala in tudi prosvetna društva so bila prepredena z aktivisti OF. Na Koroškem je delovala močna izpostava Ozne in vojaške obveščevalne službe, zato so bili ljudje nezaupljivi. Prišlo je tudi do ugrabitve. Z begunci je prišlo tudi precej duhovnikov, ki jih je na Koroškem močno primanjkovalo.

Je morda vaše bivanje na Koroškem vplivalo na to, da se tako zavzimate za Slovence v zamejstvu in po svetu?

Na neki način gotovo. Spominjam se osnovnošolskih let, kako so nam učitelji pri-

deluje. Potem je tu še tretja organizacija, ki jo vodi Bernard Sadovnik. Namesto enotnega nastopa se pojavljajo ideološke razlike. Avstrijecem torej na tem področju uspeva, veliko zaslug ima pri tem tudi nekdanja Jugoslavija z že omenjenim stališčem, da je bolje en komunist na Koroškem kot tisoč duhovnikov.

Se pravi, da avstrijska politika deluje po načelu deli in vladaj ...

Res je.

Delovali ste tudi v politiki, saj ste bili ustanovni član Socialdemokratske zveze Slovenije, predhodnice Slovenske demokratske stranke. Kako je prišlo do vašega političnega angažiranja?

Meni je bila socialdemokracija vedno zelo blizu zaradi socialnih programov. Leta 1988 sem v Ljubljani srečal Franceta Tomšiča, kasnejšega prvega predsednika SDZS oz. kasneje SDS(S). Dejal sem mu, da je v Medvodah velik interes za stranko. Kasneje sem se udeležil ustanovnega kongresa, kjer sem bil izvoljen v nadzorno komisijo stranke. SDSS je bila edina stranka, ki je v svoj program zapisala, da morajo biti Slovenci edini gospodarji na svoji zemlji. Takrat sem znova srečal dr. Jožeta Pučnika in mu pomagal pri predsedniških volitvah.

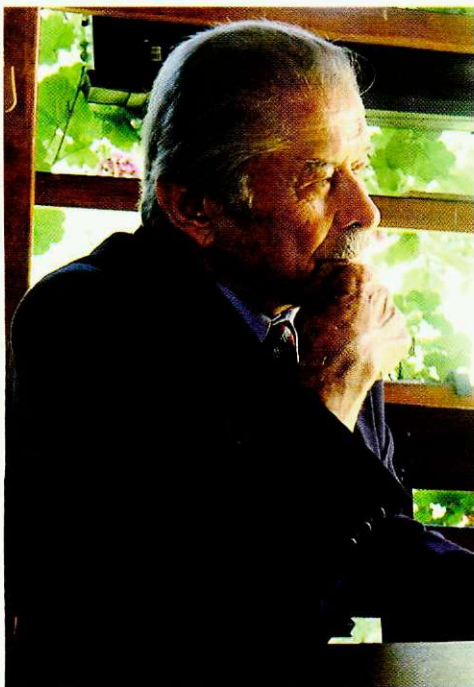
Kasneje je predsednik stranke postal dr. Jože Pučnik, s katerim ste se spoznali, če se ne motim, že leta 1964. Kaj vas je pri njem najbolj prevzelo?

Takrat sem bil zaposlen na Zavodu za rehabilitacijo invalidov. Pučnik je tistega leta prišel iz zapore in je nato delal v analitični skupini. Postavil je temelje evidence statistike za področje invalidov. Bil je strokovnjak za to področje. Skupina je delovala še naprej, vendar se sadovi njegovega dela šele zdaj uresničujejo. Pri Pučniku me je presenetilo to, kako je prenesel zapor. Rekel je, da je bilo zelo grdo, kar so z njim počeli, vendar je želel pozabiti na to. Nikoli ni mislil na maščevanje. Kljub grenkim izkušnjam je še vedno verjel v to, da je človek vrednota. Občudoval sem ga zaradi njegove odločnosti in zavzetosti, bral sem tudi njegove prispevke v reviji 57 in Perspektivah. Bil je zaveden Slovenec, dobro je znal analizirati aktualne razmere.

Je mogoče reči, da je Demos kljub oviram vztrajal pri svojem programu prav po Pučnikovi zaslugi?

Ko je šlo za plebiscit, sem bil navzoč na sestanku v Poljčah. Postavilo se je vprašanje, ali plebiscit izpeljati v mesecu decembru ali kasneje. V Demosu so bili ljudje, ki so hoteli čakati, vendar je Pučnik rekel, da ni več časa, kajti če tega ne bomo naredili zdaj, plebiscita ne bo. Izdelan je bil natančen program, o katerem smo kasneje razpravljali v parlamentu. Res je, da je bil Pučnik oče Demosa. Pod nje-

Seveda so bili politični interesi, da bi pripravili invalide k protestom. V tem ne vidim konstruktivne drže.

povedovali o primorskih in koroških Slovencih. Skoraj v vsako šolsko uro so bili vključeni elementi narodne zavesti. Ko smo se učili pesmi Tam čir teče bistra Zilja in Mau čez izaro, je učitelj naredil takšen uvod, da je ves razred jokal. Tudi ure zgodovine so bile posebej posvečene Koroški in Primorski. Takšen odnos mi je bil zelo pri srcu. Tri leta intenzivnega dela na Koroškem so me še bolj utrdila v prepričanju, da je Koroška tudi moja domovina.

Kasneje sem veliko sodeloval v Svetovnem slovenskem kongresu, udeleževal sem se srečanj z rojaki iz zamejstva in sveta. Poskušal sem pomagati tudi v šolstvu. Vse pa je bilo precej omejeno. Ni bilo zaželeno, da bi delali zelo aktivno.

Kako pa komentirate aktualno dogajanje na avstrijskem Koroškem?

Za koroške Slovence je najslabše to, da so razdeljeni na tri organizacije in da organizacijski komite med Narodnim svetom koroških Slovencev in Zvezo slovenskih organizacij ne

govim vodstvom smo lahko prišli do plebiscita in osamosvojitve. Ko je hodil k Zbiljskemu jezeru, sva se večkrat srečala in pogovarjala. Bil je do vsega zelo kritičen, vendar je vedno upal, da bo drugače in bolje.

Leta 1990 ste bili izvoljeni za poslanca v tednji slovenski skupščini, torej ste preživeli najbolj viharna leta prehoda v samostojnost. Kateri dogodek vam je posebej ostal v spominu?

Stalna točka vseh treh zborov je bila priprava na osamosvojitve. Vse to je zaznamovalo zasedanja tedanje skupščine. Zanimivo je bilo, ko smo razpravljali o praznikih. Neki poslanec iz Prekmurja je predlagal, da bi imeli dan protestantov, pa smo raje predlagali dan reformacije. Tedaj smo našli skupni jezik z opozicijo. Ko smo ga čez eno leto prvič praznovali, so me povabili v Prekmurje.

Ali drži, da ste v začetku mandata naleteli na izredno hladen odnos parlamentarnega osebja?

Na žalost to drži. Tedaj v parlamentu tako rekoč ni bilo niti papirja. Poslanec, ki je hotel napisati amandma, je moral papir kupiti v trgovini. Nikjer ni bilo strojepis. Tudi osebe se je zelo hladno in arogantno obnašalo. Odklanjalo je sodelovanje s poslanci Demosa. Ko sem vprašal, zakaj se tako obnašajo, so mi odgovorili, da bomo demosoenci vse pobili. Le počasi so uvideli, da nismo tak bav-bav.

Za koroške Slovence je najslabše, da so razdeljeni na tri organizacije in da povezave med Narodnim svetom koroških Slovencev in Zvezo slovenskih organizacij ni.

Pred nedavnim je Dnevnik pisal o vašem sorodniku Avguštinu (Tinetu) Vivodu, ki naj bi podpiral vojaško hunto v Argentini. Lahko komentirate te navedbe?

Z dr. Tinetom Vivodom sem v daljnem sorodstvu. Zadnje čase sem se z njim večkrat srečal. Pripovedoval je o usodi svoje družine. Njegov oče je bil inženir geodezije in šef lesnega podjetja, mati pa je bila učiteljica za slepe. Živeli so v Kočevju. Leta 1945 je oče kot begunec zapustil Jugoslavijo in tri leta kasneje prišel v Argentino, kjer je ustanovil društvo Slovencev v Buenos Airesu. Šele leta 1954 so jugoslovanske oblasti dovolile Tinetu, njegovi materi in bratom, da se preselijo k očetu. Tine je končal študije v Argentini, eno leto pa se je izpopolnjeval na Sorboni v Franciji. Čeprav je bil 50 let v Argentini, je ostal zvest slovenstvu in nikoli ni počel reči, ki mu jih očita Dnevnik. Nikoli ni bil fašist, ampak se je bojeval za pravice Slovencev.

Precej časa ste bili dejavni v lokalni samoupravi, najprej v občini Ljubljana-Šiška, nato v Medvodah, kjer ste sodelovali v odboru za družbene dejavnosti.

Bil sem sekretar za družbene dejavnosti v Šiški. Tedaj smo ugotovili, da je veliko prostorov nezasedenih. V vrtcu, velikem več kot tisoč kvadratnih metrov, je bilo samo dvanajst otrok. To se nam je zdelo skrajno neekonomično. Vrtec smo prodali takratnemu sekretariatu za zdravstvo in socialno varstvo, izkupiček pa vložili v medvoško knjižnico. Bilo je tudi precej osnovnih šol, ki so nosile imena po narodnih herojih iz drugih jugoslovanskih republik, zato smo jih preimenovali. Nobeno od njih ni imelo zveze s pedagogiko. Sam sem zagovarjal pristop, naj bo ime šole povezano z nekom, ki je bil s svojo dejavnostjo pomemben na področju vzgoje in izobraževanja. Žal pa so bila sama politična imena. Šiška je bila edina občina v Ljubljani, ki je zamenjala imena šol. Ko je nastala občina Medvode, sem v njej postal član odbora za družbene dejavnosti.

Kmalu bodo lokalne volitve. Kaj pričakujete?

Imamo možnosti, da bi v Medvodah dobili novega župana. Občinski odbor SDS je kot kandidata potrdil Alojza Doviča. Računam na njegovo izvolitev. **D**

Mojstrovine iz Siene

V. M.

V Narodni galeriji v Ljubljani je na ogled devetindvajset vrhunskih umetnin, ki nam pričarajo prerez zgodovine sienske umetnosti od gotike do renesanse. Redke so priložnosti, ko lahko občudujemo tako sijajne umetnine.

Martino di Bartolomeo (Siena, 1389–1434), Sv. Jakob in sv. Katarina Aleksandrijska, v čelu Sv. Štefan in sv. Andrej; Marija Magdalena in sv. Ansan, v čelu Sv. Dominik in sv. Lovrenc

Martini, kip Jacopa della Quercia, dve *biccherni* iz sienskega Državnega arhiva, ki kažeta *Zmago pri Camollijevih vratih* iz leta 1527 avtorja Giovannijsa di Lorenza Cinija ter *Obleganje Montalcina* (1553) avtorja Giorgia di Giovannijsa, veliki *Mestni načrt Siene*, ki ga je leta 1609 naslikal Rutilio Manetti, slike Cristofana Rusticija, posvečene *Letnim časom*, ki jih hranijo v sienskem Mestnem muzeju, ob koncu pa še dve *Veduti trga Piazza del Campo* avtorja Giuseppeja Zocchija iz leta 1739.

Vzporejanje »pogledov« Del razstave je posvečen predstavitvi dveh umetnin, ki pripadata umetniški dediščini sienskega muzeja Museo dell'Opera della

Pietro Lorenzetti in pomočnik, *Marija z Detetom*, 1300–1350

Naddo Ceccarelli (ok. 1347), diptih *Marija z Detetom na prestolu*, angela častilca sv. Katarina Aleksandrijska in Janez Krstnik; v čelu *Odrešenik* (levo); *Križanje s tremi Marijami* in sv. Janezom Evangelistom; v čelu *Pelikan* (desno)

Razstava, ki je nastala v okviru kulturnih menjav med Italijo in Slovenijo, ponuja pomemben prerez zgodovine sienske umetnosti. Obdobje lahko spoznamo prek devetin-dvajsetih razstavljenih umetnin, ki so jih posodile ustanove iz Siene: Državna pinakoteka, Mestni muzej, Državni arhiv, Muzej

sienske metropolije, Zbirke Banke Monte dei Paschi in Zbirka Salini. Z deli so zastopani avtorji: Pietro Lorenzetti, Naddo Ceccarelli, Luca di Tomme, Taddeo di Bartolo, Andrea di Bartolo, Bartolo di Fredi, Martino di Bartolommeo, Sano di Pietro, Sassetta, Giovanni di Paolo, Matteo di Giovanni, Francesco di Giorgio

Metropolitana: *Illuminirani kodeksi* iz 15. stoletja in *Monštranca* z grbom papeža Pija II., ustanovitelja ljubljanske škofije. Nekaj prostora je namenjenega tudi predstavitvi dragocenih kodeksov iz knjižnice Piccolomini pri sienski stolnici. Ogled oziroma »listanje« po miniaturah omogoča digitalni sistem, s pomočjo

katerega lahko občudujemo detajle miniaturne. Razstavo bogatijo in nam pomagajo razumeti podobe – gigantografije, projekcije, multimedijški pripomočki –, ki predstavljajo odnos med mestom in pokrajino, kar vpeljuje vsebinsko simpozija, ki bo potekal 14. septembra v Mestnem muzeju v Ljubljani. Avtorji razstave so ▶

► si zadali cilj, da z vzporejanjem »pogledov« iz preteklosti in podob sodobne stvarnosti obiskovalci prek umetniških del, bodisi slik, kipov, *bicchern* ali iluminiranih rokopisov, približajo privlačno zgodovino območja Siene, ki tudi danes popolnoma očara vsakega »prebivalca« ali popotnika na poti iz kaotičnega sveta in zmešnjave vsakdanjika.

Siena in Ljubljana Redke so priložnosti, ko lahko občudujemo tako sijajne umetnine, kakršne so na ogled na pričujoči razstavi. Redke so celo v velikih in pomembnih evropskih muzejih. Ponudba italijanskega veleposlanika v Sloveniji Daniela Verge decembra lani, da v Ljubljani organizirajo razstavo *Mojstrovine iz Siene od gotike do renesanse*, je bila zato lepa priložnost, kakršna se ponudi le redkim umetnostnim muzejem. Pred nami se nizajo dela Pietra Lorenzettija, Il Sassetta, Andrea di Bartola, Sana di Pietra, Jacopa della Quercia in drugih velikih mojstrov italijanskega trecenta in quattrocenta, ki jih odlikuje poetična milina. Izbor sledi za čas in prostor značilni ikonografiji s poudarjenim motivom *Marije z Detetom* v naročju. Umetnine posrečeno dopolnjujejo fotografije in filmski posnetki pokrajine v okolici Siene, ki nas opozarjajo na lirično lepoto narave.

Vezi med Sieno in Ljubljano se pletejo že vsaj od leta 1461, ko je papež Pij II. s 6. septembra izdano listino potrdil leto poprej ustanovljeno ljubljansko škofijo. Na njegov pomen za naš prostor na razstavi opozarjata monštranca in rokopis, ki izvirata iz Muzeja sienske metropole pri sienski katedrali, kjer je leta 1449 Enej Silvij Piccolomini, poznejši papež Pij II., zasedel škofovsko katedro.

Enej Silvij Piccolomini Zamisel o razstavi je zorela postopoma. Obliko je dobivala počasi, saj so bili organizatorji razstave leta 2005 zaposleni s pripravo programa praznovanj ob 600. obletnici rojstva Eneja Silvija Piccolomini-ja, poznejšega papeža Pija II., ki je obsegal razstave in simpozije, med drugim v Rimu, Sieni in Pienzi.

Mesto Pienza, ki leži južno od Siene, nedaleč od poti via Cassia (romarske poti via Francigena), je

Jacopo della Quercia
(Siena, 1371/74–1438),
Marija z Detetom na prestolu, terakota

Pij II. preoblikoval in ga spremenil v idealno renesančno mesto. Enej Silvij Piccolomini je ob tej priložnosti ustanovil škofiji Montalcino in Pienza in tako svoje rojstno mesto povišal v sedež škofije.

Zgodovina Ljubljane se kljub očitni razliki v urbanističnem in arhitekturnem razvoju prepleta z zgodovino Pienze, saj je tudi Ljubljana postala sedež škofije po za slugi papeža Pija II. leta 1461. O tem dogodku priča Piccolomini-jev grb na temenu svoda ljubljanske stolnice sv. Nikolaja.

Umetnost in pokrajina Začetna zamisel, ki so jo oblikovali okrog papeža Pija II., se je sčasoma spremenila v več dogodkov. Poglavitna sta razstava, ki ponuja mojstrovine iz Siene od gotike do renesanse, in simpozij, posvečen kulturni krajini in spremembam, ki jih je doživela. V sienski pokra-

jini najdemo izjemno močno vez, ki združuje umetnost in pokrajino, odnos med umetniškim delom in kraji, ki so stvaritve navdihnili. Prav ta misel jih je vodila pri izboru in postavitvi razstavljenih del, ki se zdijo kot »potopljeni« v pokrajino, v svoj kontekst – prikazali so ga z uporabo povečanih reprodukcij – ozadij in z multimedijskimi pripomočki.

Ustvarili so priložnost za spoznavanje in ovrednotenje sienskega območja ter hkrati pomemben trenutek za skupen razmislek na temo ohranjanja pokrajine na območju, ki je izjemno bogato z dragocenostmi, ohranjenimi skozi stoletja tako dobro, da ga lahko privzamemo kot model za študij in primerjavo.

Siensko podeželje Siensko podeželje, posebno območje Val d'Orcie, predstavlja model, ki ga je idealizirala *Dobra vlada* Ambroggia Lorenzettija, 1338–1340, kot izjemno povezavo med mestom in deželo, med naravo in človeškim delom in je hkrati nakopičila bogato dediščino arhitekturnih in urbanističnih umetnin. Predstavlja tudi prototip italijanske renesančne pokrajine, ki se je oblikovala v 14. in 15. stoletju.

Prav na tem ozemlju, ki ga morfološko določajo valoviti ilovnati griči (*crete*) in globeli (*forre*) in se je skozi zgodovino razvijalo ob romarski poti via Francigena, so nadarjenost ljudi in bogati gospodarski viri vzpenjajočega se sienskega meščanstva pod kulturnim vplivom humanizma odločilno vplivali na funkcionalno in prostorsko preureditev prejšnjega fevdalnega in srednjeveškega okolja v bel *paesaggio*, ki je prisposoba za siensko območje.

Krajina doline Val d'Orcia predstavlja enega izmed tipov kulturne krajine prav zato, ker izvira iz človekovega dela, ki je v stoletjih oblikovalo glinene griče – sienske *crete*, ti pa so krajini vtisnili pečat s številnimi majhnimi zalivi (*calanchi*) in s skrilastimi pobočji (*biancane*), zaradi katerih so ti kraji tako izjemni.

Val d'Orcio lahko obravnavamo kot primer dobrega upravljanja in ohranjanja krajine, ki bi ga lahko uporabili tudi v slovenski stvarnosti, še posebno v Triglavskem narodnem parku. **D**

Giorgio di Giovanni (Siena, po 1500–1559), *Obleganje Montalcina, 1553*

Počitnice...

male ali velike?

aanima

Za vsakvrstne počitnice še posebej ugoden **Kredit takoj** za komitente, do 5 milijonov do 5 let **brez stroškov odobritve**.

- **500.000 SIT**
22.489 SIT obrok
24 mesecev

☎ 080 17 50

www.nkbm.si->izracuni

Informativni izračun je narejen dne 10.7.2006. Pri znesku kredita 500.000 SIT na 24 mesecev, znaša anuiteta 22.489 SIT, stroški odplačevanja 5.725 SIT. Efektivna obrestna mera - EOM 8,94 %, nominalna obrestna mera 7,45 %. Izračunana EOM velja na dan izračuna. EOM se spremeni, če se spremeni katera od postavk upoštevanih pri izračunu. EOM je izračunana ob predpostavki, da je kredit izkoriščen in gre v odplačilo takoj (ni obračuna interkalarnih obrestí). Znesek kredita, doba in stroški odplačevanja ter potrebna dokumentacija so odvisni od poslovanja kreditobjemalca.

"Kredit takoj"

 Nova KBM d.d.

Raziskuj Slovenijo!

Repozicioniranje ponudbe projekta »Na lepše! - Next Exit«, do sedaj usmerjenega zlasti na tranzitnega gosta poteka v smeri oblikovanja celoletnega projekta, ki bo goste spodbujal h kratkim raziskovalnim oddihom po Sloveniji. Projekte bo nagovar-

risti (prek spodbujanja daljšega bivanja in večje povprečne potrošnje), hkrati pa posredno zvirajo razvoj množičnega turizma. Na drugi strani turistom odpirajo nove priložnosti za turistična doživetja (predstavitev turističnih destinacij in krajev iz drugega zornega kota).

(z uporabo zemljevidov in turističnih kart). Posebej bi želeli izpostaviti lokacijo Ljubljane kot evropske prestolnice, ki leži v presečišču tranzitnih in tematskih poti in je zato idealno izhodišče za odkrivanje stranskih poti. V Sloveniji imamo tudi razmeroma dober sistem

BI LAHKO NAŠE NACIONALNE TEMATSKE POTI (smaragdna, vetrova, jantarjeva, sončeva, krošnjarska in Zlatorogova) POSTALE NOVE TURISTIČNE IKONE SLOVENIJE?

jal predvsem domače goste, goste na »vozni« oddaljenosti od Slovenije in goste »fly & drive« ter le posredno tranzitne potnike. Čas je torej, da že v letošnjem letu poleg vabljenja turistov na zapeljive stranske poti začnemo graditi koncept uspešnega in med turisti in turističnim gospodarstvom dobro sprejetega projekta za spodbujanje celovitejšega odkrivanja (raziskovanja) Slovenije s poudarkom na naravni in kulturni dediščini.

V Slovenski turistični organizaciji (STO) se zavedamo, da so tovrstni projekti odlična priložnost za povezovanje regij, lokalnih skupnosti in (turističnih) destinacij, vzpodbujajo oblikovanje novih partnerstev, razvoj turizma vzdolž tematskih poti (kot npr. zgornji del smaragdne poti ali pa del krošnjarske poti pod znamko Po poteh dediščine Dolenjske in Bele krajine) s poudarkom na manjših in srednje velikih turističnih ponudnikih, omogočajo lokalnim skupnostim (zlasti prebivalstvu) povečanje ekonomskih ko-

V kontekstu stranskih poti je konkurenčna prednost Slovenije nedvomno v panoramskih in raznolikih ter razmeroma kratkih stranskih poteh, najpomembnejše turistične znamenitosti pa so razmeroma lahko dostopne

(70) turistično informacijskih centrov (TIC) in sistem nacionalnih tematskih poti (še vedno le na trženjski ravni). Konstantno raste število prihodov turistov in tranzitnih potnikov pa tudi število potnikov na nizkostro-

škovnih in cenovnih letalskih prevoznikov in na ta način tudi povpraševanje po »fly & drive« in drugih »fly &« programih.

Pomembno vlogo v projektu ima dober sistem avtomobilske asistencije in sprotno obveščanje o stanju na cestah prek AMZS, dobra pokritost Slovenije z mobilnim signalom ter hiter razvoj novih aplikacij in funkcionalnosti mobilnih tehnologij (sistemi GPS, mobilni portali ipd.). Slovenija je dobro in hitro dostopna z avtomobilom (prek številnih mednarodnih, meddržavnih in maloobmejnih mejnih prehodov) iz ključnih emitivnih trgov. In ne nazadnje – v trendu so individualna potovanja. Zato bi lahko bila Slovenija idealna za kratke raziskovalne počitnice (»short break touring holidays«), kar potrjuje tudi predlagani Razvojni načrt in usmeritve slovenskega turizma 2007–2011, le izkoristiti moramo to priložnost in prednost.

Čeprav se vztrajno večera delež turistov, ki v Slovenijo ne prihajajo z avtomobili, ostaja avtomobil (vključno z avtodomi in kombiji) daleč najpogostejše prevozno sredstvo turistov do Slovenije (približno dve tretjini vseh tujih turistov) in po njej. Hkrati postajajo turisti čedalje bolj raziskovalci, iščejo nove, skrite, a idilične koticke. Zato ne preseneča, da imamo čedalje več temu prilagojene ponudbe (v Sloveniji in po svetu): »fly & drive«, »drive & camp«, »self-driving« (»self drive trails«), tematske touring poti (»themed touring routes«), panoramske stranske poti in turistične obvoze (»scenic byways & detours«), »drive in«, »hop on - hop off« ipd.

Potenciali so torej veliki, vendar bo treba za razvoj tovrstne ponudbe vzpostaviti še celovit sistem cestne turistične signalizacije, dobro sodelovanje med cestnim in turističnim gospodarstvom, aktivneje vključiti TIC in 24-urno turistično pomoč (informacijski sistem za načrtovanje potovanj/počitnic/izletov), mogoče celo razširiti komunikacijske aktivnosti prek slovenskih meja (zlasti v

soseščino), spodbujati razvoj mobilnih aplikacij v podporo mobilnemu turizmu in inovativnosti v ustrezno prilagojeni ponudbi s poudarkom na naravnih in kulturnih znamenitostih (»mreža znamenitosti«), še aktivneje vključevati lokalno prebivalstvo, razviti celoletno ponudbo na stranskih poteh in jih na ta način ustrezno umestiti v programih organizacij za menedžment destinacij (vključno s STO). Vse naštetu pa samo pod po-

gojem varovanja naravne in kulturne dediščine ter družbene in okoljske sprejemljivosti.

Nikakor pa se ne smemo zadovoljiti le s trženjem in z oglaševanjem projekta, ampak je po našem mnenju za nadaljnji razvoj »driving« turizma (zlasti med tujci) v Sloveniji

njuj potrebna cestna turistična signalizacija, na kar v STO opozarjamo že vrsto let. Še aktivneje bomo vključili razpoložljive oglašne prostore sistema Turistične informacije in promocija Slovenije – TiPS (29 pozdravno-poslovnih tabel na mejnih prehodih, 11 informacijskih tabel v mestih po Sloveniji in 15 na avtocestnih počivališčih). Dodaten problem za tranzitne goste je sistem cestninjenja, ki bi ga lahko bolje izkoristili za predstavitev nacionalnega sistema avtocest, varnosti v prometu in hkrati za predstavitev Slovenije in njene (turistične) ponudbe.

Na podlagi dosedanjih izkušenj in rednih raziskav ter analiz smo si v okviru projekta »Na lepše – Next Exit« v letošnjem letu postavili zlasti naslednje cilje: izdaja zloženke v milijon izvodih in 4 jezikovnih različicah, ki bo vsebovala turistično karto na eni ter najpomembnejše naravne in kulturne znamenitosti na drugi strani. V glavni turistični sezoni načrtujemo redno razdeljevanje zloženke na mejnih prehodih, avtocestnih počivališčih, v turistično informacijskih centrih in prek klasične distribucijske mreže STO. Še posebej želimo povečati distribucijo zloženek v večjih slovenskih kampih.

Zainteresirane ponudnike stranskih poti po Sloveniji bomo predstavili v petih jezikih na

straneh slovenskega turističnoinformacijskega portala (www.slovenia.info), ki je letos nadgrajen, saj bo omogočal še iskanje informacij prek mobilnih telefonov (www.slovenia.info/mobile). Ob tej priložnosti bi se želeli vnovič zahvaliti vsem sodelujočim turističnim in s turizmom povezanim ponudnikom, skrbnikom poti, TIC po Sloveniji, TZS in drugim ter glavnim partnerjem projekta v letu 2005 Mobitelu, Petrolu in AMZS.

Hkrati vas, spoštovane bralke in bralci, vabimo na raziskovanje Slovenije (www.slovenia.info/nextexit), turistične in s turizmom povezane ponudnike pa k sodelovanju tudi v letošnjem letu (www.slovenia.info/board).

Sijaj resnice

1.

Mondena, Grosuplje

Pianistka in profesorica Zorka Bradač je leta 1941 diplomirala na umetniškem oddelku Akademije za glasbo v Ljubljani. Svojo pedagoško pot je začela leta 1938 na šoli Glasbene matice v Ljubljani, nadaljevala na srednji glasbeni šoli, leta 1957 pa je bila imenovana za inšpektorico glasbenega pouka v glasbenih šolah. Kasneje je kot profesorica klavirja na Srednji glasbeni šoli v Ljubljani poučevala do upokojitve leta 1985. S svojim pedagoškim in umetniškim darom in prizadevnostjo je vzgojila celo vrsto vrhunskih umetnikov in pedagogov, ki so danes znani in koncertirajo doma in v tujini (Aci Bertonec, Marko Munih, Jože Fürst, Marko Gašperšič, Monika Kartin, Marjana Lipovšek, Polona Vetrin itd.). Napisala je pet zvezkov tehničnih vaj za klavir in skupaj s prof. Silvo Hrašovec 58 klavirskih učbenikov. V svojih spominih, zbranih v knjigi *Sijaj resnice*, piše o svojih sodobnikih vse od mladosti pa do danes. Med njimi najdemo celo paleto znanih in pomembnih osebnosti: pisatelja Finžgarja, skladatelja Ramovša, kardinala Franca Rodeta. Njeni zapisi so živi, avtentični in prepričljivi. Z njimi odgrinja za veselo znanega in tudi neznanega sveta.

Eseji o prozi

Litera

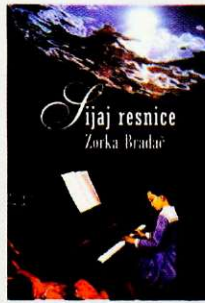
Zbirka *Eseji o slovenski prozi* se ukvarja s slovensko literaturo, natančneje s prozo po drugi svetovni vojni. To ni literarnozgodovinska študija, saj Mitja Čander v njej goji esejistični subjektivizem in oblikovno igrivost. Marsikaj je namerno opuščeno in tudi predimenzionirano, kar je pač davek oblike. Kljub temu se v izbranih esejih skozi fragmentarnost zasebnih obsesij razkriva cela vrsta silnic, ki so temeljno oblikovale duhovno fiziognomijo sodobne slovenske proze. Zbirka esejev je poskus iskanja korenin, žive dediščine v posameznih delih Vitomila Zupana, Lojzeta Kovačiča, Draga Jančarja, Mateta Dolenca, Zorka Simčiča, Rudija Šeliga, Petra Božiča, Marjana Rožanca, Marjana Tomšiča, Borisa Pahorja in drugih. Čandrovi eseji so individualno močno profilirana, v pogledih inovativna in hkrati jezikovno bleščeče napisana zbirka literarnih razmislekov.

Izgubljeni pogled

2.

Založba Modrijan

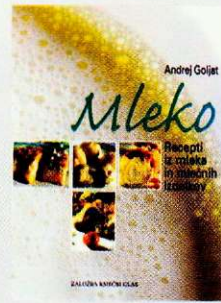
V Muzeju novejšje zgodovine Slovenije hranijo obsežno zbirko fotografij o Ljubljani, ki izvira iz prve polovice 20. stoletja in spada v fotografski fond nekdanjega časnika *Slovenec*.

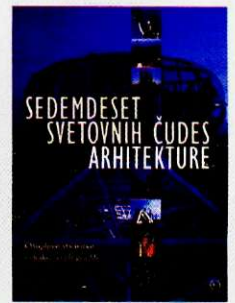
1.

2.

3.

4.

Med letoma 1924 in 1932 je *Slovenec* izdajal tedensko prilogo *Ilustrirani Slovenec*, kjer so objavljali kakovostne posnetke krajev in ljudi in ti posnetki veljajo danes za dragoceno dokumentarno gradivo. V muzeju so se odločili, da ga bodo začeli koristneje izrabljati. Izbrane fotografije objavljajo v različnih knjigah. Pred kratkim so na ljubljanskem gradu postavili razstavo *Izgubljeni pogled*, zdaj pa so ji dodali še razkošen katalog, ki je zasnovan tako, da je na eni strani prikazana stara fotografija iz arhiva, na drugi pa današnja barvna fotografija, ki je bila posneta z istega mesta. V prvem delu je objavljenih 89 starih fotografij in ustrezno število današnjih posnetkov. Drugi del obsega še trideset starih fotografij, ki nimajo današnje primerjave, saj predstavljajo nekdanje dogodke in stavbe, ki jih ni več.

Vrt pozabe

Založba Nova revija

Ivo Svetina v novi pesniški knjigi *Vrt pozabe* (zbirka *Samorog*) prepešnjuje v konstelaciji sodobne slovenske poezije jasno prepoznavno, baročno bogato in estetsko prekipajočo pesniško govorico, poleg osebnih eksistencialnih doživetij in stanj tudi drobce starih, zlasti vzhodnih mitičnih izročil – kot bi se v pesnikovi zavesti o svetu ohranjal tudi spomin na njegovo izgubljeno mitično enotnost. Zbirko spremlja esej Barbare Pogačnik *V iskanju dna sanj*.

Mleko

3.

Založba Kmečki glas

Pravi užitek bo odslej pripravljati jedi iz mleka, skute, smetane, jogurtov, sirov in sladoleda. Če se odločimo za brezmesno kosilo, bomo s pomočjo knjige kuharskega mojstra Andreja Goljata *Mleko* brez težav skuhalo slano mlečno juho, zdrobovo strjenko s skuto in jabolki, piščančje zvitke s pehtranovo smetanovo omake ali pa skutne žličnike z zelišči. Zelo okusni bodo skutni njoki po kraško in zelenjavna

skutna zloženska, porova pita s sirom, sadno jogurtovo pecivo in sladoledi. Uvodoma zveemo veliko koristnih podatkov o mleku in izdelkih iz mleka, recepti pa so predstavljeni po skupinah: *Trajno in sveže mleko*, *Smetana*, *Skuta in namazi*, *Jogurti*, *Siri* in *Sladoledi*.

Živeti med kulturami

Založba ZRC

V zbirki *Migracije* (Inštitut za slovensko izseljenstvo ZRC SAZU) je izšla študija Maše Mikola *Živeti med kulturami* s podnaslovom *Od avstralskih Slovencev do slovenskih Avstralcev*. V njem se avtorica ukvarja s socializacijskim procesom in identitetnimi vprašanji pri potomcih slovenskih izseljencev v Avstraliji. Delo temelji na terenskem delu, predvsem v Melbourneu. Avtorica pride do izvornih, avtentičnih spoznanj, ki jih pregledno in sistematično predstavi v lastnih miselnih (večgeneracijskih) vzorcih in jih ob upoštevanju najrelevantnejših migracijskih procesov poglobljeno in spretno razloži. Iz knjige izvemo nova spoznanja o potomcih Slovencev v Avstraliji.

Čudesa arhitekture

4.

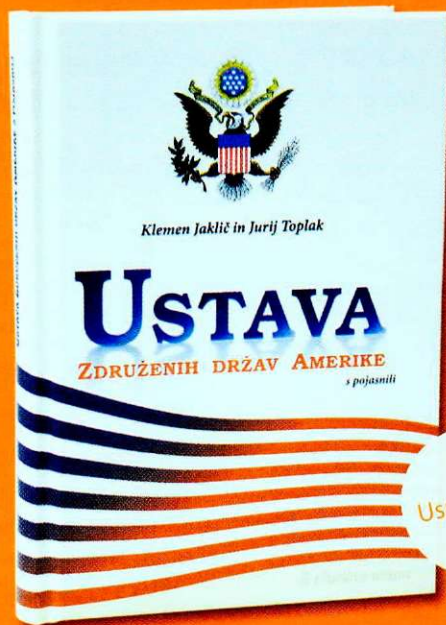
Založba Mladinska knjiga

Knjiga *Sedemdeset svetovnih čudes arhitekture* je bogato ilustriran pregled najpomembnejših arhitekturnih stvaritev, ki so nastale od leta 500 do danes. V njej so predstavljene veličastne katedrale, palače, gradovi, nebotičniki, stolpi, mostovi, predori, prekopi in mogočni kipi, kot so npr. cerkev sv. Marka v Benetkah, poševni stolp v Pisi, bazilika sv. Petra v Rimu, katedrala v Chartresu, kapele Kraljevega učilišča v Cambridgeu, Tadž Mahal, Kremelj, Versailles, Hagija Sofija, Alhambra, Pentagon, Brooklynski most, Kip svobode, Londonsko oko, predor pod Rokavskim prelivom, Jez treh sotesk na Kitajskem. Mnoge med njimi so najvišje, najdaljše ali največje, vse pa so že uveljavljeni simboli mest ali držav, v katerih stojijo.

KNJIGA MESECA JULIJA**USPEŠNICA****Ustava Združenih držav Amerike s pojasnili****Avtor: mag. Klemen Jaklič in mag. Jurij Toplak***Obseg: 144 strani. Format: 11x16 cm. Trda vezava.*

Ustava ZDA je najstarejša veljavna pisana ustava v svetu, pa tudi najpomembnejše, najvplivnejše in najbolj študirano pravno besedilo, kar jih je bilo napisanih. Po več kot dveh stoletjih se še danes uporablja v domala nespremenjeni obliki. Neizmeren je tudi njen vpliv na ustavni razvoj v Evropi in drugod po svetu, saj je rabila kot podlaga številnim piscem ustav in mednarodnih dokumentov. Interpretacijo ameriške ustave, še posebno tisto od ameriškega vrhovnega sodišča, študirajo pravni strokovnjaki po vsem svetu in neredko rabi kot pripomoček pri interpretiranju ustav drugih držav, tudi slovenske. Navsezadnje se je na podlagi te ustave v ZDA izoblikovala ena najstabilnejših demokratičnih oblik vladavine z zavidljivo stopnjo spoštovanja človekovih pravic. To so le nekateri izmed razlogov, zaradi katerih je fenomen ameriške ustave vredno študirati in raziskovati.

Knjiga vsebuje prvi prevod ameriške ustave, ki je delo mag. Klemena Jakliča. Prevod je opremljen tudi z razlagalnimi pojasnili v obliki opomb. Poleg slovenskega prevoda ameriške ustave knjiga vsebuje obširno uvodno poglavje mag. Jurija Toplaka, v katerem je predstavljen nastanek ameriške ustave ter njene najpomembnejše značilnosti in načela.

Redna cena: 4.990,00 SIT / 20,82 EUR

Pri nakupu knjige meseca marca
vam priznamo **20% POPUST**,
zato boste zanj odšteli le 3.992,00 SIT / 16,65 EUR.

Naročniki tednika Demokracija pa
boste deležni **30% POPUSTA**,
zato boste za knjigo odšteli le 3.493,00 SIT / 14,57 EUR.

Akcijška ponudba velja do 31. julija 2006 oziroma do razprodaje zaloga. Obvestilo potrošnikom: Informativne cene v evrih so preračunane iz tolaških cen po centralnem paritetnem tečaju 1 EUR = 239,64 SIT.

 Naročam knjigo Ustava Združenih držav Amerike

Število izvodov: _____

Ime in priimek (ime podjetja): _____

Datum naročila: _____

Datum rojstva (samo fizične osebe): _____

Ulica: _____

Podpis in žig naročnika (samo pravne osebe): _____

Kraj, poštna št.: _____

Kontaktna oseba (samo pravne osebe): _____

Davčni zavezanec: NE DA ID za DDV: _____Izpolnjeno naročilnico pošljite na naslov: **Demokracija, p.p. 4315, 1000 Ljubljana ali na faks 01 230 06 61.**Naročila sprejemamo tudi po **e-pošti knjigarna@demokracija.si** ali po telefonu **01 230 06 66.***Poštino po veljavnem ceniku Pošte Slovenije plača naslovnik ob prevzemu. Vse cene vsebujejo 8,5% DDV.*

Nova sezona, novi izzivi

Lucija Horvat, foto: arhiv Demokracije, SNG Maribor

Poletje je na vrhuncu,, vendar so programi na sezono 2006/2007 v slovenskih gledališčih že bolj ali manj pripravljeni. Tudi v Slovenskem narodnem gledališču Maribor so za svoje obiskovalce že pripravili bogat operni in baletni program.

V SNG Maribor bodo obiskovalci lahko uživali v akustično prenovljeni Veliki dvorani, v letošnji sezoni pa se bodo ljubitelji umetnosti lahko srečevali še pogosteje, saj bo ustanovljen klub ljubiteljev dramske, operne in baletne umetnosti, ki jo bo populariziral. S pomočjo kluba bodo pridobivali nove, še posebej mlade obiskovalce. »Z ustvarjalci se bomo družili ob kavi in čaju. Organizirali bomo tudi ogled druge dramatskih in operno-baletnih hiš po Evropi,« je v uvodu v Repertoar

2006/2007 zapisal direktor SNG Maribor Danilo Rošker. Letošnja sezona bo prinesla še zahtevnejši in še kvalitetnejši program, poleg tega pa bodo odšli gostovat na Japonsko. Aprila 2007 bodo gostovali v Tokiu, Osaki in Nagoji ter izvedli opero Lakmé, balet Labodje jezero in pet koncertov Simfoničnega orkestra Maribor. Tokrat predstavljamo operno-baletni repertoar prihodnje sezone v Mariboru.

Šest čudovitih premier Sezono bodo začeli z umetniško potrje-

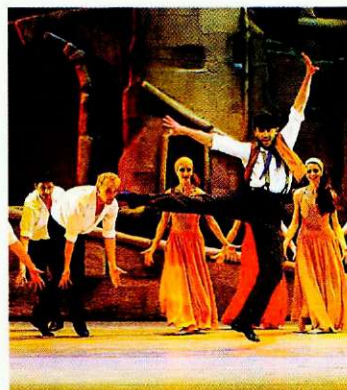
nim Edwardom Clugom, in sicer z njegovim četrtim baletnim projektom Arhitektura tišine, koprodukcijo ljubljanske in mariborske operne hiše, ki je bila predstavljena tudi na Ljubljanskem poletnem festivalu. Seveda si bo mogoče ogledati tudi ponovitve njegovih prejšnjih plesnih projektov Lacrimas, Radio and Juliet in Tango. Arhitektura tišine bo v SNG Maribor premiero uprizorjena 16. septembra, 6. oktobra ji bo sledila premiera Seviljski brivec Gioacchina Rossinija, komične opere v treh

Arija naslovne junakinje je znana kot »arija o zvončkih«.

Zadnji bo Knez Igor Gounodovega Fausta bodo premierno uprizorili 9. marca prihodnje leto, plesni projekt Iztoka Kovača v koprodukciji s Cankarjevim domom in plesno skupino EN-Knap z naslovom Gospodarji časa pa 17. marca 2007. V Maribor bo prišel takoj po ljubljanski premieri. Tri koreografsko sklenjene strukture prevzemajo citate iz treh baletov Čajkovskega: Labodje jezero, Hrestač in Trnuljčica. Zadnja operna premiera v prihodnji sezoni bo 8. junija. Gre za Borodinovega Kneza Igorja, katerega libreto je nastal po epu Povest o Igorjevem pohodu. Borodin pa ni edini avtor opere; po njegovi smrti sta fragmente opere povezala v celoto N. Rimski-Korsakov in A. Glazunov. Po muzikoliških raziskavah sta črtala eno petino Borodinove glasbe in dodala veliko svojega. Najbolj dovršene točke opere so Igorjeva arija o svobodi, nokturno Končakovne, arija kana Končaka in sanje Igorjeve žene Jaroslavne, osrednja privlačnost opere pa so ritmični in zvočni Polovski plesi.

Trnuljčica

Grk Zorba

dejanjih, 24. novembra bodo uprizorili opero v treh dejanjih Lakmé Lea Delibesa. Polna je orientalskih zvokov in postavljena na eksotično prizorišče, Indijo.

Priredbe za najmlajše Med šestimi premierami bo skoraj še enkrat toliko ponovitev, med njimi Mozartova Čarobna piščal, Offenbachove Hoffmannove pripovedke, Verdijevi operi Attila in Nabucco. Na sporedu bodo kar tri baletne predstave Petra Iljiča Čajkovskega Hrestač, Labodje jezero in pravljica Trnuljčica. Sledil bo Massinijev balet Grk Zorba in že omenjeni trije plesni projekti Edwarda Cluga. V mariborski operni hiši se bodo še posebej potrudili za najmlajše obiskovalce, saj bodo zanje priredili, skrajšali in s poučnimi komentarji opremili najbolj priljubljene predstave preteklih sezon. **D**

Svetovna dediščina

Odbor za svetovno dediščino OZN za izobraževanje, znanost in kulturo (UNESCO) je seznam kulturnih spomenikov razširil z desetimi dodatnimi znamenitostmi, pod varstvom Unesca pa so po novem nekateri spomeniki z več objekti. Kosovskemu samostanu Dečani so tako dodali še tri skupine cerkva,

skupaj pa bodo kot ogrožena svetovna dediščina zavarovani kot Srednjeveški spomeniki Kosova. V litovski prestolnici Vilnius je zasedal odbor za svetovno dediščino in na seznam dodal še 18 kulturnih spomenikov z vsega sveta. Med novostmi so kitajsko arheološko najdišče YinXu v pokrajini Henan, starodavna prestolnica dinastije Shang, zapisi klinopisa v iranskem Bistunu, staro mestno je-

dro v nemškem Regensburgu, Strada Nuova in Palazzi dei Rolli v italijanski Genovi, biskajski most v španskem Bilbao, 1500 let star namakalni sistem v Omanu ter sirijska trdnjava Crac des Chevaliers in Saladinova citadela. Odbor se je odločil še za rudarsko središče Sewell v Čilu, rudarski pokrajini Cornwall in West Devon v Veliki Britaniji in dvorano Maxa Berga v poljskem Wrocławu. Spomeniki, ki jih Unesco uvrsti na seznam svetovne dediščine, poleg posebnega slovesa in možnosti dodatne predstavitve dobijo tudi finančno pomoč, Unesco pa za njihovo osebje omogoči dodatno urjenje v zaščiti in upravljanju s kulturnimi spomeniki. V okviru seznama svetovne dediščine obstaja tudi podseznam ogrožene svetovne dediščine, na katerega uvrstijo spomenike, ki jih ogroža bodisi narava, bodisi človek. Teh spomenikov, ki potrebujejo še dodatno varstvo, je ta čas 32. Na seznam svetovne dediščine se uvrščajo tudi slovenske Škocjanske jame, ki so na ta način zavarovane od leta 1986. L. H.

Razstava v Torontu

V Galeriji TPW v Torontu so odprli razstavo umetnikov iz jugovzhodne Evrope, naslovljeno In Between: Long Distance Relationships. Na postavitvi, ki je zasnovana kot laboratorij kustodinje Bojane Videkanić, iz Slovenije z delom Folklor sodelujeta intermedijški umetnici Tatjana Vujinovič in Zvonka Simčič. Razstava bo na ogled do 15. avgusta. Tatjana Vujinovič in Zvonka Simčič sta mednarodno priznani avtorici, ki s svojimi videofilmi, z računalniškimi animacijami in digitalnimi printi sodelujeta v številnih muzejih in galerijah, na medijskih in filmskih festivalih v Evropi, Združenih državah Amerike in drugod po svetu. Razstavljali sta v Muzeju sodobne umetnosti v Denverju, Düsseldorfskem Museumu Kunst Palast, Muzeju sodobne umetnosti v Strasbourgu, Kunsthauusu v italijanskem Meranu in Mednarodnem forumu Medienturm v Gradcu. Njuna dela so bila del številnih skupinskih razstav. Na razstavi v Galeriji TPW

se predstavljajo še videoumetnica Maja Bajević, ki je rojena v BiH, a živi in dela v Franciji, multimedijški umetnik Darko Fritz, rojen na Hrvaškem, ki živi med Amsterdamom in Zagrebom, v Kölnu živeča makedonska videoumetnica Irena Paskali, srbska umetnica Vladimir Radišić in Jovan Trkulja, ki ustvarjata v različnih medijih, v BiH rojeni

in v New Yorku živeči videoumetnik in performer Nebojša Shoba-Šerić ter srbski umetnik Zoran Todorović. Umetnostna zgodovinarica in samostojna kustodinja Bojana Videkanić, rojena v BiH, živi v Torontu. L. H.

Napovednik dogodkov

ČETRTEK, 27. 7.

Mestna galerija Ljubljana: Horacio Garcia Rossi – slike. V sodelovanju z Nacionalnim inštitutom za sodobno umetnost iz Cerrine, Hribarjeva dvorana od 10. do 19. ure. Razstava bo odprta do 23. 8.

21.00 Slovenska filharmonija: Abruški simfonični orkester. Dirigent in solist Massimo Quatra, violina. Program: N. Paganini, F. Mendelssohn-Bartholdy

22.00 Ljubljanski grad: J. Žbanić. Grbavica

PETEK, 28. 7.

18.00 Galerija Staroljubljanskega društva: Odprtje razstave Toma Podgornika

21.00 Križanke: Državni zbor kubinskih kozakov. Viktor Zakharchenko, dirigent. Program ruske in ukrajinske ljudske ter kozaške pesmi, obogatene z orkestrsko spremljavo in kozaškimi plesalci

SOBOTA, 29. 7.

11.00 Ob Ljubljanici: Vetrnica; ljudska glasba

21.00 Frančiškanska cerkev: Komorni orkester Florentinski solisti. Program: dela italijanskih skladateljev

NEDELJA, 30. 7.

20.00 Ljubljanski grad: Ansambel za sodobno glasbo MD7. Umetniški vodja Pavel Mihelčič. Program: nova dela, napisana za ansambel MD7

22.00 Ljubljanski grad, Kino pod zvezdami: J. Mangold. Hoja po robu (Walk the Line)

PONEDELJEK, 31. 7.

18.00 Čevljarški most: Klavirski duhec Jošti, glasbena pravljica

21.00 Ljubljanski grad: Akademski komorni orkester Musica Viva. Dirigent in solist: Aleksander Rudin; violončelo, klavir

TOREK, 1. 8.

20.30 Slovenska filharmonija: Komorni orkester iz Basla. Dirigent in solist: Daniel Hope, violina

SREDA, 2. 8.

16.00 Živalski vrt: Spoznavanje živali iz Južne Afrike

20.30 Ljubljanski grad: Leonel Morales, klavir

**RADIO
ZELENI VAL**
93.1 & 97.0 Mhz

ALPE ADRIA "ZELENI VAL" d.o.o., Spodnja Slivnica 16, 1290 Grosuplje

Mrtvečeva skrinja

Monika Maljevič

Pirat Jack Sparrow se je znova prisiljen spopasti z nadnaravnimi silami, tokrat v obliki zloveščega Davyja Jonesa, ki poveljuje legendarni ladji duhov Leteči Holandec.

Seveda Jack lahko tudi tokrat računa na pomoč zvestih prijateljev Willa in Elizabeth in lahko se začne najbolj divja gusarska avantura.

Kapitan Jack se vrača in z njim Will Turner, Elizabeth Swann ter kopica piratskih obrazov, znanih in novih, v nadaljevanju uspešnice Pirati s Karibov: Prekletstvo Črnega bisera. Z nami so znova Johnny Depp v za oskarja nominirani vlogi, Orlando Bloom in Keira Knightley, ki je bila lani med nominirankami za oskarja.

Kapitan Jack razvije jadra in odpluje novi dogodivščini naproti. V tej spektakularno drzni epizodi po uvodni, nadvse uspešni iz leta 2003, se ekscentrični kapitan Jack Sparrow spet zaplete v mrežo nadnaravnih intrig. Čeprav je prekletstvo Črnega bisera izničeno, se nad glave kapitana in celotne posadke zgrne nova, zastrašujoča grožnja; izkaže se, da je Jack dolžan krvni davek legendarnemu Davyju Jonesu, igra ga Bill Nighy, vladarju morskih globin, ki poveljuje Letečemu Holandcu, ladijski prikazni, ki ji ne v hitrosti ne v spretnosti nobena ladja ni kos.

Če domiselni in spretni Jack ne bo našel načina, kako se otresti faustovskega pakta z brezsrčnim Jonesom (dobesedno), ga bo doletelo prekletstvo hlapčevanja v njegovi posadki za polnih sto let. Dogodek grobo pretrga poroko med Willom in Elizabeth, ki še enkrat stavita vse svoje upe na Jacka in se znajdeta v središču srhljivega dogajanja. Vsi trije se bodo morali soočiti z morskimi pošastmi, sovražnimi otočani, privlačno vedeževalko Tio Dalmo (Naomie Harris) in celo s skrivnostno pojavom Willovega davno izginulega očeta Billa Škorenca (Stellan Skarsgård).

Medtem se je okrutni lovec na pirate, lord Cutler Beckett (Tom

Dead Man's Chest

Režija: Gore Verbinski

Scenarij: Terry Rossio, Ted Elliot

Produkcija: Bruce Hendricks, Mike Stenson, Chad Oman

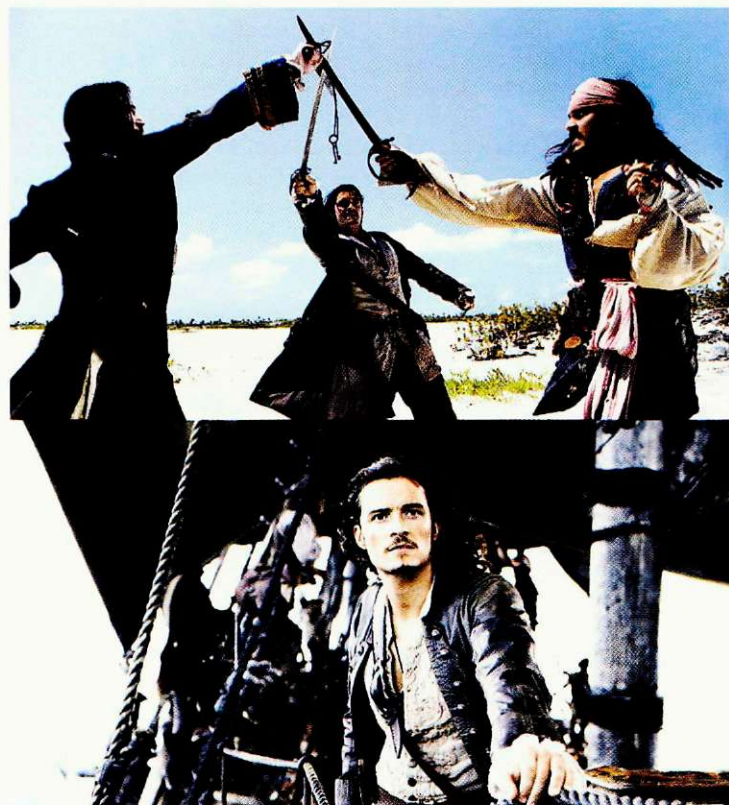
Igrajo: Johnny Depp, Orlando Bloom, Keira Knightley, Stellan Skarsgård, Bill Nighy, Jack Davenport, Kevin R. McNally, Jonathan Pryce

Premiera: 27. 7. 2006

Distribucija: Cenex

Hollander), iz Vzhodnoindijske trgovinske zveze odločil, da se bo polastil razvpite »mrtvečeve skrinje«. Legenda pripoveduje, da si bo tisti, ki jo bo dobil v roke, pokoril Davyja Jonesa, in Beckett se je zaklel, da bo z njegovo pomočjo enkrat za vselej iztrebil pirate na območju Karibov. Kajti časi se spreminjajo in poslovneži ter birokrati postajajo pravi pirati morskih poti, nikomur podložnim in zabave

željnim svobodnjakom, kakršen je Jack Sparrow, pa preti iztrebljenje. Za Pirati s Karibov: Mrtvečevo skrinjo sta scenarij napisala Ted Elliott in Terry Rossio, ki sta sodelovala tudi pri prvem filmu. Prepričana sta, da bosta tudi tokrat pritegnila v kinodvorane in zadovoljila na tisoče »piratoljubcev«. Med njune velike uspešnice sodita na primer tudi animirana celovečerca Aladin in Shrek. **D**

Pijani od oblasti

Preiskovalna sodnica Jeanne ima eno najvplivnejših služb v francoski policiji, zato se odloči resno obračunati z organiziranim kriminalom.

Pri tem naleti na dobro organizirano mrežo, ki vodi tudi v najvišje politične kroge, kar ji močno oteži delo. Odločena je nadaljevati, zato začne uporabljati čedalje bolj neobičajne metode, neomajna moč pa jo vse bolj ovira pri razumni presoji med dobrim in slabim. Čeprav se film začne z napisom, da je vsaka podobnost z resničnimi osebami le naključna, sloni na resničnih dogodkih, na aferi Elf, ki je dodobra pretresla francosko družbo. Ob tej aferi, ki je nekakšna francoska hobotnica, katere lovke segajo v sam vrh gospodarstva in politike, kakšen Watergate kar zbledi.

Jeanne Charmant Killman (Isabelle Huppert) je preiskovalna sodnica, kar naj bi bil eden najvplivnejših položajev v Franciji. To na lastni koži okusi Humeau (François Berléand), predsednik uprave velike korporacije, ki ga Jeanne neusmiljeno zaslišuje. Pod težo dokazov se Humeau začne lomiti in politiki zaskrbljeno stikajo glave, kako ustaviti preveč zvedavo

sodnico. Ko se neke noči izčrpana pelje domov, ji odpovedo zavore in volan. K sreči je le laže ranjena. Jeanne je prepričana, da so ji avto namenoma pokvarili. Politiki zdaj uberejo drugo taktiko: dali ji bodo bleščečo pisarno in pomočnico, saj je znano, da si ženske rade skačejo v lase. Spet so se ušteli: z Eriko (Marilyne Canto) krasno sodelujeta.

Namesto ene nadloge imajo zdaj dve. Dodelijo ji tudi dva varnostnika, ki jo hkrati varujeta in nadzorujeta. Mož Philippe, ki ga v službi po novem kličejo gospod Jeanne Charmant Killman, ne zdrži več. Ko se sredi noči silovito spreta, Jeanne odvihra v svoje edino zatočišče, v službo, kjer jo čaka razdejanje: nekdo je vdrl v njeno pisarno in premetal vse spise. Preseli se v garsonjero in še naprej dela s polno paro. Ustavi jo sicer dobrodušni šef, ki ji postavi ultimatum: ali dopust ali premestitev na drugo delovno mesto, kar bi bilo še eno »napredovanje«. Ko ji Erika pride sporočiti, da je Philippe skočil skozi okno, se Jeanne znajde v precepu. M. M.

Livresse du pouvoir

Režija: Claude Chabrol

Scenarij: Odile Barski in Claude Chabrol

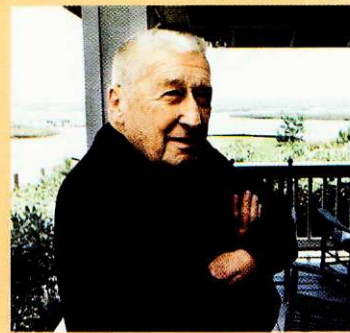
Igrajo: Isabelle Huppert, François Berléand, Patrick Bruel, Marilyne Canto, Robin Renucci, Thomas Chabrol, Jean-François Balmer

Premiera: 27. 7. 2006

Distribucija: Fivia

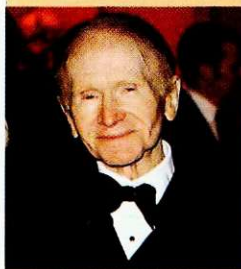
Na kratko

Umril je 88-letni ameriški pisec kriminalk MICKEY SPILLANE. Leta 1947 je objavil knjigo Jaz, sodnik, v kateri je prvič popisal dogodivščine svojega izmišljenega detektiva Mikea Hammerja, ki se je od drugih podobnih literarnih junakov tistega časa razlikoval predvsem po večji pripravljenosti na nasilje in po nekaterih spolnih namigih. Sledilo je še sedem kriminalk, veliko jih je bilo prenesenih tudi na filmsko platno. V enem od teh filmov je Spillane kar sam upodobil svojega uspešnega literarnega junaka. Prodal je okrog 200 milijonov izvodov svojih del, kar ga uvršča med najuspešnejše pisce 20. stoletja. Rodil se je leta 1918 v Brooklynu kot Frank Michael Morrison Spillane.

Ameriška akademija filmskih znanosti in umetnosti je pozvala 83 držav, med katerimi sta prvič tudi Azerbajdžan in Kirgizija, naj predlagajo filme, ki se bodo za oskarja potegovali v kategoriji TUJEJEZIČNIH FILMOV. Nominacija v tej kategoriji je lahko za neameriške filmske ustvarjalce zelo donosna. Akademija je kategorijo za tujejezični film ustanovila leta 1956, od takrat sta se za nominacije potegovali 102 državi. Prvega oskarja za najboljši tuji film je prejela Cesta (La Strada) Federica Fellinija, na zadnji podelitvi oskarjev pa je zmagal južnoafriški film Tsotsi.

V Los Angelesu je v starosti 87 let umrl igralec RED BUTTONS, ki je svojo kariero začel kot komik, oskarja za najboljšo stransko vlogo pa si je prislužil z igro v filmu Sajonara iz leta 1957, v katerem je igral tudi Marlon Brando. Buttons je v prvi vrsti veljal za humorista, ki je občinstvo pogosto zabaval na programih ameriških TV-postaj, v 50. letih je bil še posebej priljubljen njegov The Red Buttons Show. Pomembno vlogo je odigral tudi pri razvoju žanra stand-up comedy. Buttons je prehodil zelo značilno pot hollywoodske zvezde: od natakara in pevecarja do uspešnega gledališkega, televizijskega in filmskega igralca.

tel.: 03/ 897 50 05

www.radiovelenje.com

107,8 MHz

RADIO VELENJE

V drugo gre še rajše

Tekst in foto: Matej Mihinjač, SAGA Institute

Hyundai santa fe 2,2 CRDi VGT GLS/TOP-K

Še dobro ni zapeljal na ceste, pa je že uspešnica. Novi hyundai santa fe je uspešnica in najpomembnejši glasnik nove prepoznavnosti znamke. Korejski avtomobil z najboljšim 'imidžem' do sedaj. Predhodnik je načel segment, druga generacija pa ga nadgrajuje kar dva koraka više, saj je

zrasla v vseh smislih in ima veliko možnosti, da preseže uspeh prve, ki tudi ni zanemarljiv.

V korak s časom Gre za enega najbolj tipičnih predstavnikov vozil moderne dobe – SUV – saj ne želi dominirati z robato karoserijo, temveč ugajati z mehkiimi, zaobljenimi linijami, ki sicer precej posnemajo evropske uspešnice, a vseeno delujejo dovolj samosvoje, da je santa fe prepoznaven. Je pa res, da ne toliko kot hyundai, saj mora marsikdo posebej pogledati značko, da ugotovi izdelovalca. Morda mu lahko to štejejo v prid, ker na neki na-

TEHNIČNE KARAKTERISTIKE

TEHNIČNI PODATKI	HYUNDAI SANTA FE 2,2 CRDI VGT
vrsta motorja	turbodizelski, štirivaljni, vrstni, 4 ventili na valj
prostornina v ccm	2188
moč v kW (KM) pri vrt./min	110 (150) pri 4000
največji navor v Nm pri vrt./min	335 pri 1800-2500
menjalnik	ročni, petstopenjski
pogon	na vsa štiri kolesa (TOD)
mere (dolžina x širina x višina) v mm	4675 x 1890 x 1795
medosna razdalja v mm	2700
prtljažnik v litrih	969/2213
masa praznega vozila (nosilnost) v kg	1823 (697)
največja hitrost v km/h	179
pospešek 0-100 km/h v s	11,6
poraba (po normah EU) v l/100 km	9,6/6,0/7,3
poraba na testu v l/100 km	8,2
cena vozila v SIT	7.152.000

čin pometa s ceneno preteklostjo, hkrati pa posega v višje cenovne razrede, saj gre za enega najdražjih osebnih hyundaijev na naših cestah do sedaj. Z novo obliko, ki je plod sodelovanja treh oblikovalskih studijev (korejskega, ameriškega in evropskega), mora biti všeč vsemu svetu, saj se bo prodajal na številnih, različno zahtevnih trgih. Moderen in dinamičen videz na tipičen način prikazuje trende popularnega razreda športnih terencev in ohranja eleganco. Seveda je tudi takoj jasno, da je zaradi 17,5 centimetra daljše karoserije v njem bistveno več prostora, hkrati pa je mogoče namestiti še tretjo vrsto sedežev. Slednja je uporabna bolj za silo, na kakšni krajši turi pa je vseeno lahko pripravna. Če je zložena, nastane ogromen prtljažni prostor z ravnim dnom. Potnikom je v prvih dveh vrstah na voljo zelo veliko prostora in udobja. Sprednja sedeža sta velika in udobna, klop za njima pa ima nastavljiv naklon, kar le zelo pripravno na daljših poteh. Privlačna armaturna plošča ne deluje ceneno kljub uporabi trde plastike, svetlečih vložkov in imitacije lesa. Tudi kakovostna izdelava se v splošnem ne zdi slaba, čeprav se na voznikovem sedežu ob hitrem pospeševanju pogreza ledvena opora.

Za dva koraka boljši Daleč največji napredek je Hyundai z novim santa fejem dosegel pri vo-

žnji. Odlična je zvočna zatesnitev kabine, saj motorja razen med priganjanjem praktično ni slišati, udarci s ceste so dobro zadušeni, majhen piš vetra pa kaže tudi na dobro aerodinamiko. Podvozje je prav tako udobno in se dobro znajde do makadamske ceste, za kaj hujšega pa je že preveč cestno zasnovano. Terenskih poti se je s takšnim vozilom nesmiselno lotevati, čeprav marsikdo ob povečani oddaljenosti od tal in štirikolesnem pogonu misli drugače. Prenos moči motorja je v temelju speljan k sprednjima kolesoma, zato je santa fe ob veliki masi precej podkrmarjen. Če elektronika zazna zdrs katerega od sprednjih koles, prav tako elektronsko nadzorovana sklopka privede do polovice moči tudi na zadnji par. V praksi povsem zadovoljivo, čeprav na spolzkem prepočasno. Tudi zato ima voznik na voljo funkcijo '4WD lock', ki deluje do 40 km/h in razporeja enako količino navora med paroma koles, drugih resnih 'terenskih' dodatkov (reduktor, zapore diferencialov) pa ni in jih niti ne potrebuje. V nasprotju z večino modernih avtomobilov ima santa fe še vedno hidravlični servoojačevalnik volana, zato je občutek med vožnjo kar dober in se lepo ujema z dobro vodljivostjo. Še bolj pa navduši odlični turbodizelski motor z 2,2 litra delovne prostornine.

Skupni vod za vbrizg goriva zagotavlja miren in tih tek, turbina s spremenljivo geometrijo (VGT) odzivnost in uporabnost v vseh območjih delovanja. Poraba je lahko kljub meram in masi ugodna, čeprav s povečanimi zahtevami zelo hitro zraste prek desetih litrov. 110 kW je povsem dovolj, tudi ko je santa fe polno naložen, petstopenjski ročni menjalnik, katerega ročica se v redkih primerih malce zatika, pa bo kmalu zamenjal še učinkovitejši s šestimi stopnjami.

Nanj boste čakali Da je novi santa fe zadetek v polno, je jasno, ko pridete v salon in ugotovite, kako dolga je čakalna vrsta. Za ceno dobrih sedem milijonov (in še nekaj sto tisoč tolarjev za dodatke, kot je zadnja vrsta sedežev – 144.000 SIT) je namreč na voljo SUV, ki bi rad konkuriral tekmečem višjega razreda z vsaj za četrtno višjo ceno. Ali lahko za ta denar tudi kaj ponudi, pa pri Hyundaiju nikoli ni bilo vprašanje. **D**

Novice

OPEL CORSA V Oplovi tovarni v Eisenachu so 12. julija začeli s proizvodnjo nove corse, ki bo evropskim kupcem dosegljiva v letošnjem oktobru. Pred tem so s finančno injekcijo v višini 150 milijonov evrov pripravili vse potrebno za začetek velikoserijske proizvodnje, ki bo sledila po končanem kolektivnem dopustu. Večino porabljenih sredstev so porabili za prilagoditev in posodobitev obstoječih zmogljivosti za obdelavo surovin in izdelavo karoserije. Enajst novih varilnih linij (53 robotov) bo sodelovalo pri izdelavi karoserijskih bočnih stranic, čelne stene in drugih sestavnih elementov. Tudi namestitve bočnih vrat so prevzeli roboti. Vsa orodja in delovne korake je prilagodila skupina Oplovih strokovnjakov, ki je s 'treningom' začela že marca.

ŠKODA Družba Škoda Auto je od leta 1905, ko je s tekočega traku v tovarni v Mladi Boleslav zapeljalo prvo vozilo, izdelala 10 milijonov vozil. Jubilejno vozilo, ki je bilo izdelano 13. julija letos, je srebrna octavia combi elegance 2,0 TDI. Vozilo je družba Škoda Auto podarila Češkemu centru, samostojni organizaciji pod okriljem češkega zunanjega ministrstva, ki z mrežo Čeških centrov skrbi za ugled Republike Češke v tujini. Vozilo sta direktorju Čeških centrov Janu Bondyju izročila Detlef Wittig, predsednik uprave družbe Škoda Auto, in Horst Mühl, član uprave, odgovoren za proizvodnjo in logistiko.

SEAT LEON CUPRA Predstavitev nove izvedbe seata leona z oznako cupra se ujema z nizom uspehov, ki jih dosegajo vozniki tovarniškega moštva Seat za volani svojih leonov v prvenstvih WTCC ter BTCC, kjer je znamka po osvojenih točkah ta čas v vodstvu. Za vizualno razlikovanje od nekoliko šibkeje motorizirane izvedbe FR so uporabili 18-palčna lahka kolesa, ovalni zaključek izpušnega sistema in črno obarvan par zunanjih vzvratnih ogledal. Tudi notranost vozila je oblikovana podobno kot pri izvedbi FR. Glavna novost se skriva pod motornim pokrovom v obliki 2,0-litrskega bencinskega motorja TFSI z 240 KM, ki leonu omogoči doseganje največje hitrosti 247 km/h in pospeševanje od 0-100 km/h v 6,4 sekunde.

Radio Krka
106.6 MHz

Povrnjeno zaupanje

Aleš Kocjan, foto: NASA

Uspešna vrnitev ameriškega raketoplana Discovery je povrnila zaupanje javnosti in Nasinih strokovnjakov v misije s človeško posadko. Zaupanje je pred tremi leti omajala tragična nesreča raketoplana Columbia.

Raketoplan Columbia, ki se je vračal s 16-dnevne znanstvene misije po vesolju, bi moral 1. februarja 2003 ob 15.16 varno pristati v ameriški zvezni državi Kaliforniji, vendar se to ni zgodilo. Prve težave so se pojavile kmalu po tem, ko je skupaj s svojo 7-člansko posadko vstopil v Zemljin zračni prostor. Ob 14.52 je posadka Columbie v Naso sporočila, da nekateri toplotni senzori v hidravličnem sistemu levega krila ne delujejo, drugi pa kažejo povečanje temperature za 30 do 40 stopinj. V Nasi so bili prepričani, da so toplotni senzori pokvarjeni, kar niti ne bi bilo prvič, storiti pa tako ali tako niso mogli ničesar več, saj je bilo plovilo praktično sredi pristajanja. Ob 14:54 je posadka v Naso sporočila, da ne delujejo še nekateri drugi senzori, pri tistih, ki delujejo, pa opazajo povišanje temperature že za več kot 60 stopinj. Zaskrbljenost v Nasi in pri posadki raketo-

plana je rasla, vsi pa so še vedno upali, da gre le za nedolžno okvaro upalnih senzorjev. Ob 14.59, sedem minut po prvih težavah je Nasina kontrola povsem izgubila stik s Columbio, prebivalci nad Teksasom pa so že lahko videli, kako z višine 63 kilometrov padajo goreči deli nekdanjega raketoplana. Columbia je bila izgubljena.

Kriva je bila pena Nesreča Columbie je bila za Naso in ameriško javnost hud udarec, zato so se oblasti preiskave lotile z veliko zavzetostjo in resnostjo. Na začetku so mnogi menili, da bi lahko bila za nesrečo kriva izolacijska pena,

Takole je končala Columbia.

ki se je med vzletom odkrula z zunanega rezervoarja za gorivo in zadela Columbiino levo krilo, vendar so Nasini strokovnjaki takšno teorijo hitro ovrgli, češ da je bil košček premajhen, predvsem pa premalo kompakten, da bi lahko povzročil resnejše poškodbe na raketoplanu. Ko je bila ovržena ta teorija, so preiskovalci dolgo čas tavalili v temi, dokler se vodja preiskave vendarle ni odločil, da bo še enkrat preučil teorijo o izolacijski peni. S smetišča, kjer Nasa shranjuje odslužene raketoplane, si je dal pripeljati krilo, ki je bilo natančno takšno, kot ga je imela Columbia, in prav tako peno, kot so jo takrat uporabljali na zunanjih stenah rezervoarjev. Prvi poskus, pri katerih je peno s posebno napravo (z njo je dobil hitrost, s katero naj bi pena tresčila ob krilo) izstrelil neposredno v krilo, so pokazali, da pena ne more predreti krila, povsem drugačni pa so bili rezultati, ko je peno izstrelil

pod kotom, pod katerim naj bi bila dejansko udarila v krilo. Takrat se je namreč krilo predrlo, kar je pomenilo, da je Columbia v bistvu pristajala z luknjo v trupu.

Čeprav nekateri še danes dvomijo o tej teoriji, je edina, ki zadovoljivo pojasni vse, kar se je dogajalo pred nesrečo. Ker je imelo Columbiino krilo luknjo, je vročina, ki je nastala zaradi trenja ob vstopu raketoplana v Zemljin ozračje, pri pristajanju začela počasi prodirati v notranjost raketoplana. Notranjost krila se je začela segrevati in topiti (slednje pojasnjuje tudi postopno odpovedovanje senzorjev, za katere so v Nasi sprva mislili, da so se pokvarili, v resnici pa jih je uničila vročina), dokler ni konstrukcija krila dokončno popustila.

Graditev postaje rešena Po tragični nesreči Columbie je bila uspešnost odprave Discoveryja preprosto nujna, saj si v Nasi nove napake niso smeli dovoliti. Če jim odprava ne bi uspela, bi bile najverjetneje za nekaj let odpovedane vse odprave s človeško posadko, s

Discovery so z ameriškega vesoljskega izstrelišča Cape Canaveral na Floridi izstrelili 4. julija. Na ISS je ponesel sedemčlansko posadko, opremo in hrano. Eden od članov posadke, Nemeč Thomas Reiter, je ostal na vesoljski postaji, kjer bo skupaj z ruskim kozmonavtom Pavlom Vinogradovom in ameriškim astronautom Jeffom Williamsom preživel šest mesecev. Tokratna pot Discoveryja na ISS je bila 115. misija v okviru ameriškega vesoljskega programa in 32. izstrelitev tega raketoplana od njegove prve poti v vesolje 30. avgusta 1984.

Graditev ISS se lahko nadaljuje.

tem pa bi bil ogrožen tudi program graditve Mednarodne vesoljske postaje (ISS), ki jo želi Nasa zgraditi najpozneje do leta 2010.

ISS je skupni projekt šestih vesoljskih postaj, in sicer ZDA, Rusije, Japonske, Kanade, Brazilije in Evropske unije, ki v marsičem predstavlja združitev prejšnjih načrtovanih neodvisnih postaj (recimo ruske Mir 2 ali ameriške Freedom/Alpha), za katere so

posamezne države ugotovile, da so predrage za vzdrževanje in da je bolje, če si stroške razdeli več držav. Postaja je bila v vesolje poslana novembra leta 1998, od takrat pa vseskozi kot satelit s stalno človeško posadko kroži okoli Zemlje in zbira najrazličnejše podatke. Ko bo postaja zgrajena, naj bi nanjo vozili tudi turiste, s čimer bi vsaj delno pokrili stroške njenega vzdrževanja.

Radio Ognjišča, Trg Brob 11, Koper, foto: Žiga Jurčič

Ostanite na valovih
Ognjišča tudi poleti ...

NOVO [Lucija - 100,1 MHz
Tinjan 91,2 MHz

RADIO OGNJIŠČE

RADIO CENTER
102.4, 103.7 MHz

102.4
103.7

Radio Slon in Sadež

Krademo frekvence od 1946

WWW.RADIOCENTER.SI

Badminton zahteva troje: odlično telesno pripravljenost, izpopolnjeno tehniko udarca in gibanja, racionalnost v vseh pogledih

Igra zapestja in volje

Lovro Kastelic, foto: arhiv Demokracije

Badminton med nepoučenimi še vedno velja za absolutno rekreacijo, pri kateri je pomembno vse kaj drugega kot pravi športni duh, pogojen z natančno predpisanimi pravili in bogato tradicijo.

Na srečo je nepoučenih čedalje manj, vse več pa tistih, ki tudi v Sloveniji spoznavajo lepote tega športa. Za »poučene« badminton (op. po mestu Badminton v Angliji, kjer so leta 1870 predstavili igro poona, ki so jo v Indiji igrali angleški oficirji) že dolgo ni več le obvezen dodatek najrazličnejšim piknikom, temveč velja za eno najhitrejših loparskih iger, kjer ne manjka udarcev, pri katerih operjene žogice iz plutovine odletijo tudi z več kot 300 km/h proti nasprotnikom. Zdajšnji rekord so denimo izmerili kitajskemu igralcu Fu Haifengu, ki je pri smashu, najmočnejšem badmintonskem udarcu, kjer mora igralec v skoku zadeti žogico v njeni najvišji mogoči legi, udaril žogico s kar 332 km/h. Badminton je prav tako eden

najpopularnejših športov na svetu. Svoje korenine ima v Aziji, ki je z naskokom prva v tem športu. Najzlahtnejše medalje z največjih tekmovanj, Thomasovega pokala, pokala Uberjeve in olimpijskih iger, so namreč pobirale Indonezija, Malezija, Kitajska, Koreja in Japonska. V zadnjem desetletju pa je na srečo zahodnjaških interesov in pokroviteljev badminton dodobra preplaval tudi preostali svet, kar so na zadnjih olimpijskih igrah in svetovnem prvenstvu dokazali Danci, Angleži in še nekatere druge države, ki jim je uspelo naturalizirati azijske igralke in igralce. Ekstremno hiter in eksploziven šport je na svojo stran hitro pridobil tudi številne laike. Olimpijski turnir si je denimo na televizijskih zaslonih ogledalo kar 1,1 milijarde ljudi, na zadnjem svetovnem pr-

venstvu, ki je bilo v Los Angelesu, pa je vsak dan nastopajoče bodrilo tudi do 15.000 ljudi.

Badmintonski videz vara Badminton je torej brez odvečnega prehitavanja že prehitel »nepoučenost«. Šlo je brez težav, saj gre za

Maja Tvrdy

plemenit individualni šport, kjer je naposled vselej odločilen presežek volje in bistrosti. Vrhunski badminton je namreč garaški šport, pri katerem je na igrišču dolžine 1.340 cm in širine 610 cm treba usvojiti skrajno dovršeno tehnično-taktično znanje, s katerim lahko žogico v pravem trenutku spravimo čez 155 cm visoko mrežo in uženemo nasprotnika. Vse se dogaja v dvorani, v zatišju. Badminton je visoko aeroben šport, ki ga lahko igramo vse življenje; na igro, pri kateri se je prej štelo na 15 dobljenih točk, med katerimi je bilo nasprotniku treba z menjavo odvzeti servis, zdaj pa so veljaki igri odvzeli neatraktivna in dolgovozna menjavanja in jo potegnili do 21 točke, povprečno pretečemo okoli kilometer in pol. Ta kilometer in pol pa je zanesljivo vreden svojega denarja – v Slove-

niji stane ura igranja badmintona od 1.500 in 2.000 tolarjev.

Badminton okrepi vse mišice v telesu, izostri čute in reflekse, izboljša aerobno pripravljenost in mišično vzdržljivost. Poškodbe niso prepogoste, čeprav se hitro zgodi, da po nerodnosti zvijemo gleženj ali kaj podobnega. Bistveno je, da se najprej dobro ogrejemo in ne začnemo igrati na vso moč že takoj na začetku.

Na prvi pogled je badminton lahek šport. A že ob prvem resnejšem soočenju z njim bomo

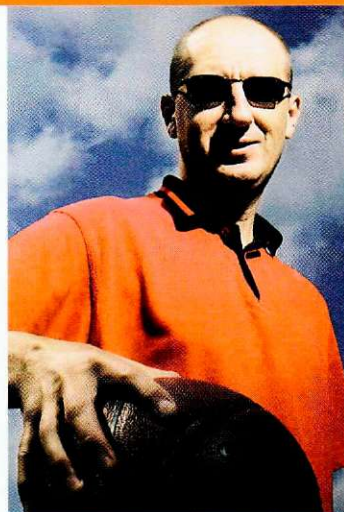
Luka Petrič

ugotovili, da je v svoji neizmerni preprostosti zelo zahteven. Lahek, navadno karbonski lopar deluje kot peresce, a kaj ko perjanica ne poleti nikamor. Bolj ko jo tolčemo, slabše je. Z zadnje linije igrišča jo komaj spravimo čez mrežo. Tam pa jo nemara pričaka že nekoliko bolj izkušen nasprotnik in jo gladko zabije v polje. Vse gre narobe, v obraz smo iz koraka v korak bolj zaripli, začnemo se spraševati, kako je mogoče, da kot fizični delavci, ki nam tudi sklece na eni roki ne predstavljajo nobene težave, ne zmoremo poslati prek mreže. Z močno roko lopar od jeze zabrišemo v tla. Nasprotnik pa je videti še bolj svež kot na začetku in se veseli gladke zmage 15:0. Za znoret – ampak tudi to je badminton.

Za naslednjic si zapomnimo: badminton od vsakogar zahteva troje: odlično telesno pripravljenost, izpopolnjeno tehniko udarca in gibanja, racionalnost v vseh pogledih. Če smo telesno dobro pripravljene, lahko sledimo tako lastnim kot nasprotnikovim taktičnim zamislim. Badminton je kot šah. Vselej se išče nasprotnikova šibka točka (njegov slabši

udarec, pomanjkljiva reakcija itd). Ko jo naposled najdemo, nasprotnika s taktično prevaro in z nenehnim ponavljanjem matiramo. Zdaj je na vrsti nasprotnik in njegova prilagodljivost (taktična sprememba) igri. Za izpolnitev vseh zamišljenih nalog – kako matirati nasprotnika – potrebujemo le še zapestje, ki je pri badmintonu izjemnega pomena, ter seveda par hitrih in eksplozivnih nog. Sama igra poteka namreč iz zapestja. Sleherni udarec dobi iz zapestja končni in dodatni zagon oz. smer. Ko naposled usvojimo igro zapestja, ko dlan praktično ne čuti več loparja in ko se tudi noge podzavestno povežejo z zapestjem, je treba tako kot pri plesu usvojiti le še osnovna pravila: po vsakem udarcu na sredino igrišča in dolg, visok in natančen servis ter sposobnost zaporednih dolgih žog na zadnjo avtlinijo.

Positiven trend v Sloveniji Po tem nastopi, trening (dril) in neskončno ponavljanje do perfekcije, kamor v zadnjem obdobju teži tudi slovenski badminton, ki se lahko pohvali s pozitivnimi dosežki na mednarodni ravni. Slovencem bi moral biti badminton pravzaprav pisan na kožo: individualen, garaški šport. A zdi se, da je bila Badmintonska zveza Slovenije (BZS) do zdaj precej neuspešna pri njegovem uveljavljanju tega športa (Primorska in Gorenjska ga sploh še ne poznata), saj nikakor ni znala te igre uspešno predstaviti osnovnim šolam, pritegniti ustreznih pokroviteljev in medijev. BZS, ki ima od januarja novo vodstvo, za zdaj še ni izkoristila dejstva, da je badminton že nekaj let uspešnica in hkrati moda. Z njim se rekreativno spopadajo elita, študentje, družine, estrada, japiji, umetniki itd. Žal pa se je ta rekreativna baza, ki v Sloveniji šteje okoli 5.000 ljudi (tekmovalcev je približno 600) in še raste, razvijala bolj sama zase. Tudi število usposobljenih trenerjev je bilo še do nedavnega zanemarljivo. Na srečo pa se rojeva nekaj izjemno kvalitetnih (Forjan, Trampuž), ki svoje znanje že širijo v kraje, kjer badminton prejši skoraj ni bilo. Medtem je denimo BK Zgornja Kungota postal prava valonica najobetavnejših igralcev in igralcev badmintona v Sloveniji. **D**

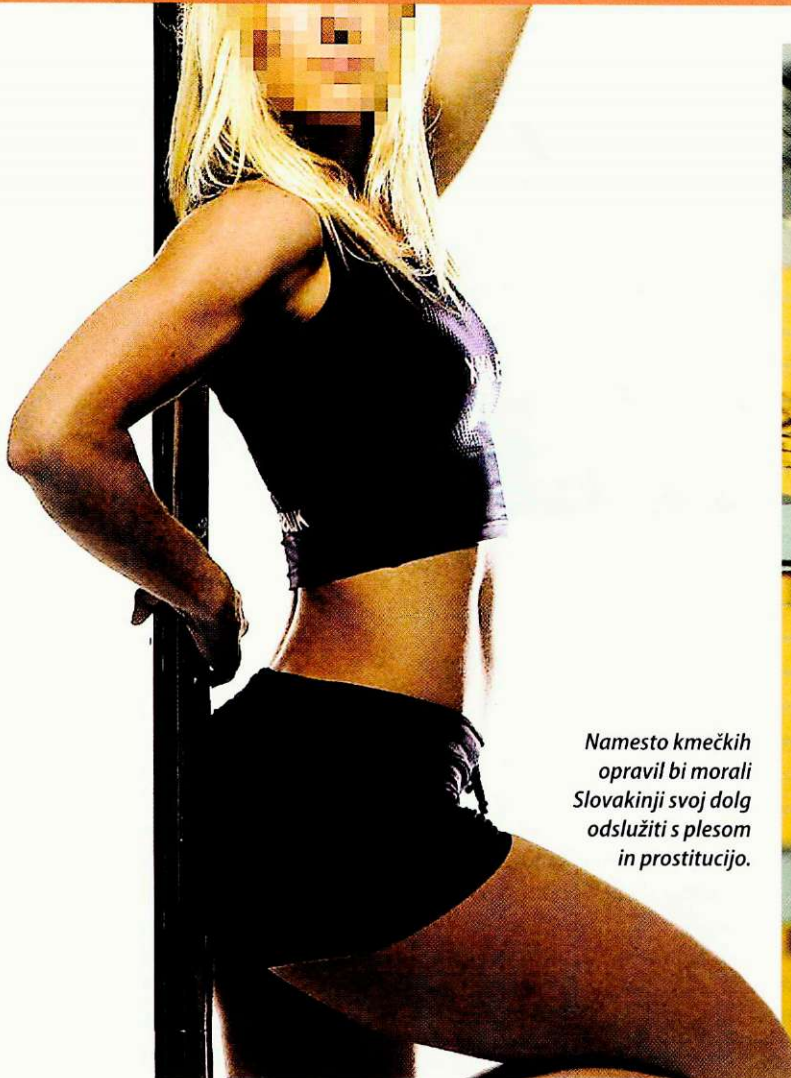

Dve žogi

Esad Babačić

Kaj je idealen zakon? Ko ti žena pred nosom vzame knjigo največjega nogometaša vseh časov in jo med mundialom prebere na dušek.

Ja, prav to se mi je zgodilo v teh vročih tednih. Toda to še ni bil konec. Ko je videla, kaj je po koncu prvenstva osvojil eden največjih osmoljencev SP v Nemčiji Ronaldinho – njegova trofeja je postala znamenita seksi manekenka Alexandra – je vzkliknila: »Če ni bil prej, je zdaj gotovo svetovni prvak. Prsi mlade Francozinje so bolj popolne od nogometne žoge in s takšnimi se lahko igrajo le največji virtuoz, kar veliki Brazilci nedvomno je.« Očitno mu gre bolj od rok osvajanje lepih deklet kot pomembnih naslovov. Ronaldinho ne spada med lepote, kot so Figo, Raul ali Zidane, saj bi lahko trdili, da je prej grd kot lep, zato je ta trofeja še toliko bolj presenetljiva. Kateri so tisti čari, s katerimi mu je uspelo prepričati takšno lepoto, lahko samo ugibamo, gotovo pa je bil eden najmočnejših argumentov denar. Mična Francozinja pravi, da je poroka že na pomolu in da želi imeti z nogometnim božanstvom veliko otrok, toda takšnih izjav smo že navajeni. Kot se za fatalne zveze nogometnih zvezdnikov spodobi, se bo zgodba verjetno končala že v osmini finala, kar Ronaldinha in njegovih navijačev ne bo pretirano prizadelo. Zelo verjetno si bo kaj kmalu opomogla tudi slovita manekenka, ki je dobra protiutež vsemu, kar se je Brazilcu dogajalo po svetovnem prvenstvu. Zaljubljeni par ima intimo zagotovljeno, saj se mora nenehno skrivati pred paparaci in še vedno razjarjenimi navijači. Da je ljubezen včasih res slepa, pove izjava prelestne amazonke, ki je dejala, da je njen favorit lepši od Zidana, s čimer se gotovo ne moremo strinjati. Takšne izjave so seveda majhen obliž na rane, ki jih je nogometaš z večnim nasmeškom dobil prav v obračunu z Zidanom. Celotna zgodba, ki bi bila lahko tudi plod Ronaldinhovih sanj, prihaja v pravem trenutku, saj večina brazilskih ljubiteljev nogometa še ni pozabila, kako slab osvajalec je bil njihov junak v Nemčiji. Morda ga bodo zdaj, ko se ukvarja z drugačnimi žogami, pustili malo pri miru. Najpomembnejša postranska stvar na svetu se počasi umika večnemu hrepenenju po popolni lepoti. Medtem ko veličine lovijo zunaj nogometnih zelenic, se običajni smrtniki trudijo okrog ostankov: mednje sodijo tudi naši prvotigaši, ki se bojujejo z mlino na veter. Lepo presenečenje so pripravile vijolice, ki so z drugo postavo ugnale udeleženca lanske lige prvakov. Tudi če bo ostalo le pri tej zmagi, je to uspeh glede na razmere, v katerih deluje naš nogomet.

*Namesto kmečkih
opravil bi morali
Slovakinji svoj dolg
odslužiti s plesom
in prostitucijo.*

Prostitucija se je dogajala praktično pred očmi vseh.

Ovadili so štiri zvodnike

Bogdan Sajovic, foto: arhiv Demokracije

Kriminalisti so v tem mesecu raziskali tri primere prostitucije. Od štirih zvodnikov se bo moral eden zagovarjati iz pripora, kar je za tovrstno dejanje pri nas redkost. Indici kažejo tudi na nasilje in oderuštvo.

Kriminalisti ljubljanske policije so v zadnjem mesecu raziskali in uspešno končali tri primere zvodništva oziroma siljenja k prostituciji. Ovdabe še niso dopolnjene, kajti indici kažejo tudi na siljenje k suženjskim odnosom, spolno nasilje in celo oderuštvo. Zaradi zvodništva se bo tako morala zagovarjati četverica oseb, ženski in moška, vsi pa so naši državljani. Zaplenjena dokumentacija tudi kaže, da so si zvodniki s prostitucijo kar dobro opomogli, saj gre za milijonske zaslužke. Kako si tudi ne bi, saj so jim dekleta morala prepustiti levji delež plačil za

spolne usluge. Zvodniki so navadno pobrali okoli sedemdeset odstotkov plačila strank. Prostitutke so morale delati od ranega jutra do pozne noči. Cena za spolni stik pa se je gibala od deset do petnajst tisoč tolarjev. Posebno tarifo za posteljne usluge je imela mladoletna prostitutka. Za seks z njo so morali pohotneži odšteti tudi petintrideset tolarjskih tisočakov.

Zvodnik »povratnik« V prvem primeru siljenja k prostituciji je bil zvodnik enainpetdesetletnik iz Ljubljane. Gre za starega znanca policije, ki so ga že večkrat obrav-

navali zaradi zvodništva. Zvodnik je šest mladih deklet, od katerih je bila ena še mladoletnica, na začetku znanstva zalagal z denarjem. Čeprav je brezposeln, mu denarja očitno ne manjka. Dekletom je tako posodil manjše vsote denarja ali pa jim je dovolil, da so se začasno naselile v njegovem stanovanju, v katerem sam ni prebival. Na začetku je bil do njih ljubezljiv, menda celo galanten. Potem pa jim je začel nenadoma groziti. Zahteval je, da mu vrnejo denar oziroma plačajo najemnino. Mimogrede je puncam začel k dejanskim dolgovom pribijati še oderu-

ške obresti. Dekleta seveda niso imela denarja, da bi mu resnične in namišljene dolgove poravnala, zato jih je prisilil, da se začnejo prostituirati. Po njegovem nalogu so morala dekleta objaviti svoje ponudbe v oglasniku, delati pa so morala od ranega jutra do pozne noči. Zvodnik je seveda pobral večji delež plačil strank, občasno pa kar ves denar in dekletom ni pustili niti ficka. Vse ugovore je zatrl s silo, dekleta pa niso smela brez njegovega spremstva oditi niti iz stanovanja. Občasno jih je sicer peljal v trgovino, da si s svojim denarjem, kolikor jim ga

je pač pustil, nakupijo najnujnejše za življenje. A še tedaj je nesrečnicam dovolil, da so si kupile le toliko, za kolikor je menil, da so si z delom zaluzile! Na začetku meseca pa mu je le odklenkalo in na rokah so mu zaškrtale lisice. Na sojenje bo počakal v priporu, kar pri zvodnikih ni običajno, saj jih navadno po zaslišanju izpusti na prostost.

Mladi oglaševalki Do ideje, da bi služili denar s tujimi telesi, sta prišli tudi Ljubljanki; ena je stara rosnih osemnajst (!), druga pa trintrideset let. Ženski, ki do sedaj policiji nista bili znani, sta na spletnih straneh objavili oglase, s katerimi sta vabili dekleta, da se jima pridružijo v poslu kot maserke. Z nekaterimi sta opravili tudi pogovore in jih celo sprejeli na poskusno delo. Takoj nato pa sta prišli s pravo barvo na dan. Dekletom sta razložili, da bodo morala opravljati erotično masažo in po potrebi tudi spolno streči strankam. Rekli sta jim, da sta imeli do sedaj z njimi zaradi pogovorov in poskusne-

ga dela velike stroške, poleg tega sta zahtevali, da v primeru, če se ne bodo odločila za prostitucijo, poravnajo tudi nekakšno globo v višini pol milijona tolarjev. Menda zaradi tega, ker bi jima tako izpadel dohodek.

Šokiranim dekletom sta tudi zagrozili z domnevnim nasilnežem, ki jih bo premlatil, če ne bi ubogala oziroma ne bi plačala »stroškov in globe«. Zvodnici sta tako kar nekaj časa uspešno vodili posel, potem pa se jima je le zalomilo. Dekleta so čez nekaj časa namreč ugotovila, da neznani nasilnež, ki bi jim po potrebi lomil kosti, obstaja le v domišljiji obeh zvodnic. Ko so prišla do tega spoznanja, so se opogumila in nečedno zadevo prijavila policiji. Brezposelni zvodnici se bosta tako kmalu zagovarjali pred sodiščem.

Dodaten vir zaslužka V nasprotju z omenjenimi zvodniki, ki so brez redne zaposlitve, pa si je 54-letni Ljubljčan zamislil zvodništvo kot dodaten vir zaslužka k svojim zakonito zasluženim prihodkom. Najprej se je odpeljal na poslov-

no pot na Slovaško. Tam je mladim dekletom govoril, da jim bo našel posel v Sloveniji. Punce naj bi delale kot pomožna oziroma sezonska delovna moč v kmetijstvu. Obirale naj bi sadje oziroma pomagale pri spravilu pridelkov. Tako je prepričal dve komaj polnoletni Slovakinji, da sta se odločili na pot v Slovenijo. Ljubljčan jima je dejal, da bo založil za potne stroške oziroma uredil papirje in priskrbel ustrezna dovoljenja ter delovna vizuma. Vsaka naj bi mu bila tako dolžna okoli

tristo evrov, ki naj bi mu jih po prejemu plačila vrnila, s čimer sta se dekleti strinjali.

Po prihodu v Ljubljano pa ju je delodajalec naselil v stanovanje, kjer so bila nastanjena še nekatera druga dekleta. Le-ta so delala kot artistične plesalke, poleg tega pa tudi kot prostitutke v nekem lokalu v okolici Domžal. Slovakinjama je njun delodajalec nato dejal, da bosta tudi oni morali na tak način služiti denar. Za začetek jima je seveda pobral dokumente in ju s tem izsiljeval. Zgroženi dekleti sta se branili, zvodnik pa je vztrajal. Poskušal ju je celo posiliti, da bi ju na tak način omehčal. Dekleti sta se branili, potem pa so nasilnežu popustili živci. Odpeljal ju je na rob mesta in vrigel iz avta, češ naj gresta, kamor hočeta. Dekleti sta s prvega telefona poklicali policijo in zadevo prijavili. Po prijavi se je za nesrečni Slovakinji zavzela dobrodelna organizacija Karitas in ju na svoje stroške prepeljala nazaj v domovino. Zvodnik pa se bo najverjetneje moral zagovarjati tudi zaradi poskusa posilstva. **D**

FANTA PAMETNEJŠA Hudo sonce je udarilo v glavo dvema mladima damama, ena jih ima sedemnajst, druga pa štiriindvajset, na plaži v Portorožu. Počitnice gor ali dol, mladenki, mlajša je iz Ljubljane, starejša pa iz Kopra, sta si iz še ne povsem pojasnenih razlogov skočili v lase. Ljubljanka je bila očitno močnejša, saj je morala Koprčanki priskočiti na pomoč celo mati. Bojeviti dekleti sta imeli ob sebi moška spremljevalca, ki pa sta v boju ostala le sekundanta, čeprav sta si izmenjala nekaj grdih pogledov in psovok. Sta si pa prihranila postopek pred sodnikom, ki se ga bosta morali udeležiti njuni boljši in bolj hudi polovici.

ŠE DRVA JE ZAKURIL Očitno neznanec v Velenju ni bilo dovolj vročine, ki ubija podnevi, zato se je v malo manj vroči noči spravil na piromanski pohod. Nekako mu je šel na živce nadstrešek, ki si ga je lastnik postavil nad vrtno mizo in klopjo. Piroman je zažgal streho, ogenj pa je upepelil tudi klop in mizo. Z dodatek je neznanec zažgal še skladovnico drv v bližini. Gasilcem, ki so prihiteli na kraj požara, je uspelo rešiti le del drv. Škode je tako za okoli dvesto tisočakov, piromana pa možje postave še iščejo.

ELEKTROPROM

EVJ
ELEKTROPROM d.o.o.
 Loke pri Zagorju 22
 1412 KISOVEC
 tel.: 03 56 57 150
 fax: 03 56 71 488
www.elektroprom.si

- elektroinstalacije
- centralne kurjave, vodovod, plinske instalacije
- projektiranje strojnih in elektro instalacij in geodetske storitve
- kabelsko komunikacijski sistemi
- trgovina EVJ CENTER
- lokalna televizija ETV
- tiskana vezja
- grafitne ščetke
- delovni stroji in nizke gradnje
- bar SEDMICA

RADIO ŠTAJERSKI VAL

prijateljstvo

bližina

domišljija

RADIO JE UHO, S KATERIM SLIŠIMO SVET!

Najboljša je Domnova banana

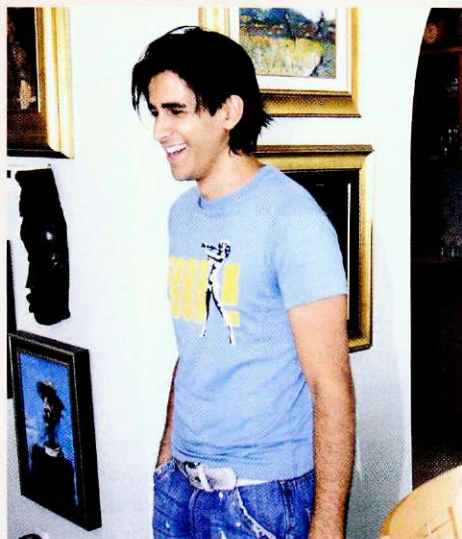
Na največjem poletnem glasbenem dogodku – Melodijah morja in sonca, ki so bile v Portorožu že 29., je drugič zapored zmagal štajerski šarmer Domen Kumer. Zmagovalna pesem nosi naslov: Banana.

Letošnji festival poletnih popevk MMS je spet rodil številne uspešnice, ki nas bodo na radijskih postajah spremljale to poletje in še dlje. Poleg absolutnega zmagovalca, ljubljenca nežnejšega spola, so se veselili tudi drugi nagrajenci. Strokovna komisija je izmed tekmovalnih skladb finalnega večera izbrala in podelila tudi nagrade za najboljšo skladbo v celoti, to je bila pesem Marinero v izvedbi Mance Špik (prejela je tudi nagradi za najboljšo celostno podobo in najboljši slog), najboljšo besedilo je napisala Saša Lendero (za pesem Danes je nov dan, ki jo je zapela Sergeja), avtor najboljšje priredbe je postal Rudolf Gas (za pesem *Fiesta G* Tine Gorenjak), za najboljšo izvedbo so izbrali Petra Januša (Verjemi mi), podelili pa so tudi novo nagrado, in sicer za najboljši scenski nastop, prislužila pa si jo je Korošica Monika Pučelj.

Festival MMS je potekal v dveh delih oziroma v dveh polfinalnih večerih, kjer se je za »finalni« nastop potegovalo 28 zmage željnih glasbenikov. Radijska žirija, gledalci pred televizijskimi sprejemniki in tisti, ki so prireditve spremljali v živo, so v polfinalnih večerih izbrali po sedem najboljših. Veliki finale je bil v soboto, ko so v portoroškem avditoriju

Monika Pučelj: najboljši scenski nastop

Domen Kumer je zmagal drugič zapored.

ju blesteli: Manca Špik (Marinero), Monika Pučelj (Fešta), Dean Vivod (Pojemo o morju, soncu), Rok Kosmač (Misli kaj name), Mirna Reynolds (Muca), Sergeja (Danes je nov dan), Pop'n'Dekl (Pesem mornarjev), Domen Kumer (Banana), Peter Januš (Verjemi mi), 4Play (Tarča), Turbo Angels (Jaz sem za), Maja Misson (Dovolj sem sanjala), Sandra (Vibracije) in Tina G (Fiesta G).

Kot je znano, se je v Portorožu najslajše smejal Domen Kumer, ki je s skladbo *Banana* prejel največ glasov poslušalcev v Avditoriju in gledalcev pred TV-zasloni. Temnolasec je iz rok letošnje lepotice Iris Mulej prejel ček v vrednosti milijon tolarjev bruto in nekaj praktičnih nagrad. Mi pa se še vedno sprašujemo, kaj je imel v mislih z banana. B. P.

Manca je dobila nagrado za najboljšo celostno podobo, najboljši slog in najboljšo skladbo v celoti.

Nogometaš brez vozniške

Ronaldo, napadalec madridskega Reala in brazilske nogometne reprezentance, je brez vozniškega dovoljenja. Nogometašu so pravico do vožnje odvzeli, ker naj bi bil v manj kot enem letu dobil 13 kazni, večino zaradi prehitre vožnje. Ronaldo je temu seveda nasprotoval, ker naj bi bil v času, ko so bile kazni napisane, njegov avtomobil vozili njegovi zaposleni in sorodniki.

So kazni res njegovo maslo?

Kar koli se bo že zgodilo z vozniškim dovoljenjem, nogometno javnost veliko bolj zanima, kako je z njegovim zdravjem po operaciji leve golenice, s katere so mu odstranili nakopičen kalcij. Ta čas Ronaldo po operaciji počiva doma v Braziliji, šele čez štiri tedne bo lahko začel trenirati. Čez štirinajst dni bo odšel v Španijo (kruh si služi pri Realu v Madridu), kjer bo začel s fizioterapijo.

Uspešnica po spodrsrljaju

Svetovno prvenstvo v nogometu je sicer že končano, v takšni ali drugačni obliki pa se nadaljujejo spomini na posamezne dogodke. Tako recimo dejanje francoskega nogometaša Zinedina Zidana v finalni tekmi sedaj odmeva v glasbi. Kolegi iz majhne francoske glasbene založbe *La plage records* so namreč napisali skladbo z naslovom *Coup de Boule* ali *Udarec z glavo* in jo objavili na spletni strani založbe. Niso pa pričakovali, da bo postala prava poletna uspešnica. Vrteti jo želijo radijske postaje, zanjo pa se tepejo tudi podjetja, ki ponujajo telefonsko zvonjenje. Skladba bo sedaj izšla kot singel, zanjo pa naj bi posneli celo videospot. Avtorji ne izključujejo možnosti, da bi izšla tudi v italijanščini. Vse je mogoče.

Veliko Francozov mu je že oprostilo športni spodrsrljaj.

UEFA

CHAMPIONS
LEAGUE®

V pričakovanju nogometne vročice

Znova

Magična gledalka

Poleti se navadno zabavam, ko berem svoje kolege, medijske kritike, kako se zmrdujejo nad programom.

Že vidim, kako jih bo tudi letos zabavala nacionalka s svojimi oddajami pod firmo »znova«. Morda bodo kaj zapisali tudi o vseh ponovitvah Naše male klinike, ki jo komercialka vrtil vsak večer. Vse skupaj se mi zdi zabavno zato, ker imam edino čez poletje čas, da selekcioniram program. Samo poleti si lahko pogledam napovedi sporeda in potem izberem. Vem, da si bom praviloma ogledala vsaj eno informativno oddajo na dan, recimo Odmeve, saj sta obe drugi oddaji, ki se začneta že ob 19 uri, Dnevnik in 24 ur, zame bistveno prezgodnji. In potem se končno lahko odločam. Včasih je kakšna ponovitev prav dobrodošla, saj sem jo med letom bodisi zamudila, bodisi jo zdaj vidim povsem drugače kot prvič. Najbolj so me seveda navdušile nacionalkine ponovitve Dnevnika iz leta 1991, sprašujem pa se, zakaj starih oddaj ne ponavlja še več. Drugi program je recimo povsem prazen, pa bi si z veseljem ogledala kakšno dobro dokumentarno oddajo. Na primer Štafeto mladosti pa kakšno proslavo ob 29. novembru ali pa recimo kakšno zborovanje v podporo majniški deklaraciji ali četverci. Oče pravi, da so bili to nori časi. Da ga še zdaj spreleti srh, ko zagleda kakšne posnetke in se spominja zadnjih dni Jugoslavije ali pa Titove smrti. Nikar me ne razumite narobe. Ne gre za nobeno oživiljanje jugoslovanstva. Preprosto rada bi razumela tisti čas in se morda celo zaradi ikonografije in ideologije od srca nasmejala. Nacionalka vendarle mora imeti takih oddaj na zalogo.

V nedeljo, zdaj ko ni oddaje Tistega lepega popoldneva, oče in mama gledata Našo krajevno skupnost, sestra pa Teater paradižnik. Tako lepo sedijo v vrsti, da jih nikamor ne premaknem. Jaz se usedem pred ponovitve Dnevnika nekega naroda. Ta čas so še pri dr-

žavi SHS in koncu prve svetovne vojne, spomnim pa se, kakšne polemike je oddaja povzročila s svojimi zadnjimi deli, ki so govorili o drugi svetovni vojni in času po njem. Danes tudi jaz opazim, da so vloge povsem neprimerno porazdeljene, zgodovinarji govorijo vezno besedilo namesto komentarjev itd. No, če nekatere ponovitve še razumem in si jih želim, se drugim rahlo čudim. Ali je res treba ponavljati oddajico Knjiga mene briga? Mar ni knjig na trgu toliko, da bi lahko vsak teden komentirati in prelistali novo? Ali pa recimo oddaja Duhovni utrip. Je to res za ponovitve?

Nostalgijo so se letos na TVS odločili vzpodbuditi s serijo o ljudeh, ki so prav njihovemu mediju vtisnili močan pečat. Povsem po naključju sem ujela dokumentarec o Benu Hvali, na Staneta Sumraka sem se že pripravila, Andrej Stojan pa mi ni mogel več uiti. Težave imam sicer z navajanjem na novinarja Slavka Hrena, ker se včasih tekstualno ne potrudijo dovolj, sicer pa je vse skupaj lep prispevek k zgodovini televizijskega medija. Črno-beli posnetki vedno naredijo vtis. In te oddaje, lepo prosim, niso nobene ponovitve. Narejene so prav posebej za to poletje. Kot še marsikaj drugega. ▣

HOROSKOP

Oven
21.3.-20.4.

Prvi dan tedna je za vas najboljši. Navdušenje, spontanost in avantura – to je življenje za vas. V petek boste prisiljeni preživeti dopoldne z nekom, ki vam ni prijeten, zato pa boste v soboto in nedeljo v toliko boljši družbi.

Bik
21.4.-21.5.

Zaželeli ste si nekaj kupiti, toda to, da bi naglo zagrabili denar in kupili prvo stvar, ki vam pride pod roke, utegnete obžalovati. Poskusite si ta teden vzeti čas. Poživite svoje družabno življenje in kmalu boste videli, da niste tako osamljeni.

Dvojčka
22.5.-21.6.

Ne boste edini v skupini, ki bi ga lahko primerjali z lisjakom. Še dobro je, da se med seboj poznate. Odgovori, ki jih boste lahko ponudili v premislek, ne bodo zadovoljili nikogar, zato boste malo užajeni, a ne dolgo.

Rak
22.6.-21.7.

Vaši refleksi ne bi mogli biti hitrejši, vendar kljub temu ne boste mogli nič rešiti. Na dnu svojega srca boste vedeli, da se ni dalo ničesar narediti, zato boste mirnejši, kot bi pričakovali. Najzanimivejše so zgodbe iz življenja.

Lev
22.7.-21.8.

Vaša zmožnost prilagajanja in poslušanja ima svoje meje, zato se boste v nekem trenutku močno razburili in zapustili prizorišče. Vaši prijatelji se bodo nečemu močno smejali, vam pa sprva ne bodo hoteli povedati čemu.

Devica
22.8.-21.9.

Denarne zadeve so tiste, ki vas od vsega najbolj skrbijo in težijo. Vaši kolegi se bodo izkazali za še boljše, kot ste pričakovali, saj vam bodo veliko pomagali. Bodite čim boljše volje, da ne bi po naključju naleteli na kakšno spotiko.

Tehtnica
22.9.-22.10.

Določeno razmerje po porabilo ves čas, ki ga imate na razpolago. Nikar ne pretiravajte, pogovori morajo biti kratki, a učinkoviti. Nekako podobni partizanskim ofenzivam. Nekdo bo držal fige v žepu, a ne preveč učinkovito.

Škorpion
23.10.-21.11.

Nekdo bo prepričan, da se vam ne more nikjer zgoditi nič hudega, zato vas bo nezavedno pošiljal v nevarnost. Še dobro, da znate tako dobro skrbeti zase in se ne bo nič takšnega zgodilo, da bi se lahko kdo vznemirjal.

Strelec
22.11.-20.12.

Redna telovadba vam bo dobro dela, tega se boste zavedali, ko boste ugotovili, da ne morete več tako teči po stopnicah kot včasih. Konec tedna se bo našel angel, ki vas bo imel rad vse življenje. Prišli boste na zeleno vejo.

Kozorog
21.12.-19.1.

Nekdo vam bo vzel besedo iz ust in jo izgovoril pred vami, kar vas bo nekoliko ujezilo. Pomirite se in pomislite, da to ni najpomembnejša stvar v življenju. Bolje bo, da kakšno malenkost kdaj pa kdaj tudi požrete.

Vodnar
20.1.-18.2.

Opazili boste vzorec, ki se v vašem življenju kar prevečkrat ponavlja. Nikakor si ne smete privoščiti, da bi se stvar še enkrat ponovila. Četrtek bo prinesel obilo presenečenj, vendar se ne pustite zavesti in naredite vse, kar je treba.

Ribi
19.2.-20.3.

Cenite lepoto in preprostost, zato vam bo obisk kakšnega muzeja ali razstave dobro del. Dobro bi bilo, če bi kdaj kakšno razstavo domačih slik pripravili sami. Konec tedna se ne ukvarjajte z družabnimi srečanji in bodite raje doma.

Da ne bi bili moteni:
(tako in drugače)

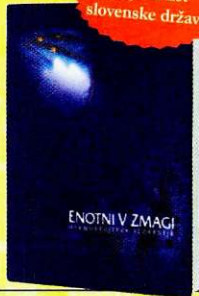
trda vezava, veliki format, 336 strani, 456 fotografij

ENOTNI V ZMAGI

OSAMOSVOJITEV SLOVENIJE

od prvih večstrankarskih volitev do mednarodnega priznanja
(april 1990–maj 1992)

Rojstni list
slovenske države

- predstavitev zgodovinskih dejstev
- kronološko urejena fotokronika
- objava faksimilov najpomembnejših državotvornih dokumentov
- izbor iz takratnega časopisnega in revijalnega tiska (članki, karikature)

Cena: 12.800 SIT (53,41 €)
Za člane kluba Samorog: 9.984 SIT (41,66 €)
Možnost nakupa na tri obroke

Informacije in naročila: knjižni klub Samorog, telefon: 01/ 433 43 06,
naslov: Dalmatinova 1, 1000 Ljubljana, e-pošta: knjizni.klub@samorog.com

Več o knjigi na spletnem naslovu: www.samorog.com

DEMOKRACIJA	KRALJICA ŠPORTOV	VRSTA ŽGANJA	STALNI TOPLI VETER	EVROPSKI VELETOK	POVPREČJE KRIŽANKE: 4.72 ČRKE	DEMOKRACIJA	SIMON JENKO KAJETAŃ KOVIČ	GESLO	NASPROTJE PLIME	AVION	TRGANJE SADEŽEV Z DREVESA	OBLIKA IMENA BENJAMIN	DEMOKRACIJA
MESTO V MAVRETANIJ					ŠKOTSKO MOŠKO KRILO	OSTRINA KOSE ALI SRPA							ARABSKO VZHODNO-AFRIŠKI GRM
RIBIŠKI PRIPOMOČEK						VRH V KILI-MANDŽARU PRIMORSKA POKRAJINA							
OGRODJE IZ LAT ZA VINSKO TRTO							PODZEMNI ŽUŽKOJED						
LJUDSTVO V GANI, TOGU IN BENINU				LOJZE ROZMAN FIN. JEZERO INARI			OPERNI PEVEC DARIAN		JEZERO NA FINSKEM POTONITEV				AMERIŠKA PEVKA
PREVLEKA ZA STENE ALI POHIŠTVO							OBOROŽENA TATVINA OTOK V TUAMOTU						STAROGRŠKI KIPAR
AZIJSKA DRŽAVA, PERZIJA					RIBIŠKA MREŽA TISOČINKA JENA								
IZDELOVALEC KISA						SLOVENSKI TELOV. JANKO NIKO KURET							
DRUGO IME ZA PRŠICE							POLITIČNI VODITELJ						
DEMOKRACIJA	PREBIVALKA ATEN							ALEŠ VALIČ			AMERIŠKI SATIRIK BUCHWALD		DEMOKRACIJA

Rešitev prejšnje križanke

GAMAL, ORONIM, ROMANO, EMONET, NA, KI, AJ, REK, NASTAVITEV, ERA, ALENKA REBULA, LEVANT, NL, IKS, RELE, KAROCA, IGRA, ATONIJA, ZEN, SOR, OB, OER, INJEKTOR, NENNI, DIAMETER, ITAKA, KATAR, KARAS

Nagrajenci 28. številke

- 1. nagrada:** CVETKA KACIN,
Beblerjeva 2, 5280 Idrija
- 2. nagrada:** VIDA ŠTULAR,
Celovška 26, 1000 Ljubljana
- 3. nagrada:** ANGELA KOCJANČIČ,
Trinkova 2, 6000 Koper
- Dobitnikom čestitamo in jih hkrati prosimo, da nam pošljejo svojo davčno številko.

Nagrade

- 1. nagrada:** bon v vrednosti 7.000,00 tolarjev za nakup knjige Nove revije iz knjižnega kluba Samorog
- 2. nagrada:** bon v vrednosti 5.000,00 tolarjev za nakup knjige Nove revije iz knjižnega kluba Samorog
- 3. nagrada:** bon v vrednosti 3.000,00 tolarjev za nakup knjige Nove revije iz knjižnega kluba Samorog
- Nagradno križanko izrežite in najpozneje do 3. 8. 2006 pošljite na naš naslov:
- Demokracija, p.p. 4315, 1001 Ljubljana, s pripisom "Nagradna križanka".**

VČERAJ, DANES, JUTRI ...

- > **24.7.1783** se je rodil revolucionar Simon Bolivar. Po njem je dobila ime Bolivija.
- > **24.7.1842** se je v Skaručni rodil slovenski humoristični pisatelj Jakob Alešovec.
- > **25.7.1897** je bil Portorož ali Porto Rose razglašen za zdraviliški kraj.
- > **25.7.1905** se je rodil nemški pisatelj in filozof Elias Canetti. Rekel je: »Prevladujoče načelo v veselju je slepota.«
- > **25.7.2000** je državni zbor zapisal v slovensko ustavo proporcionalni volilni sistem in se tako izognil odločbi ustavnega sodišča za dvokrožni večinski sistem.
- > **26.7.1847** je postala Liberija neodvisna in prva država svobodnih črncev.
- > **26.7.1871** se je v Velenju rodil slovenski politik Karel Verstovšek, član prve slovenske vlade iz leta 1918, zadolžen za uk in bogočastje. Vrh njegovega dela je bila ustanovitev ljubljanske univerze s petimi fakultetami poleti 1919.
- > **26.7.1914** so cerkveni zvonovi, letaki in razgласi oznanili mobilizacijo v slovenskih deželah pred 1. svetovno vojno. Vpoklicani so bili moški med 21. in 42. letom starosti.
- > **26.7.1920** je bila uradno uveljavljena trianonska mirovna pogodba, s katero je bilo Prekmurje priključeno Kraljevini SHS.
- > **26.7.1943** se je rodil angleški rokovski pevec, kitarist in skladatelj Mick Jagger. Rekel je: »Vsi potrebujemo nekoga, da zanj umiramo.«
- > **27.7.1851** sta kaplan Andrej Einspieler in slavist Anton Janežič naznanila ustanovitev Mohorjeve družbe, družbe za izdajanje dobrih knjig.
- > **27.7.1857** so odprli železniško progo Ljubljana–Sežana–Trst.
- > **27.7.1928** je postal dr. Anton Korošec prvi nesrbski predsednik vlade v Kraljevini SHS.
- > **28.7.1480** so Turki vdrli na ozemlje Italije pri Otrantu in pobili okoli 10.000 ljudi, približno 8.000 pa so jih odpeljali kot sužnje v Albanijo.
- > **28.7.1821** je general José de San Martín razglasil neodvisnost Peruja.
- > **28.7.1913** je družba STEG dobila od avstrijske vlade koncesijo za graditev prve elektrarne na Dravi, in sicer na Fali pri Mariboru. Elektrarno so zgradili v petih letih predvsem vojni ujetniki.
- > **29.7.1913** je bila Albanija formalno priznana kot neodvisna kneževina.
- > **29.7.1921** so ustanovili Društvo Rdečega križa Kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev.
- > **29.7.1976** se je v velenjskem rudniku zgodila huda nesreča, ki je zahtevala štiri življenja.
- > **30.7.1941** se je rodil kanadski pevec popevk Paul Anka, ki je z ljubezensko izpovedjo Diani leta 1957 dosegel milijonske naklade. Do leta 1980 je imel več kot 40 svetovnih uspešnic.

POGLED NAZAJ (OD 24. 7. DO 31. 7.)

Louvre

Z odlokom revolucionarne vlade so **27. julija 1793** odprli pariški Louvre, muzej, ki je danes največji na svetu. Umetniške zbirke v njem so z vseh koncev sveta.

Čeprav je bil v začetku v njem razstavljen le skromen izbor iz nepopisno bogate zbirke odstavljenega kralja, ga je ljudstvo pozdravilo z navdušenjem. Načrte zanj so pripravljali že dolgo prej. V 18. stoletju se je začela prebujati zavest, da imajo umetniške zbirke francoskih kraljev, ki so jih nabirali dolga stoletja, velik zgodovinski pomen. Jedro zbirke je ustvaril kralj Franc I. (1515–1547), ki je v zadnjem letu življenja začel zidati Louvre. Njegovi nasledniki so graditev nadaljevali. Kardinal Richelieu, resnični ljubitelj in poznavalec umetnosti, je pridobil za kraljevo zbirko nova pomembna dela. Toda zbiranje je bilo še vedno naključno. Ludvik XIV. in njegov kardinal Mazarin pa sta že naredila načrt za sistematično večanje števila umetnin. Za pravega ustanovitelja louvrskega muzeja lahko štejemo grofa d'Angvilliera.

S figo v žepu

Edvard Kardelj je v pismu, napisanem **29. julija 1944** na Visu, slovenskemu partijskemu vodstvu pojasnil, da je bil sporazum med Titom in Šubašičem sklenjen izključno zaradi zunanje-političnih razlogov in da ne bo

nobenih sprememb na notranje-političnem prizorišču. Tako je potrdil, da dogovorjenega sodelovanja ne bo.

Kardeljevo pismo je potrjevalo stališče slovenskega vodstva, ki je vztrajalo pri dotedanem značaju OF in organizacije ni nameravalo preoblikovati v koalicijsko. Na kompromise z drugimi političnimi skupinami niso bili pripravljeni zato, ker so menili, da je OF »dovolj širok temelj za sodelovanje«. V tem pogledu se je politična usmeritev osvobodilnega gibanja v Sloveniji po sklenitvi viškega sporazuma razlikovala od usmeritve na Hrvaškem in v Srbiji, saj so se tam povezovali tudi s posameznimi strankami oziroma so pozneje dopuščali njihovo delovanje zunaj frontne organizacije. V Sloveniji predvsem niso nameravali popuščati glede vpliva v partizanski vojski, poleg tega pa niso nameravali t. i. sredini dovoliti vzpostavitve njenih lastnih oboroženih sil.

Obotavljanje in izmikanje

Vojaško sodišče v Ljubljani je **27. julija 1988** obsodilo Ivana Borštnerja na štiri leta zapor, Janeza Janšo in Francija Zavrla na poldrugo leto ter Davida Tasića na pet mesecev. Odbor za človekove pravice je po končanem sojenju preusmeril pozornost k tajnemu dokumentu ter od republiških in zveznih oblasti zahteval, naj jasno povedo,

kaj je z njegovo zakonitostjo in ustavnostjo. V slovenskem političnem vrhu so se še naprej obotavljali. V Beograd so sicer pošiljali pobude za pomilostitev četverice, vendar so v isti sapi zavračali stališče komisije republiške skupščine, češ da je sporni vojaški dokument neustaven in nezakonit.

Vrhovno vojaško sodišče v Beogradu je oktobra 1988 potrdilo sodbo vojaškega sodišča v Ljubljani, Davidu Tasiću pa zvišalo kazen na deset mesecev zapor. Četverica se je s pomočjo odbora še vse do pomladi 1989 upirala izvršitvi kazni, maja 1989 pa je slovenska policija pod pritiskom Beograda aretirala Janeza Janšo. Za njim so se na prestajanje kazni postopno javljali tudi drugi obsojeni. Slovenske oblasti so trem civilnim obsojencem zaporno kazen olajšale, tako da so jih napotile v zapor odprtega tipa nato pa jih predčasno pomilostile.

Spoštovani bralci,

uredništvo si pridržuje pravico do krajšanja pisem, ki presegajo dolžino 45 vrstic. Pisma bralcev objavljamo v skladu s načelom profesionalne novinarske etike, katere namen je služiti interesom javnosti ne glede na politično, svetovnonazorsko ali kakršno koli drugo prepričanje.

„Ta svet razbijmo ...“

Skupina Socialnih demokratov na svojem kongresu 8. julija v Novi Gorici preprosto ni zmogla končati svojega dela brez spomina na revolucijo, ki so jo od ruske partije prevzeli in izvedli njihovi očetje. Zapeli so Internacionalo, pesem, ki je propagirala komunistično doktrino, ki je imela za cilj boj z vsemi sredstvi in ki je bila sokriva za izgubo ogromno človeških življenj.

Ko je Stalin leta 1943 zapustil Kominternu (kratica za svetovno komunistično internacionalo), jo je leta 1947 nadomestil z informbirojem, v objemu katerega je zblaznelo in pomrlo okrog 16.000 privržencev resolucije informbira o KPJ, od teh 924 iz Slovenije. To je bil davek revolucionarnega totalitarizma znotraj njihove organizacije.

Iz ust Socialnih demokratov (nekdanjih članov združene liste) pa je bilo pred dnevi slišati podoben upor oziroma klic po krvi. Kot gledalec televizije sem ob poslušanju pesmi, posvečene totalitarni revoluciji, spet lahko doživljal tisti del zgodovine, ki je v luči svetovne prevlade razglašal postavitev in udritev komunizma z vsemi sredstvi: "Ta svet krivičnosti razbijmo ..." In potem: če hočemo biti vse, moramo izničiti vse, to je, svojo oblast razširiti nad vse: "Bili smo nič, bodimo vse ...!"

Zaradi prepevanja himne revolucije, ki v bistvu znova oživlja formalno že propadlo komunistično organizacijo, se čutim prizadetega in v imenu trpečih in umrlih Slovencev odločno protestiram. Tako se pač ne gradi socialna politika, tako ni mogoče skrbeti za boljše sožitje svojih državljanov.

Ive A. Stanič, Kočevska Reka

Županski kandidati v Ljubljani

Dva kandidata za župana mesta Ljubljane sta že uradno razglasila svojo kandidaturo, in sicer dosedanja županja Danica Simšič in nekdanji direktor družbe Mercator. Oba sta neprimerna iz več razlogov. Pojavlja se tudi ime prof. dr. Jožeta Mencingerja, človeka, ki je zapeljal množico neukih državljanov, da so svoj lastninski certifikat prodali pod ceno in tako omogočili, da imamo pidovske tajkune.

Mencinger je zatrjeval, da so certifikati ničvreden papir. Spraševal je tudi, kako naj dobimo nove kapitaliste. Mediji so ga na veliko vabili, tako da je imel možnost za zavajanje. Predlagal je, da bo najbolje, da se del tako imenovanega premoženja odproda komunističnim direktorjem. Tako so prek noči obogateli; tudi kapitalist Zoran Janković je ne-normalno obogatel, poleg njega pa še njegovi potomci. Kandidatura Simšičeve pa je dobesedno posmeh meščanom Ljubljane. O njenem županovanju je škoda izgubljeni besede, saj je Ljubljana pod njenim vodstvom vidno nazadovala. Nekdanji TV-napovedovalka je prevzela odgovornost, ki ji ni dorasla. Obvlada leporečje in retoriko, vendar je to premalo za vodenje mesta. Njen politični vzpon se je začel najprej v Peršakovi Demokratiški stranki, ko so jo spravili v državni zbor. Ko je ugotovila, da stranka propada, je našla svojo bazo pri komunistih oziroma ZL. Samovšečni Pahor ji je omogočil skok na župansko mesto.

Ljubljana potrebuje delavnega in poštenega, predvsem pa neobremenjenega človeka. Potrebujemo gospodarja in ne reprezentanta. Ljubljana mora dobiti človeka, ki je Ljubljančan in brez obremenjujočih hipotek. Morda so Ljubljančani bolj zreli, kot so bili v minulih desetih letih, ko so najodgovornejšo funkcijo zaupali ljudem, ki niso imeli pojma o gospodarstvu. Zaupati mesto župana človeku, kakršen je Janković, je smešno. Morda je res uspešno vodil trgovsko podjetje in pridno bogatel, Simšičeva pa je tudi dokazala, kaj zmore. Katastrofalen promet, uničena otroška igrišča, ki so postala pasja stranišča, ne-

pokošene zelenice na zemljiščih, ki so last mesta. Krona vsega pa je koruptivno gospodarjenje z mestnimi zemljišči in najdražja stanovanja oziroma kvadratni meter stanovanja. Čas Mencingerja je za nami. Svoja modrovanja naj si prihrani za pisanje spominov. Žal so mu mnogi nasledili, zame osebnost pa je človek brez hrbtenice. Vse življenje se je hranil pri državnih jaslih, njegova največja zasluga je obnova deželnega dvorca (rektorat), seveda z davkoplačevalskim denarjem. Ljubljana ne potrebuje makroekonomista, temveč delovnega praktika, ki pozna delovanje mesta. Sloves, ki si ga je ustvaril Janković, najboljši sosed, ne sme zavesti meščanov. Deset let smo praktično brez župana, zato menim, da si Ljubljana končno zasluži župana, ki bo delal v korist vsega mesta in meščanov. Ljubljana je ta čas negativen zgled za vso Slovenijo, morala pa bi biti kot prestolnica zgled drugim občinam. Kandidiranje Simšičeve, Jankovića in tudi Mencingerja je poguba za naše mesto.

Alojz Dragoš, Ljubljana

Mitja Ribičič nedolžen ...

Ne morem razumeti, kaj se dogaja v Sloveniji. Tisti gospod, ki naj bi bil umoril sosedu, je sedel 8 let po nedolžnem, ker si naša slavna sodišča niso hotela vzeti časa zanj, češ, revež je, naj sedi! Zločinec, ki je dal pobiti toliko nedolžnih ljudi, pa uživa bajno pokojnino za vse gnusne zločine, ki jih je storil. Po tej logiki so nedolžni tako Hitler kot Mussolini in vsi zločinci, vendar se kljub vsemu razlikujejo po tem, da so oni morili med vojno, pri nas pa se je to dogajalo po vojni. Brez priči in brez obsodbe se je morilo in odvzemalo premoženje, danes pa liberalce muči to, da morajo

vse po krivici pridobljeno vračati razlaščenecem. Predvsem moti to g. Kacina, Školča, Kučana in druge komuniste. Vsak dan slišim, da Srbi izročajo svoje klavce sodišču v Evropo; v Srbiji je torej glede tega prej zavlada demokracija kot pri nas. Naša koalicija je sicer poštena in spoštovanja vredna, zdaj pa jo dolžijo vsega tistega, česar ni postorila Ropova vlada. Vsa podjetja in tovarne so uničili, pa se tistikrat ni oglasil delavski sindikat, vključno s predsednikom, ki zdaj ščuva študente k demonstracijam. Pošteni in marljivi študentje sicer na srečo ne nasedajo in se ne razkazujejo na trgih.

Naj pa posebej pohvalim naše državnike oziroma organizatorje na letošnji proslavi 15. obletnice osvoboditve izpod komunističnega jarma. Še nikoli nismo videli tako lepe proslave in zdaj še laže razumem, zakaj se je prejšnja oblast tako silovito upirala osamosvojitvi.

Še to! Danes sem znova slišala, da misli g. Janković kandidirati za ljubljanskega župana. Menim, da je to zagotovo ideja njegovega prijatelja tov. Kučana, in če bi zmagal, bi bilo isto, kot če bi ostala Simšičeva. Prišli bi z dežja pod kap.

Angela Ošljaj,
Križevci pri Ljutomeru

Iz spominov v opomin

V soboto, 13. maja letos, smo nekateri po Radiu Ognjišče poslušali govor g. Francija Petriča o tem, kako se je na ta dan leta 1981 zgodil atentat na papeža. Dobro se spominjam, kako je ta strašna novica pretresla svet, in pomislil sem, da atentata ni naročil nihče drug kot Rusi. Nisem se varal. Po toliko letih je moja domneva potrjena. Nekaj časa ▶

▶ so sicer dolžili Bolgarijo, vendar je zdaj potrjeno, da je vse skupaj pripravila boljševistična KGB iz Kremlja. Kakšno nesmiselno početje – ubiti papeža!

No, pred tem dogodkom leta 1981 smo ta lažnivi in zločinski komunizem že dodobra okusili tudi pri nas, kajti nacizem in komunizem se dopolnjujeta, le da prvega slednji močno prekaša. Zagotovo so ga najbolj okusili mučeniki, ki so jih na pol mrtve zmetali v brezna, in pa oni, ki so morali zapustiti rodno grudo in oditi v neznano, da bi si tako rešili golo življenje. Ko sem bil leta 1950 na služenju vojaškega roka v Leskovcu v Srbiji, se nam je komisar ob neki priložnosti pobahal, kako je kot mlad skojec pomagal zahrbtno umoriti vaškega popa – bili so sposobni, ni kaj. Tudi tega ni moč pozabiti, kaj so počeli z nami, kmeti, ki nismo hoteli v zadrage.

Zelo zanimivo in nenavadno je, kaj vse se še kar naprej dogaja ob tako imenovanem dnevu upora 27. aprila, ko se vendar na ta dan ni zgodilo nič pomembnega in bi ga morali že zdavnaj ukiniti. Letos jih je le nekaj prišlo na Nanos, kjer je v zelo umirjenem in spoštljivem tonu govoril predsednik državnega zbora France Cukjati. Toda predsednik borcev g. Stanovnik se ni mogel vzdržati, da ne bi ugovarjal v svojem slogu: »Ja, za božjo voljo, kje pa so bili, ko so Hitlerju prisegali?« Spraušujem Stanovnika, ali niso tisoči slovenskih fantov, ki so morali v nemško vojsko, tudi bili prisiljeni priseči Hitlerju, toda s figo v žepu. Ob prvi priložnosti, ki se jim je ponudila, so se vdali zavezniškimi enotam. To so dej-

RADIO
96,4 MHz
Ta pravi!
Slovenske gorice

Trig osvoboditve 5, 2230 Lenart, tel: 02/729 02 20, 720 73 24, fax: 02/720 73 22
ELEKTRONSKA POŠTA: radio@radio-rsg.si, INTERNET STRAN: www.radio-rsg.si

RADIO DMEV

97.2, 99.5, 103.7, 106,2 MHz
UKV, STEREO, RDS

stva, g. Stanovnik, vprašajte tiste, ki so še živi in jih imajo že čez osemdeset. Kot dokaz: trije moji bratje so morali v nemško vojsko. Najstarejši je padel na vzhodni fronti (ko so odhajali, pri nas še ni bilo partizanov). Najmlajši je imel »srečo«, da so ga poslali na zahodno fronto v Normandijo. Tu se je ob prvi priložnosti predal angloameriški armadi, od koder smo dobili le kratko sporočilo: »Sem na varnem, gre mi dobro.« Do tod vse lepo in prav, a je kmalu imel hudič prste vmes. Prišli so jih nagovarjat oziroma jim lagat Titovi oficirji, češ da je Jugoslavija že povečini osvobodjena, in če zdaj ne gredo z njimi, jih kasneje tudi ne potrebujejo – o kakem komunizmu seveda ni bilo govora. To je bil torej prostovoljni mus. Prijavili so se, Američani so jih opremili in jih z velikimi bojnimi ladjami prepepljali v Split, kjer pa so doživeli hladno prho. Tovariši so jim namreč pobrali vso opremo in spoznali so, v kaj so se podali in da jih najhujše še čaka. »Po koncu vojne bi nas bili skoraj postrelili, saj so nam kar naprej očitali, da smo bili švabski vojaki,« nam je pripovedoval brat. O tem, da so prestopili v njihove vrste, pa seveda nič, zato menim, da komentar ni potreben.

Lojze Šibal, Ponikva

Ne pozabimo Štrigove

Prebral sem zanimivo pisanje o tej medsebojni grozi med nami in sosednjo državo Hrvaško. Pisanje g. Franeta Goljevščka iz Izole povsem podpiram. Mitja Ribičič je sedaj najvišji še živeči Slovenec, ki lahko pove in priča, kaj se je zgodilo leta 1947 v moji občini Ljutomer, kamor je spadala več sto let Štrigova. Pa so hrvaška Udba, milica in Knoj ter verjetno vsa oblast z Bakaričem vred odločili, da nam to vas odvzame. Sam sem bil takrat star petnajstih let, zato se dobro spominjam, kaj so govorili v Mali Nedelji, kjer sem rojen. Ta kraj je od nekdanj pripadal Ljutomeru tako kot Štrigova in Razkrižje. Zdaj imamo pošteno oblast in menim pa tudi upam, da je v belo knjigo vključila primer zločina v Štrigovi. Od skupno 67 pobitih Slovencev je bila tam leta 1947 ubita tudi moja ujna, ki je bila tam poročena. To lahko vsakdo preveri v župniji. Prej se je pisala Cvetko, žal pa priimka po možu ne poznam, saj sem bil otrok in vojna pod Hitlerjevo vihro je prizadela tudi mojo viničarsko družino. Očeta so Nemci odpeljali v ujetništvo, ker je bil kraljevi jugovojak in kovač generalovih konj. Zato so ga pozneje obdržali in je bil v kazen-

skem taborišču, ker je rešil neko Rusinjo iz sosednjega taborišča. Tudi moj stric Janez, ki je bil mojster tkalec, je že v prejšnjem režimu v mariborskem zaporu učil jetnike delati. Okoli leta 1943 je sedemindvajsetim tam zaprtim sodelavcem OF in pohorskim borcem pomagal pobegniti. Upal je, da mu bo na isti način uspelo rešiti tudi svojo ženo. A so ga pričakali gestapovci in ga v Gradcu obsodili na smrt, umorili pa so ga v Pamečah leta 1944. O tem imam uradno potrdilo Muzeja narodne osvoboditve iz Maribora. Zato kot član vladne SDS izjavljam, da bom zelo razočaran, če bom ugotovil, da vlada ni dala v belo knjigo primerov Razkrižje in Štrigova. Zdaj je namreč za to idealna priložnost, ko naša sosesda hoče za vsako ceno v EU.

Jožef Zemljič, Škofja Loka

Betonski tlakovci ne sodijo v jedro Brežice

Odprto pismo Zavodu za varstvo kulturne dediščine Slovenije, Območna enota Novo mesto.

Društvo za oživitve mesta Brežice je priredilo kar nekaj strokovnih okroglih miz o talni ureditvi ulice v historičnem mestnem jedru Brežice. Nasprotujemo idejnemu načrtu, ki predvideva tlakovanje pločnikov in vsega prostora okoli cerkve sv. Lovrenca z betonskimi tlakovci ter rušenju mestnega drevoreda. Baje bi posadili drevesa ...? Nastala bi prava betonska puščava. Brežičani so se zgražali, ko je ZVKD privolil v tako rešitev. Kot je slišati, zavod dopušča možnost uporabe kamna pečene barve. Povejte nam, kateri domač kamen je pečene

88,3 & 105,1 MHz
ALPSKI VAL

Radio Alpski val
www.alpskival.net
† 05 38 11 886
f 05 38 11 674

RADIO BREŽICE
na 88,9 in 95,9 MHz

barve in odporen proti zmrzali? Obrazložite nam, zakaj vztrajanje pri betonskih tlakovcih.

Župan Ivan Molan podpira dobro ureditev občinskega središča, takšno, ki bi jo občina Brežice zmogla narediti. Prav zato smo pripravili novo pobudo, novo idejno rešitev, ki izhaja iz najdb arheologov. Tlak iz prodnikov in tlak iz velikih kamnitih plošč so letos odkrili novomeški arheologi. Predvideli smo obrobe iz slovenskega žaganega granita in za polnila svetle prodnike (varianta nazobčan beton, ki so ga delali že pred 100 leti). Župan je dal pobudo za uskladitev z ZVKD Novo mesto. 12. julija letos smo predstavili novo zamisel.

Na žalost pa smo izvedeli, da novomeška enota Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije zavrača vsako novo pobudo.

V srednjeveškem mestnem jedru Brežic imamo že kup zgrešenih posegov, kamor sodi tudi »avtohtoni asfalt« na cesti in pločnikih. Kot kaže, pa bomo pridobili še »avtohtone betonske tlakovce«. Po čigavi zaslugi?

Za pomoč prosimo stroko, slovensko javnost in politike, saj gre za mestno jedro Brežic, ki po kulturnem in zgodovinskem pomenu sodi med tri najpomembnejša slovenska mesta!

Karl Filipčič,

Društvo za oživitve mesta Brežice

Vode, vode ...

Osladni naziv »hišni ljubljenci«, o katerih občasno poslušamo po radiu in televiziji, so me spodbudili, da usmerim pozornost na tiste »ljubljenčke«, ki so žrtve svojih neozaveščenih gospodarjev. Teh pa je v Sloveniji (lahko rečem) na tisoče. Res je, da so hudemu in nenehnemu trpljenju izpostavljene tudi kulinarične živali (živina na intenzivnih farmah, transport, klanje in baterijske perutninske farme itd), da o laboratorijskih poskusnih živalih niti ne govorim. Je pa res, da v tem tropskem vročinskem udaru zelo trpijo psi čuvaji, zlasti na podeželju. Zato bi se pred radijskimi mikrofoni in TV-zasloni morali pojavljati strokovnjaki, ki bi lahko prepričljivo in argumentirano

opozarjali na trpljenje živali. Brez osladnih »hišnih ljubljencev«. ...Zato naj tu opozorim na skoraj leto dni veljaven pravni akt, ki sankcionira zanemarjanje hišnih živali. Kot primer navajam psa čuvaja v zastrašujočih razmerah (bližina Stične), saj je njegovemu lastniku žal plačati evtanazijo in živali skrajšati muke: »Ne bom mu več dajal hrane, pa naj pogine od lakote ...«, je dejal. Pes drugega lastnika je imel za vodo staro, rjasto vojaško čelado ... Ni malo psov, ki imajo namesto pasje ute preluknjan pločevinast sod, razbeljen od sonca. Da ne govorim o zategnjenih pasjih ovratnicah, ki so dostikrat kar kovinske žice, zažrte globoko v meso. Psi, polni klopov ali drugih zajedavcev, šopi stare dlake pa še kakšna bolezen in starost – vse to prenašajo nič krive živali na naših kmetijah. Končno smo animalisti s pomočjo EU dosegli sprejetje Zakona o zaščiti živali Slovenije (Ur. list RS, št. 98), s tem v zvezi pa še Pravilnik o zaščiti hišnih živali (Ur. list RS, št. 75). Če po 7. členu omenjenega zakona niso izpolnjeni vsi pogoji za oskrbo živali, je zagrožena kazen 50.000 tolarjev. Zato so veterinarski inšpektorji pri delu na terenu dolžni opozarjati in tudi sankcionirati mučenje živali.

Lea Eva Müller, Ljubljana

Primer zdravnice Darje Eržen

Primer necivilizacijskega medijskega umora osebnosti in protizakonitega odvzema delovne licence

Afero so zakuhali pred desetimi leti, po desetih letih pa Vrhovno sodišče RS razveljavlja sodbo prvo- in drugostopenjske instance in vrača postopek nazaj na prvo stopnjo, in to štiri leta po izreku kazni 6-mesečnega odvzema prostosti pogojno s preskusno dobo dveh let. Po napovedi tožilke bo primer jeseni 2006 zastaran pred pravnomočnostjo in s tem izničen, kot da se ni nikoli zgodil. Delovna licenca bi smela biti odvzeta šele po pravnomočni obsodbi, dejansko pa je bila odvzeta že deset let pred tem.

Kako si je lahko zdravniški cekh privoščil tako šlamparijo?

Boris Ogrizek,
dr. med., internist, Kranj

Poslanci – kritikastr!

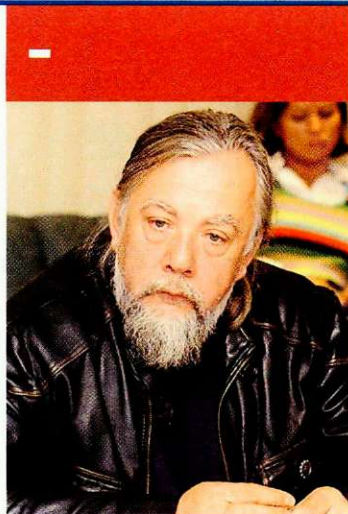
Marija Vodišek

Kdor spremlja seje državnega zbora, se mora oborožiti z veliko mero potrpljenja. Vsak poslanec ne glede na to, na kateri listi je izvoljen, postane politik. Če izvoljeni kandidat pred kandidaturto tega ni vedel, je v parlamentu samo glasovalni avtomat pod nadzorom ene ali druge stranke. Parlament je zbor izbranih predstavnikov volivcev, ki izvršuje zakonodajno oblast. To je parlamentarni politični režim, v katerem so ministri odgovorni parlamentu. Parlamentarci pa naj bi bili tudi pogajalci med zakonodajno in izvršilno oblastjo, to je vlado. Vendar je vlada organ, ki pripravlja ali popravlja programe, zato potrebuje za vsako področje sposobne, predvsem pa lojalne strokovnjake.

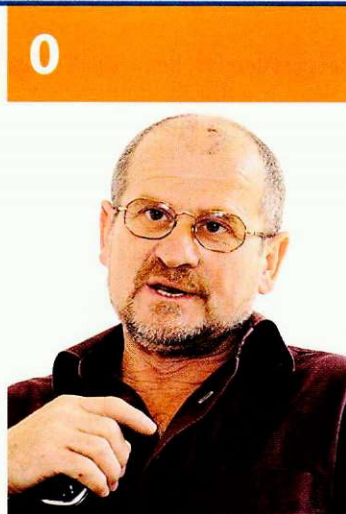
Predsednik vlade jim mora zaupati in med njimi ne sme biti »podtaknjencev« in blebetačev, ki, še preden je material pripravljen za parlamentarno obravnavo, svojim medijskim izbrancem posredujejo polinformacije, na podlagi katerih opozicija gradi svoje kritike. Mediji in poslanci, med katerimi ni preveč »genijev«, že vnaprej pripravijo bodisi ofenzivo, bodisi protiofenzivo. V ofenzivi, kar je razumljivo, je prva opozicija. Zato je vendar tu. Abotno pa je, kadar opozicijski poslanci, med katerimi je tudi nekaj nekdanjih ministrov, nasprotnemu taboru očitajo politiko oz. politične rešitve. Ti očitki so največkrat glavna tema opozicije in se ponavljajo kot pokvarjen avtomat. Če ne gre drugače, v znak protesta zapustijo parlament. Če to naredi opozicija, je razumljivo, ko pa se jim pridruži tudi stranka vladne koalicije, je to dokaz, kakšno vlogo pravzaprav ta stranka ali pa tudi le eden njenih poslancev v resnici igra. Besedni dvoboj med dvema članoma DeSUS dokazuje labilnost stranke, ki se odloča ad hoc po navodilih zunanjih prišepetovalcev. Prav tako kot poslanec je tudi župan politik. Njegova dolžnost ali vloga je dvojna: predstavlja občino, pripravlja in izvršuje sklepe občinskega sveta, hkrati pa je predstavnik oblasti v svoji občini. Funkcija župana mu tudi nalaga dolžnost objave in izvrševanja zakonov in predpisov civilne oblasti in vzdrževanja reda. Kot vidimo, imajo župani kar veliko dolžnosti, in ne glede na to, ali je njihova stranka v opoziciji ali poziciji, so po svoji funkciji politiki.

Že to dejstvo je dokaz, da kadar se med seboj zmerjajo s politiki, zmerjajo pravzaprav sami sebe. Ko bodo državljani in občani to doželi, jih bo marsikateri napadalni nastop opozicijskega poslanca prepričal, da slednji to dela iz bolestne samovšečnosti, na primer Sašo Peče, ali po nalogu svojih strank, na primer Cvikel, Lahovnik, Juri et consortes. Še nekaj besed o jesenskih lokalnih volitvah. Razveseljiva novica je, da se je nekdanji rektor ljubljanske univerze Jože Mencinger odpovedal kandidaturi za ljubljanskega župana. Menim, da na takem odgovornem mestu ne potrebujemo permanentnega nergača. To že leta dolgo dela Milan Kučan in mu vloge, ki jo še uspešno igra, ne sme odvzeti. Katastrofa pa je – in tu je v ozadju spet Kučan –, da se za župana ponuja tajkun Zoran Jankovič. Nenavadno bi namreč bilo, da bi glavno mesto samostojne Slovenije vodil človek s srbskimi koreninami.

Politični semafor

Kvazipoznavalec Kot kaže, je poslanec LDS Aleš Gulič v poslanski skupini zadolžen za vprašanja, povezana s Cerkvijo, vendar njegovo znanje na tem področju precej šepa. Tako je v poslanskem vprašanju o postavitvi spominske plošče hrvaškemu nadškofu Alojziju Stepincu slednjega označil kot osebo, ki je »med drugo svetovno vojno aktivno sodelovala z okupatorjem«. Če bi Gulič prebral malo več gradiva, bi videl, da je Stepinac fašizem preziral in ga tudi javno obsodil.

Znova v akciji T. i. borec za slovensko južno mejo Joško Joras je te dni spet v akciji. Potem ko je piransko sodišče odločilo, da morajo Hrvatje cvetlična betonska korita, ki so jih postavili na njegovo t. i. evropsko pot, odstraniti, česar pa Hrvatje niso storili, je napovedal, da bo korita odstranil sam. Kdaj namerava to storiti, do oddaje članka v tisk še ni bilo znano, vse pa kaže, da se nam v letošnjem razmeroma mirnem poletju v odnosih s Hrvaško obeta prvi večji incident.

Odločen minister Pravosodni minister Lovro Šturm dokazuje, da želi v resnici narediti red v notarskih vrstah. Tako je konec junija izdal odločbo, s katero je mariborskega notarja Tomislava Ajdiča razrešil z mesta notarja. Odločba, ki še ni pravnomočna, Ajdiču očita blatenje javnega ugleda notariata, kar naj bi bil Ajdič storil s tem, ko je v svojem imenu za družbo Satex najel kar šest stanovanjskih in 305 potrošniških posojil.

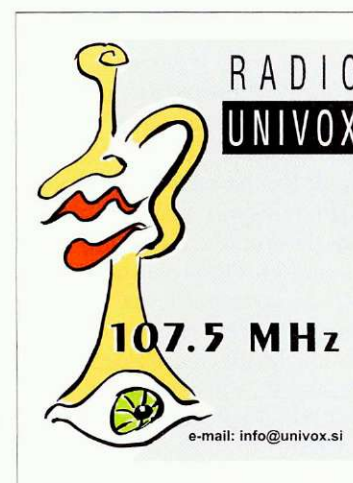
Kolca se mu po premoženju

Na obisku v Sloveniji se je pretekli teden mudil potomec srbske kraljeve dinastije Karađorđević, princ Aleksander II. Karađorđević. Slovenijo je obiskal skupaj z ženo princeso Katarino, v času obiska pa je praznoval tudi svoj 61. rojstni dan. V Sloveniji si je ogledal Bohinj, Bled in Kranjsko Goro, sprejel pa ga je tudi predsednik države Janez Drnovšek. Kot je ob sprejemu dejal Aleksander II., imajo slovenska podjetja visok ugled v Srbiji, in pri tem izrazil zadovoljstvo, da Slovenija iskreno podpira prizadevanja te države za približevanje evroatlantskim povezavam, predsednik Drnovšek pa je pohvalil njegovo vizijo gospodarskega razvoja Srbije, ki je po Drnovškovih besedah zelo dobra in perspektivna.

Aleksander II. je sin kralja Petra II. Karađorđevića, ki je v letih 1934 in 1941 vladal Jugoslaviji (zaradi mladoletnosti ga je nadomeščal regent Pavle). Ko so leta 1941 v Jugoslavijo vkorakali Nemci, je

celotna kraljeva družina skupaj z jugoslovansko vlado pobegnila v Veliko Britanijo, od koder se ni več vrnila. Edini, ki se je vrnil, je Aleksander II., ki je v Srbijo prišel leta 1991 in si od takrat prizadeva za njen hitrejši razvoj.

Njegovo zahtevo po vračilu premoženja v Sloveniji so že pred leti zavrnilo vse sodne instance. A. K.

NAROČILNICA

NAROČILO (označite z x):

☐ Tone Kuntner: Mati Slovenija	2.200,00 SIT / 9,18 EUR
☐ Dušan S. Lajovic: Med svobodo in rdečo zvezdo	6.200,00 SIT / 25,87 EUR
☐ Milan Zver: 100 let socialdemokracije	2.200,00 SIT / 9,18 EUR
☐ Albert Svetina: Od osvobodilnega boja do banditizma	6.700,00 SIT / 27,95 EUR
☐ Janez Janša: Okopi	2.200,00 SIT / 9,18 EUR
☐ Janez Janša: Premiki	2.200,00 SIT / 9,18 EUR
☐ Jaklič in Toplak: Ustava Združenih držav Amerike s pojasnili	4.990,00 SIT / 20,82 EUR
☐ Cijan, Toplak, Dubrovnik (ur.): Državna ureditev Republike Slovenije	8.500,00 SIT / 35,46 EUR
☐ Jan F. Triska: Pozabljena fronta prve svetovne vojne	5.500,00 SIT / 22,95 EUR
☐ M. Zajc, F. Kozina, F. Dejak: Ušli so smrti	3.906,00 SIT / 16,29 EUR
☐ Vasja Klavara: Predel 1809	6.727,00 SIT / 28,07 EUR
☐ Tomaž Butkovič: Vzpon Bohinja pred zatonom Avstro-Ogrske	5.500,00 SIT / 22,95 EUR
☐ Jože Dežman: Moč preživetja	6.510,00 SIT / 27,16 EUR
☐ Jože Hubad: Dolga slovenska pot v svobodno Evropo	990,00 SIT / 4,13 EUR
☐ Andrej Capuder, Bogdan Kladnik: Slovenija brez meja	10.850,00 SIT / 45,27 EUR
☐ Jože Dežman, Marjan Linas: Med kljukastim križem in rdečo zvezdo	4.991,00 SIT / 20,82 EUR
☐ Jože Dežman: S spravno ljubeznijo iz rdeče ledene dobe	6.510,00 SIT / 27,16 EUR
☐ A. Elste, M. Koschat, H. Filipič: Nacistična Avstrija na zatožni klopi	5.300,00 SIT / 22,11 EUR
☐ Stane Kos: Stalinistična revolucija na Slovenskem 1941-1945, I.	1.085,00 SIT / 4,52 EUR
☐ Stane Kos: Stalinistična revolucija na Slovenskem 1941-1945, II.	1.085,00 SIT / 4,52 EUR
☐ Tamara Griesser-Pečar: Stanislav Lenič, življenjepis iz zapora	4.449,00 SIT / 18,56 EUR
☐ Eiletz: Zgodovina neke kolaboracije: Boljševiki in Nemci 1914-1918	6.696,00 SIT / 27,94 EUR
☐ Andrej Rahten: Pozabljeni slovenski premier	4.232,00 SIT / 17,65 EUR
☐ Dieter Blumenwitz: Okupacija in revolucija v Sloveniji (1941-1946)	3.840,00 SIT / 16,02 EUR
☐ Vasja Klavara: Koraki skozi meglo	6.460,00 SIT / 26,95 EUR
☐ Milan Zver: Demokracija v klasični slovenski politični misli	4.400,00 SIT / 18,36 EUR
☐ Tita Kovač Artemis: Baron Janez Vajkard Valvasor	3.000,00 SIT / 12,51 EUR
☐ Ive A. Stanič: V objemu osvoboditeljev	2.500,00 SIT / 10,43 EUR
☐ Jože Zemljčič: Življenje je večna borba	2.000,00 SIT / 8,34 EUR

Izpolnjeno naročilnico pošljite na naslov:

**Demokracija, p.p. 4315,
1000 Ljubljana**

ali na faks 01 230 06 61.

Poštnino po veljavnem ceniku Pošte Slovenije plača naslovnik ob prevzemu. Vse cene vsebujejo 8,5% DDV.

*Obvestilo potrošnikom:
Informativne cene v evrih so preračunane iz tolaških cen po centralnem paritetnem tečaju 1 EUR = 239,64 SIT.*

Ob naročilu

2 (dveh) knjig:
darilo lonček "Demokracija"

3 (treh) knjig:
darilo lonček + kapa "Demokracija"

4 (štirih) in več knjig:
darilo lonček + kapa "Demokracija" + knjiga (po našem izboru)

Naročam tednik Demokracija

število izvodov: _____

Naročnino želim plačevati:

- mesečno* 4 x letno (9% popust) 2 x letno (10% popust) 1 x letno (20% popust)

* Če želite uveljaviti 8% mesečni popust pri naročnini, vas prosimo, da označite status, ki ga imate:

- upokojenec, invalid, brezposeln, študent ali dijak

Ime in priimek (ime podjetja): _____

Datum naročila: _____

Datum rojstva (samo fizične osebe): _____

Ulica: _____

Podpis in žig naročnika (samo pravne osebe): _____

Kraj, poštna št.: _____

Kontaktna oseba (samo pravne osebe): _____

Davčni zavezanec: NE DA ID za DDV: _____

TELEFON

TE

Si še predstavljate
življenje brez Mobitela?

15

*let svobode
gibanja*

